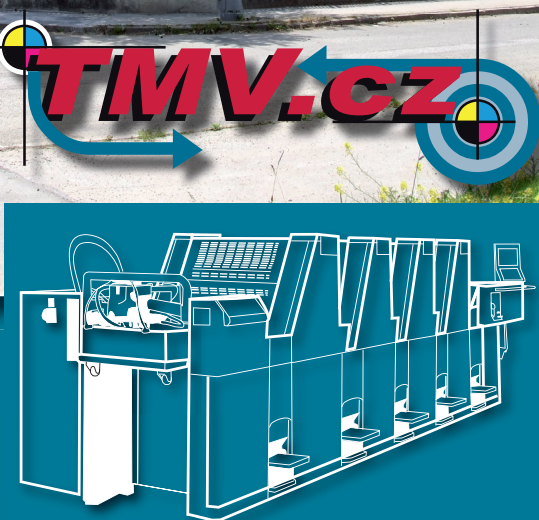




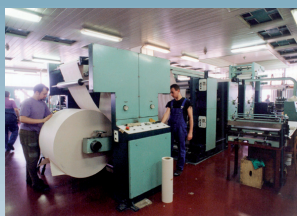
B U L L E T I N





TISKÁRNA MINISTERSTVA VNITRA

*Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o.,
Bartůňkova 4/1159
149 01 Praha 4
Tel.: 974 887 315, 348, 318, fax: 974 887 395
E-mail: zakazky@tmv.cz
www.tmv.cz*



Tiskárna Ministerstva vnitra je vybavena ofsetovou a knihtiskovou technologií, která je především zaměřena na merkantilní výrobu hospodářsko-úředních tiskovin. Je schopna zajišťovat i výrobu časopisů a publikací ve vazbě šité drátem a ve vazbě lepené. Tuhé vazby zajišťujeme kooperačně s jinými tiskárnami. Strategie naší tiskárny je založena na kvalitní polygrafické výrobě a kromě toho i na operativnosti výroby, kterou vyžadují jak naši zákazníci, tak i tisk Sbírky zákonů a ostatních státních zakázek. Postupnou modernizací rozšiřujeme výrobní kapacity v oblasti barevného tisku. Tiskárna je vybavena vlastním reprografickým studiem a moderním DTP.

**BULLETIN
NÁRODNÍ PROTIDROGOVÉ CENTRÁLY**

Vydavatel:

Policie České republiky
Národní protidrogová centrála
Služby kriminální policie a vyšetřování

Vedoucí redakční rady:

Miloš Vaněček
Tel.: 974 836 429

Adresa:

Policejní prezidium
České republiky
Poštovní příhrádka 62/NPC
170 89 PRAHA 7
bulletinnpc@centrum.cz

Vydává:

oddělení vydavatelství obchodního odboru
Tiskárny MV, nám. Hrdinů 1634/3, 140 00 Praha 4
tel. 974 816 485, 974 816 486
fax. 974 816 843

Tiskne:

Tiskárna MV, p. o., Bartůňkova 4,
149 01 Praha 4
tel. 272 957 001 fax 974 887 395
Vychází 4x ročně, cena 63,- Kč
Roční předplatné 252,- Kč
plus distribuční poplatky

Objednávky přijímá a vyřizuje

Tiskárna MV, p. o., obchodní úsek,
149 01 Bartůňkova 1159/4, Praha 4-Chodov
tel. 974 887 334, 335, 341
fax. 974 887 333
e-mail: pavel.komarek@tmv.cz

Distribuci vyřizuje

Jindřich MATOUŠ – distribuce tiskovin
Za věcnou správnost příspěvků ručí autoři

**Přetisk povolen
pouze se souhlasem redakce**

Podávání novinových zásilek
povolila Česká pošta s. p.,
Odštěpný závod Praha,
čj. 6119/96 ze dne 15. 10. 1996

Určeno pro služební potřebu Policie ČR,
obecní policie, SZ,
soudů a vybraných institucí
Povoleno MK ČR – 7834
ISSN 1211-8834

Titulní strana:

Strana 1: vrtulník letecké služby PČR - BO 105
Strana 4: III. seminář sběratelů-policiistů
ve Varšavě, březen 2007

Grafické zpracování:
Pavel Vlasák



OBSAH:

3. VÝROČNÍ ZPRÁVA NPC ZA ROK 2006
Národní protidrogová centrála SKPV PČR
18. PROBLÉM DROG V AFGHÁNISTÁNU
plk. Ing. Gabriel BERZSI
33. VÝROČNÍ ZPRÁVA INCB 2006
Informační centrum OSN Praha
36. NÁZORY A POSTOJE K UŽÍVÁNÍ
NELEGÁLNÍCH PSYCHOAKTIVNÍCH
LÁTEK
ÚZIS PRAHA
41. SET A SETTING S DMT
(KLINICKÉ TESTOVÁNÍ)
Miloš VANĚČEK, NPC
48. 20 LET LETECKÉ ZÁCHRANNÉ
SLUŽBY V PRAZE
Jan VYKOUKAL, Letecká služba PČR
54. Knihovnička
Miloš VANĚČEK

VÝROČNÍ ZPRÁVA NÁRODNÍ PROTIDROGOVÉ CENTRÁLY SKPV ZA ROK 2006

Vážení čtenáři,

do ruky se vám dostává Výroční zpráva Národní protidrogové centrály¹⁾ za rok 2006²⁾. Cílem každoročně zpracovávané výroční zprávy je komplexně publikovat informace o stavu, struktuře a dynamice drogové kriminality na území ČR z pohledu NPC. Obsahem výroční zprávy jsou každoročně informace, kterými NPC disponuje na základě analýzy své činnosti a které by měly nejen u odborné veřejnosti sloužit ke zlepšení orientace v oblasti drogové kriminality.

Cesta NPC za dobu 15 let nebyla rozhodně jednoduchá, ale lze říci, že současná Národní protidrogová centrála služby kriminální policie a vyšetřování (NPC) je specializovaným útvarům Policie České republiky s celostátní působností a zabývá se především vyhledáváním, odhalováním, dokumentací a vyšetřováním nejzávažnějších forem organizované drogové kriminality. Za 15 let své existence se neustále snaží hledat a budovat nové, účinnější modely, formy a metody práce, které by ve svém důsledku vedly k efektivnějšímu postihu trestné činnosti na úseku nedovolené výroby a obchodu s omamnými a psychotropními látkami. Trendem, který neustále sleduje, je pružně se přizpůsobovat vývoji a změnám na drogové scéně nejen v České republice, ale i ve světě. Reaguje nejen na stále nové metody pachatelů trestné činnosti a jejich aktivity v rámci jednotlivých případů, ale i na celkové zásadní změny v charakteru a struktuře drogové scény.

Současná NPC dnes pokrývá v různých úrovních oblast nejen operativně – zpravodajskou a procesní, ale také analytickou, metodickou, publikační a lektorskou činnost. V roce 2006 jsme se důsledně zaměřili zejména na odhalování těch nejzávažnějších kauz v oblasti organizované drogové kriminality, a to jak u trestné činnosti na území ČR, tak i v případech přesahujících hranice ČR. Naším jednoznačným cílem je cesta kvality, nikoli kvantity, která je bohužel nejen v oblasti drogové kriminality důsledkem tzv. „čárkového systému“, který je bohužel na některých součástech PČR stále uplatňován. Vzhledem k převzetí koordinační a metodické činnosti směrem ke krajským správám a okresním ředitelstvím Policie ČR jsme se tomuto problému ještě více přiblížili. Je nutné bohužel opakovaně konstatovat, že zejména v oblasti vyhledávání a dokumentování drogové kriminality, kdy se hledí především na již zmíněnou kvantitu, tak to bývá na úkor kvality. Je třeba změnit přístup k této věci, a to průřezově v celé policii a odstranit tak fenomén „čárkového systému“. I přes všechny problémy včetně zmíněného čárkového systému, se kterými se naši kolegové na okresních a krajských ředitelstvích PČR musejí potýkat, odvádějí v rámci své příslušnosti na úseku odhalování drogové kriminality práci, která v ČR zásadně přispívá k prosazování práva v této oblasti.

Je nutno opakovaně upozornit na nedostatečnou společenskou objednávku v ČR řešit některé problémy související se situací na drogové scéně v ČR. Přes veškeré úsilí nejen Policie ČR, ale také mnoha dalších subjektů, které se snaží drogovou scénu v ČR alespoň stabilizovat, se situace v ČR za posledních několik let zásadně nezlepšila, naopak kvůli trvalému proliberálnímu a prolegalizačnímu ovzduší v ČR dochází v některých oblastech spíše ke zhoršení situace. Jako příklad lze uvést prvenství ČR v EU v oblasti celoživotní prevalence užívání marihuany u mládeže. Celou situaci nezlepšují mnohdy ani některá média, pro která je „téma“ mnohdy důležitější než obsah a objektivita. Pokud by to bylo jinak, nemohlo by např. nikdy dojít k tomu, že si celoplošný deník vybere z usnesení Nejvyššího soudu jednu větu, vytrhne ji z kontextu a povýší ji bez zjevné znalosti právního systému ČR na obecnou platnost. Naštěstí pořád existují i média, která jsou ochotna zveřejnit objektivní

¹⁾ Dále jen NPC.

²⁾ Dále jen VZ 06.

a analýzou vyhodnocené informace a uvádět takovéto zbytečné nebo snad cílené dezinformace na pravou míru. Další ukázkou nízké společenské objednávky je nejen neschopnost státu důsledně vymáhat zákon v oblasti prodeje tabáku a alkoholu dětem a mladistvým, ale také dnes již skutečně alarmující a bohužel dlouhodobý a setrvalý stav v oblasti volného prodeje léků obsahujících pseudoe-fedrin³⁾. I přes takřka „zoufalý“ dopis NPC z počátku roku 2006, který byl zaslán mimo jiné i do parlamentu a senátu a byl založen jednoznačně na analýze celé situace v celé ČR, nedošlo v této oblasti k žádnému pozitivnímu posunu.

Závěrem chci konstatovat, že NPC je v současné době stabilizovaným a efektivním specializovaným útvarům PČR s celorepublikovou působností a v oblasti organizované drogové kriminality je plnohodnotným partnerem zahraničních policejních složek.

S přáním mnoha sil a všeho dobrého v roce 2007

plk. JUDr. Jiří KOMOROUS

I. OBCHOD S HEROINEM

Hlavní trasou dovozu heroinu do České republiky je nadále tzv. Balkánská cesta. Heroin, který je původem z Afghánistánu, je přepravován zejména přes území Turecka, Makedonie či Bulharska. Do distribuční sítě jej předávají zejména kosovští Albánci a tento heroin vykazuje nižší obsah účinné látky, a to již ve chvíli dovozu, tedy před následným ředěním. Kosovští Albánci se podílejí na obchodu nejen s heroinem, ale také s efedrinem a kokainem. Jejich účast na nelegální činnosti spočívá v závislosti na postavení těchto osob, a to od formy účastenství (např. financování obchodu a jeho organizace), až po vlastní převážení drogy. Opět se potvrdil význam tureckých a bulharských zločineckých skupin v obchodu s heroinem. Do dovozu heroinu na území ČR jsou zapojeni i občané Srbska a Albánie. Při nelegálním dovozu pachatelé trestné činnosti používají mimo jiné i osobní automobily, v těch jsou přepravovány zásilky heroinu v množství do 10 kg.

Akce „ANLU-QEP“ Pracovníky PČR NPC SKPV byla v polovině roku 2006 ukončena poslední fáze akce, která byla zaměřena proti skupině osob původem z ČR a Makedonie. Tyto osoby se podílely na organizaci dovozu efedrinu a heroinu z Makedonie do ČR po tzv. Balkánské cestě. V rámci akce bylo na území ČR zajištěno celkem 8,82 kg směsi heroinu (diacetylmorfinu) a cca 9 kg efedrinu, jejichž dovoz organizovala tato skupina. V souvislosti s akcí bylo zahájeno trestní stíhání proti čtyřem osobám české a třem osobám makedonské státní příslušnosti.

II. OBCHOD S KOKAINEM

V oblasti obchodu s kokainem pokračuje trend posledních let, kdy se kokain na území ČR stává dostupnou drogou a jeho cena na nelegálním trhu klesá. Velmi časté jsou menší zásilky z Nizozemí. Dochází také k zapojení občanů ČR do kurýrní přepravy kokainu, a to zejména pro zločinecké organizace občanů jihoamerického či západoafrického původu. Z častějšího záchytu občanů ČR ve zdrojových oblastech Jižní Ameriky i Karibské oblasti i ze zkušeností zahraničních kolegů vyplývá, že osobní kurýrní přeprava kokainu tvoří významný způsob přepravy ze zdrojových oblastí do západní Evropy. Větší zásilky kokainu nebyly v roce 2006 na území ČR zajištěny.

III. OBCHOD S CANNABISEM

I nadále je v ČR značná poptávka po marihuaně s vysokým obsahem účinné látky THC. Tuzemští pěstitelé jsou schopni tzv. hydroponním způsobem produkovat značné množství kvalitní marihuany. NPC se v roce 2006 přímo nepodílela na žádné operaci, kde by byl dovoz či hydroponní pěstování marihuany hlavní náplní trestné činnosti podezřelých. Metodicky se NPC podílela na odhalení hydroponního pěstování marihuany na Benešovsku.

³⁾ Prekurzor nezbytný k výrobě metamfetaminu (pervitinu).

IV. OBCHOD S EFEDRINEM A METAMFETAMINEM

Efedrin

V roce 2006 byl i nadále hlavním prekurzorem pro výrobu metamfetaminu efedrin. Vzhledem k volné dostupnosti léků obsahujících pseudoefedrin (Modafen, Nurofen stop grip, Paralen plus) dochází k jejich zneužívání, a to ve velkém množství.

V oblasti dovozu efedrinu ze zahraničí zůstávají jako zdrojové země Německo, Polsko, Bulharsko a země bývalé Jugoslávie. Bylo zaznamenáno také zapojení makedonských uskupení do dovozu efedrinu tzv. Balkánskou cestou. Zjištěn byl také podíl těchto osob na výrobě metamfetaminu v ČR a také na následné organizaci jeho vývozu do západní Evropy, zejména Německa.

Ceny efedrinu se postupně zvyšují z důvodu jeho nedostatku na nelegálním trhu a pohybují se v rozmezí od 200 000 Kč do 250 000 Kč za jeden kilogram.

V roce 2006 byl také zachycen výskyt léku Efedrin Arsan. Jedná se o lék vyráběný v Turecku, který na českém trhu není volně dostupný. Je nelegálně dovážen na naše území za účelem výroby pervitinu a také jako stimulační látka pro sportovce, zejména kulturisty.

Byl také zjištěn výskyt lékařského přípravku Hydrochloridum ephedrinu. Jedná se o tekutou formu přípravku, se kterým začali lidé zabývající se výrobou metamfetaminu experimentovat, ale po čase od toho upustili z důvodu malého množství efedrinu v přípravku.

***Akce „GAMA“** Po předchozím několikaměsíčním prověřování byli v říjnu 2006 policisty Útvaru rychlého nasazení PČR a Zásahovou jednotkou Správy Středočeského kraje PČR zadrženi čtyři muži, občané České republiky, kteří byli zapojeni do výroby a distribuce metamfetaminu. Dva z nich byli již v minulosti vyšetřováni v souvislosti s drogovou trestnou činností. Jeden z pachatelů metamfetaminu sám vyráběl, a to v garáži rodinného domku v obci Rudná u Prahy. Skupina pachatelů včetně samotného výrobce uvedenou drogu následně distribuovala jednak v Rudné u Prahy a v Praze a jednak na dalších různých místech Středočeského kraje.*

Při domovních prohlídkách bylo zajištěno velké množství pomocných chemických látek a laboratorního vybavení určených k výrobě metamfetaminu, a dále 2 kilogramy efedrinu, který je základní surovinou pro jeho výrobu. Ze zajištěného efedrinu by bylo možno vyrobit 17 000 dávek metamfetaminu v celkové hodnotě nejméně 1 700 000 Kč.

Metamfetamin

Kvalita vyrobeného metamfetaminu je přímo úměrná kvalitě použitého efedrinu, případně pseudoefedrinu. Ceny metamfetaminu se na nelegálním trhu v průběhu roku pohybovaly v rozmezí od 500 Kč do 1200 Kč. Tyto ceny jsou stanoveny zejména podle odebraného množství a podle čistoty látky.

V roce 2006 byl v České republice zaznamenán výskyt amfetaminu, který je dovážen z Nizozemska, přičemž osoby, které jej dovážely, ho po drobné chemické úpravě prodávaly jako metamfetamin.

V případech prodeje do zahraničí nadále přetrvává zájem o krystalický metamfetamin.

***Akce „VAROMA“** V září 2006 byla ukončena poslední fáze akce, v rámci které byla sledována organizovaná skupina pachatelů, kteří se podíleli na velkoobjemové výrobě metamfetaminu a organizování jeho následného vývozu do SRN. Ve věci bylo zahájeno trestní stíhání 11 osob (osm v ČR a tři v SRN). Při zadržení a domovních prohlídkách na území ČR byly nalezeny 3 kg metamfetaminu a při zadržení kurýrů v SRN 2 kg metamfetaminu. Dále byla při akci zadokumentována a prokázána přeprava nejméně 13 kg metamfetaminu, který byl od konce roku 2004 do července 2005 vyvezen z ČR do SRN. V rámci domovních prohlídek a prohlídek jiných prostor byly zajištěny pomocné chemické látky v množství desítek kilogramů. Dále bylo zajištěno větší množství laboratorního skla a technických komponentů. U zadržených osob bylo také nalezeno cca 500 000 Kč.*

Jako organizátoři výroby a distribuce metamfetaminu v ČR byli zjištěni občané bývalé Jugoslávie, kteří figurovali i jako odběratelé a distributoři metamfetaminu v SRN. Za kurýry byli přitom využíváni občané ČR, kteří metamfetamin převáželi do SRN v množství obvykle okolo 500 g v rámci jedné zásilky. Při této akci NPC úzce spolupracovala s policejními a celními orgány v SRN.

***Akce „SIMON“** V září 2006 byli na Mostecku zadrženi dva muži, kteří v červenci roku 2006 pro-*

pašovali z Nizozemského království do České republiky deset kilogramů amfetaminu, jenž je mezinárodně známý pod názvem SPEED. Při zadržení těchto osob a následně provedených domovních prohlídkách a při dalších úkonech trestního řízení bylo zajištěno celkem pět kilogramů SPEEDU. Pachatelé byli zadrženi při přípravě nelegálního dovozu dalších třiceti kilogramů této drogy z Nizozemského království do České republiky. Droga byla určena pro drogový trh v České republice. SPEED byl v České republice distribuován konečným odběratelům pro svoje obdobné účinky jako metamfetamin, a to za cenu cca 800 Kč za 1 g této drogy. Při dovozu 10 kg a při následném prodeji na nelegálním trhu v ČR by dosáhli pachatelé zisku ve výši cca 7 000 000 Kč.

Akce „SAAB“ V rámci dlouhodobé mezinárodní policejní spolupráce, na které se podíleli policisté NPC, Švédského království a dalších policejních orgánů v Evropě, se podařilo zadokumentovat činnost skupiny osob, která se zabývala dovozem a distribucí amfetaminu. V průběhu této spolupráce bylo zajištěno více než 10 kg uvedené drogy ve Švédském království a v červnu 2006 byl na základě mezinárodního zatykače zadržen hlavní kurýr, který je občanem ČR.

V. OBCHOD SE SYNTETICKÝMI DROGAMI A OSTATNÍMI PREKURZORY

Extáze

Zdrojovými zeměmi, ze kterých jsou do České republiky dováženy syntetické látky souhrnně označované jako extáze (ecstasy, XTC), jsou Polsko, odkud tablety směřují hlavně na Moravu a také na Slovensko, a dále Belgie. Největší zdrojovou zemí je však stále Nizozemí, kde je extáze hlavní vývozní drogou směrem do zahraničí.

V zahraničí, převážně v Nizozemí, jsou do výroby tablet extáze zapojeni občané cizích státních příslušností, zejména Jihoafričané, Turci a Španělé. Do obchodu se rovněž zapojují čínské zločinecké organizace, které organizují ve velkém rozsahu dovoz precursorů. Jedná se zejména o látky PMK a BMK, které jsou nezbytné pro výrobu MDMA a amfetaminu. Mezi hlavní cílové země vývozu patří po zemích EU také Austrálie, Japonsko a Kanada. Novým odbytištěm se stává Rusko.

Stále přetrvává pašování tablet ukrytých ve vozidlech. Například v linkových autobusech je extáze převážena zejména v zavazadlech. Cena extáze je na nelegálním trhu v České republice proměnlivá, záleží zejména na počtu odebraného množství tablet a na aktuální nabídce na trhu. Nakupuje-li se 1000 ks tablet extáze a více, cena se na nelegálním trhu pohybuje kolem 50 Kč až 70 Kč za tabletu. Výrobní cena jedné tablety se pohybuje kolem 9 Kč.

Na tabletách jsou zaznamenána různá loga, která závisí na aktuálních módních trendech, a také se objevují i jiné tvary tablet, než jen kulaté (např. oválné a hranaté). Faktem zůstává, že nejčastější účinnou látkou je MDMA, MDA či MDEA. Dalšími látkami jsou např. 2C-B, PMA, PMMA a DOB.

Akce „MEREC“ V květnu 2006 byli v součinnosti s Útvarem rychlého nasazení PČR zadrženi tři občané izraelské státní příslušnosti, kteří na území České republiky organizovali prodej a distribuci tablet XTC, sypané formy MDMA a kokainu.

Orientovali se zejména na prodej tablet extáze a začali si budovat distribuční síť v centru Prahy s cílem obsadit známé diskotéky a kluby. Pachatelé v průběhu páchání trestné činnosti projeví velkou míru adaptability na drogový trh v ČR a podařilo se jim zčásti vytlačit dosavadní dealery z jejich pozic a nahradit je. Svou činnost prováděli organizovaně a značně konspirativně. V rámci akce byly provedeny domovní prohlídky několika bytů na území České republiky, při kterých bylo zajištěno celkem 4196 kusů tablet extáze a menší množství kokainu, marihuany a LSD. Hodnota zajištěného množství tablet extáze na nelegálním trhu v ČR přesahovala 1 000 000 Kč. Dále byla zajištěna finanční hotovost ve výši 500 000 Kč.

Prekurzory a léčiva

V polovině loňského roku došlo na NPC ke změně v sestavě pracovní skupiny pro prekurzory a chemii. Tato skupina je odpovědná za problematiku precursorů, pomocných látek a dalších chemických látek zneužívaných k výrobě drog. Dále pak svou činnost zaměřuje na oblast léků, léčiv, pěstování máku a konopí.

Pracovní skupina pokračuje v plnění hlavního úkolu, kterým je především zesílení spolupráce uvnitř

státu s chemickým a farmaceutickým průmyslem, prověřování podezřelých objednávek, obchodních transakcí, neznámých a nových zákazníků, kteří s prekuzory či jinými sledovanými látkami chtějí obchodovat apod. Dochází také ke zpětnému informování chemického a farmaceutického průmyslu o zjištěných skutečnostech, ke společnému vyvozování důsledků a k přijímání vhodných opatření. V rámci činnosti skupiny byla uskutečněna osobní jednání se zástupci více než stovky nejvýznamnějších subjektů v ČR.

Ministerstvem zdravotnictví ČR bylo vydáno povolení k zacházení s prekuzory nebo registrace k výrobě, prodeji, dovozu či vývozu pomocných látek, a to celkem 202 subjektům. Postupně je obnovována nebo navazována nová vzájemná spolupráce ke sledování zájmových chemických látek. Nejedná se o sledování pouze látek uvedených v zákoně o návykových látkách (zák. č. 167/1998 Sb.), ale snahou NPC je dostat pod kontrolu i další chemikálie jako např. červený fosfor, jód, kyselinu jodovodíkovou, které jsou nejčastěji zneužívány k výrobě metamfetaminu tzv. „českou cestou“. Ve věci bylo dále uskutečněno osobní jednání se zástupci více než stovky nejvýznamnějších subjektů. Přestože ze strany NPC bylo podniknuto několik kroků k legislativním změnám u kontroly prodeje těchto látek, k žádným změnám nedošlo.

Dalším problémem v této oblasti je skutečnost, že od února 2006 došlo zákonem č. 74/2006 ke změně zákona o návykových látkách, kdy v návaznosti na přímo použitelné předpisy Evropských společenství (Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 273/2004 o prekuzorech drog, Nařízení Rady (ES) č. 111/2005) došlo k implementaci těchto předpisů do našeho zákona. Nově byly definovány termíny prekuzorů a pomocných látek podle kategorie 2 a 3 příloh uvedených předpisů ES. Tím byla omezena možnost řešit tuto problematiku národní legislativou a je nutné řešení přenést na pole Evropské unie.

Ze strany NPC byla dále iniciována aktivita orgánů EU k přijetí dostatečných opatření v oblasti přepravy prekuzorů a pomocných látek, zejména v rámci území EU. Nejsou však stanoveny žádné zvláštní povinnosti pro převoz uvedených látek vedoucí k jejich řádnému zabezpečení proti krádeži a možnému zneužití.

NPC se snaží opakovaně řešit zejména důrazným upozorňováním kompetentních subjektů na stále narůstající a celorepublikový problém související s výrobou metamfetaminu z pseudoefedrinu, který je získáván z volně prodejných léků obsahujících většinou 30 mg této látky v jednotce. Během roku byly osloveny všechny legislativně kompetentní orgány s cílem omezení tohoto volného prodeje. Bohužel tato aktivita je do současné doby bez konkrétních výsledků. Nově je také průběžně navazována spolupráce nejenom s výrobcí, popř. distributory těchto léčiv, ale také se zástupci České lékárnické komory, která profesně sdružuje majitele cca 3000 lékáren na našem území, s cílem společného a účinného boje proti drogové kriminalitě.

V oblasti léčiv je dalším velkým problémem otázka předepisování opiátového léku Subutex s obsahem účinné látky Buprenorfin a jeho následného nelegálního prodeje. I zde NPC vyvíjí značnou snahu o zavedení přísných pravidel, důslednou kontrolu stran příslušných institucí a omezení zneužívání tohoto léku.

Další oblastí, jíž se skupina věnuje, je pěstování máku a technického konopí, které jsou na základě splnění podmínek daných zákonem možné legálně pěstovat. U konopí se jedná především o podmínku schváleného osiva s obsahem do 0,3 % THC (dle předpisů EU do 0,2 % THC) a při pěstování na ploše větší než 100 m² nutnost oznámení místně příslušnému celnímu úřadu. V roce 2006 bylo evidováno 38 pěstitelů, kteří zaseli konopí na 1161 ha. U máku setého se jedná o obdobné podmínky, tedy schválenou odrůdu a ohlášení celnímu úřadu, jakož i způsob prodeje či likvidace makoviny. V roce 2006 bylo registrováno 1088 pěstitelů, kteří zaseli mák na více jak 53 054 ha. Tímto množstvím se řadíme jako ČR na první místo mezi pěstiteli máku (k potravinářským účelům) na světě.

Cílem skupiny pro prekuzory a chemii je i postupné profesní proškolení policistů v oblasti znalostí prekuzorů, syntetických drog, způsobů jejich výroby a možného zneužívání, včetně praktických výcvikových programů (modelové laboratoře syntetických drog, jejich odhalování, vstup do laboratoře, nebezpečnost nástražných systémů, bezpečné zacházení s chemikáliemi atd.).

VI. REGIONÁLNÍ SPECIFIKA OBCHODU S OMAMNÝMI A PSYCHOTROPNÍMI LÁTKAMI V ČESKÉ REPUBLICE

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

(OOZOK SKPV Policie České republiky Správy hlavního města Prahy)

V hlavním městě Praze a ve Středočeském kraji nejsou zřízeny expozitury NPC. Kromě výkonu činnosti I. a II. oddělení NPC v rámci jejich celorepublikové působnosti se problematikou drog na území hl. m. Prahy zabývá ještě nad rámec běžného organizačního schématu správ krajů Policie ČR 3. oddělení Odboru obecné kriminality Správy hl. m. Prahy a 1. oddělení odboru odhalování závažné obecné kriminality služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR Správy hl. m. Prahy (OOZOK).

Hlavní město Praha si v současné době stále udržuje mezi dalšími regiony České republiky jedno z předních míst v trestné činnosti po linii toxů. V současné době je drogová scéna na území hl. m. Prahy v podstatě rozložená po celém území hl. m. Prahy s tím, že ke koncentraci prodeje omamných a psychotropních látek dochází zejména v oblasti výskytu většího počtu osob. V praxi se potom jedná zejména o uzlové body pražské hromadné dopravy, stanice metra dislokované v panelové zástavbě, vlaková a autobusová nádraží, zábavní kluby a herny.

Ve vztahu k pachatelům trestných činů v oblasti drogové kriminality se vedle osob české národnosti na této trestné činnosti podílejí také cizí státní příslušníci a příslušníci národnostních menšin žijících v ČR. V případech organizovaných zločineckých struktur, které působí na území hl. m. Prahy, zaujímají čeští občané místa na základních pozicích a fungují zpravidla jako prodejci, popř. jako přepravci zásilek drog. Vyšší články ve struktuře těchto skupin potom zaujímají cizí státní příslušníci, kteří zde trestnou činnost organizují a řídí. V posledních letech se do drogové kriminality, zejména do pouličního prodeje zapojili členové romské menšiny.

Během posledních dvou let jsme na území hlavního města také zaznamenali zvýšenou aktivitu v oblasti páchání drogové kriminality u vietnamské komunity. Od menších či velkokapacitních perfektně fungujících pěstíren jsme zadrželi mimo jiné i velkou zásilku vysoce kvalitního efedrinu právě u vietnamského spoluobčana. Vietnamské organizované skupiny jsou dobře organizované a zabývají se zejména pěstováním marihuany, která má zpravidla velmi vysoký obsah THC.

Z hlediska trestné činnosti na území Prahy stále vede metamfetamin. Důvodem je zejména snadná dostupnost v přijatelné ceně a poměrně jednoduchá výroba převážně za využití volně prodejných léčiv s obsahem pseudoefedrinu. Hned na dalším místě je heroin. V souvislosti s heroinem je třeba také poukázat na situaci, kdy uživatelé heroinu dnes celkem běžně zneužívají substituční přípravek SUBUTEX. V roce 2006 nebyl na území hl. m. Prahy zaznamenán výskyt vysoce koncentrovaného, tzv. bílého heroinu, který v minulosti vedl k nárůstu úmrtí toxikomanů v důsledku předávkování.

K mimořádně nebezpečnému vývoji došlo na úseku kanabinoidů, kdy na území hl. m. Prahy dochází v bytech ke zřizování hydroponních pěstíren marihuany. Tato zařízení slouží k pěstování od několika kusů až po několik desítek rostlin konopí. Nebezpečí tohoto vývoje spočívá zejména v tom, že těchto pěstíren je velké množství a jsou roztroušeny po celém území Prahy. Relativně v každé pěstírně dochází k nízkému a pomalému zisku, nicméně v celkovém měřítku dokážou tyto pěstírny obsáhnout poměrně širokou část drogové scény na celém území Prahy. Dalším, ale zcela jistě ne posledním rizikem je, že tento typ drogy mimořádným způsobem zasáhl dorůstající generaci. Při vymáhání práva v oblasti OPL si totiž nejde nevšimnout velmi rozšířeného zneužívání marihuany, a to zejména mezi mládeží, kdy bohužel musíme konstatovat, že se setkáváme se stále nižším věkem uživatelů této drogy.

Rovněž je evidentní, že obliba tzv. „tanečních drog“ také neklesá, spíše naopak.

Vedle metamfetaminu dochází na území hl. m. Prahy k prodeji kokainu, který je na území České republiky přepravován ze zahraničí. Místem konečného prodeje jsou potom kluby a herny v centru Prahy. Lze předpokládat, že kokain vedle metamfetaminu bude dalším významným bezpečnostním a zdravotním rizikem. V určitých společenských kruzích, ale zejména mezi mládeží, která navštěvuje diskotékové kluby, a s její rostoucí kupní silou se kokain stává jistou alternativou drogy extáze. Do budoucna lze tedy předpokládat jistou módní vlnu, kdy v zájmu určité nemalé skupiny uživatelů bude kokain jako alternativa stimulační drogy.

Akce „PHAM“ Na jaře 2006 bylo pracovníky 1 odd. OZOK SKPV SHMP zjištěno, že muž vietnamské národnosti P. V. T. je pravděpodobně distributorem značného množství metamfetaminu. Muž byl v minulosti trestně stíhán za hospodářskou trestnou činnost a v době prověřování neměl stále zaměstnání. V průběhu získávání informací nasvědčujících páčání trestné činnosti bylo zjištěno, že tento muž je považován za jednoho z největších dodavatelů metamfetaminu do vietnamské komunity, a to zejména v Praze, dále pak v Chebu a okolí a také v Plzni a okolí. Pachatel jedenkrát i vícekrát týdně v množství kilogramů dodával do těchto lokalit metamfetamin. V dubnu 2006 byl pachatel zadržen při přepravě téměř 5 kg metamfetaminu. V době zákroku měl u sebe hotovost ve výši 445 800,- Kč. Podezřelý bydlel společně s manželkou a dcerou v luxusní vile v Praze 4 – v hodnotě 6 000 000,- Kč. Na tuto nemovitost měl rodině „půjčit“ údajný přítel matky manželky podezřelého, který měl bydlet v Německu. Ve spolupráci s Interpolem bylo zjištěno, že žádný takový muž neexistuje. Pachatel byl rozhodnutím OS pro Prahu 4 vzat do vazby. Na případu se podíleli dále pracovníci PČR SKPV OŘ Praha IV, PČR NPC SKPV, PČR SKPV OŘ Cheb a GŘ Plzeň.

Akce „GEORGE“ Pracovníci OZOK S. hl. m. Prahy a PČR OŘ Praha západ (dnes PČR OŘ Praha venkov) při vzájemné spolupráci získali informace k osobám, které se v okrese Praha západ zabývají výrobou a distribucí metamfetaminu a dále distribucí heroinu. Po ověření těchto informací bylo dále zjištěno, že k dané trestné činnosti má docházet také na území hl. m. Prahy, Jihočeského kraje a v minulosti i na území Prahy východ. Dalším prověřováním se ukázalo, že pachatelé často mění místa výroby metamfetaminu a také že nezávisle na sobě páčají další, zejména majetkovou trestnou činnost. S ohledem na fakt, že jeden z pachatelů se odstěhoval na území Jihočeského kraje a k výrobě a předávkám mezi dalšími distributory docházelo v místě pobytu, byla navázána spolupráce s policisty ze SKPV OŘ Písek a OŘ Strakonice. Jednoho z pachatelů se podařilo zadržet v Jihočeském kraji přímo při přípravě na výrobu drogy. Následovala výměna informací mezi jednotlivými složkami a byly provedeny další domovní prohlídky a prohlídky jiných prostor, při kterých byly nalezeny další laboratorní prostředky k výrobě metamfetaminu.

Další pachatelé byli následně zadrženi na území Středočeského kraje. Celkem bylo zahájeno trestní stíhání třech pachatelů, kterým v případě prokázání trestné činnosti hrozí trest odnětí svobody až na 10 let.

STŘEDOČESKÝ KRAJ

(Policie České republiky, správa Středočeského kraje)

Ve Středočeském kraji má velký vliv na drogovou kriminalitu blízkost a dostupnost hlavního města a provázanost výrobců i dealerů drog v regionu s pražskou drogovou scénou, kde existuje rozsáhlá síť distributorů s velkou fluktuací osob a s tím spojenou anonymitou páčání této trestné činnosti. Řada pachatelů tzv. drogových trestných činů, pocházejících z Prahy, využívá k nedovolené výrobě metamfetaminu zpravidla osamocené, opuštěné objekty ve Středočeském kraji, trestnou činnost páčá současně na území několika okresů a v souběhu s dalšími, zejména majetkovými trestnými činy.

V souvislosti s odhalováním nezákonné výroby a distribuce OPL na území Středočeského kraje byl zaznamenán v roce 2006 další nárůst výroby metamfetaminu. Tento nárůst lze přičíst volně dostupným surovinám potřebným k této výrobě a také tomu, že v tomto kraji se nachází velké množství konzumentů a výrobců této látky. Důsledkem toho je běžné, že po zadržení výrobců nastupují další, aby uspokojili velkou poptávku. Byl zaznamenán také značný nárůst tzv. prvovýrobců. Výrobci pervitinu z „jednoho varu“ vyprodukují méně, ale požadované množství docílí četností. Šetřením a provedenými realizacemi bylo potvrzeno, že většina výrobců drog již své laboratoře nepřechovává doma, ale jezdí vyrábět metamfetamin do různých úkrytů v přírodě nebo chat. Výroba již neprobíhá jen na území jednoho okresu např. Kladno, ale soustřeďuje se na území okresů Beroun, Rakovník, Mělník a Praha. Bylo zjištěno, že většina pachatelů má zkušenosti z projednávání jejich dřívější trestné činnosti a odhalování a prokazování jejich trestné činnosti se stává stále obtížnější.

S problematikou na úseku drog souvisela úzce i majetková trestná činnost, zejména krádeže motorových vozidel, vloupání do objektů apod., kdy podíl toxikomanů na této trestné činnosti byl odhadován cca na 60 %. Dalším faktem bylo zjištění, že osoby dříve trestně stíhané za drogové delikty mají v nelegálním držení krátké kulové zbraně, které pocházejí z vloupání do objektů v minulých letech. Objevily se také informace, že další dealeri a také toxikomané mají o věci tohoto typu zájem.

U marihuany bylo evidentní jednak zvyšování produkce⁴⁾ a také vyšší kvalita, což je důsledkem rozmáhajícího se hydroponního pěstování v domácích podmínkách. Způsob pěstování je většinou charakterizován použitím dvou až tří UV-lamp na půdách rodinných domů, v pokojích, sklepích a garážích, mnohdy za tichého souhlasu zákonných zástupců, kteří tolerují i pěstování marihuany ve svých sklenících a na okolních pozemcích u rodinných domů. Cena takto vyprodukované látky hydroponním způsobem činí od 150,- Kč do 250,- Kč za 1 gram.

Prověřováním jednotlivých případů souvisejících s nelegálním pěstováním konopí bylo zjištěno, že uživatelé mladší 15 let se začínají příležitostně podílet na nedovoleném obchodování s marihuanou, kdy za „drobné“ přenechávají přebytky svým spolužákům a kamarádům, případně zprostředkovávají koupi této drogy, nebo dokonce sami začínají zkoušet tuto drogu vypěstovat, nebo případně provádějí tzv. „nájezdy“ na náhodně objevená políčka, kdy drogu užijí, přenechávají dále a nebo, jak již bylo uvedeno, prodají svým vrstevníkům.

Akce „ROLAND“ V roce 2006 byla pracovníky SKPV Příbram zadržena skupina pachatelů, kteří na okrese Příbram prováděli distribuci OPL, konkrétně metamfetaminu. Skupina fungovala tak, že výrobce P. N. a P. N., kteří bydleli v Mostě, drogu vyrobili z léku Modafen, poté látku předali osobě Z. S., která tuto drogu dále prodávala menším dealerům. Jedním z nich byl i F. K., bytem Sedlčany, který drogu dále distribuoval cílové skupině toxikomanů. Během realizace bylo při DP zajištěno zhruba 200 gramů metamfetaminu, dvě laboratoře na jeho výrobu, prekurzory a finanční hotovost. Během akce bylo zajištěno asi 1000 ks prázdných obalů od léku Modafen.

Akce „DUNA“ V roce 2006 na základě rozpracování nedovolené výroby pervitinu bylo zadrženo na Kladensku pět pachatelů, kteří vyráběli pervitin. V rámci této akce byly zajištěny 3 laboratoře, ve kterých pachatelé jako prekurzor využívali pseudoefedrinu, který získávali z volně prodejného léku Modafen.

Akce „HRÁČ“ Nejvýznamnější realizační akcí na Benešovsku v roce 2006 byla realizace nelegální laboratoře na výrobu metamfetaminu, která byla provázaná s kauzou realizovanou NPC. Jednalo se o laboratoř, kde docházelo k výrobě metamfetaminu z léku Paralen Plus. Laboratoř byla umístěna do bývalé garáže v chatové oblasti a metamfetamin zde vyrobený byl určen pro další distribuci do dalších krajů po celé ČR.

JIHOČESKÝ KRAJ

(Expozitura NPC České Budějovice)

Nejrozšířenější nelegální drogou je marihuana, která je pěstována zejména v uzavřených objektech za využití hydroponních technologií a také „volně“ na různých polních plochách. Jedná se spíše o pěstování v menších množstvích, kdy je droga konzumována přímo výrobcem, nebo poskytována okruhu známých, a to buď za úplatu, nebo častěji výměnným obchodem za jinou marihuanu jiného výrobce. Cena 1 g marihuany se v kraji pohybuje průměrně okolo 180 Kč.

Druhou nejvíce se vyskytující drogou je metamfetamin, který je do regionu, stejně jako v předchozích obdobích, dovážen převážně ze severních Čech a částečně z Prahy. Obchod s metamfetaminem je organizován převážně občany ČR, rekrutujícími se z osob v minulosti trestně stíhaných převážně za drogové delikty. Částečně jsou v této oblasti činní i Romové. Jako výchozí surovina je pro výrobu metamfetaminu používán pseudoefedrin, který je získáván především extrakcí z léků Modafen, Paralén Plus apod. Tento fakt se dlouhodobě odráží v kvalitě drogy, kdy dealéři drogu ředí látkou piracetam, která je obsažena v léku Kalicor. Výskyt samotného efedrinu či alespoň informace o tom, že je na trhu metamfetamin vyrobený z čistého efedrinu, v roce 2006 nejsou zaznamenány. Obchod s metamfetaminem je organizován převážně občany ČR rekrutujícími se z osob s kriminální minulostí, a to zpravidla drogového charakteru. Částečně jsou v této oblasti činní i Romové, a to zejména ve spojení s organizováním prostituce, ke které se jako doprovodný jev připojuje i nelegální obchod s drogami.

V regionu přetrvává snížený zájem o heroin, který byl zaznamenán již v minulém období. Osoby závislé na této droze přecházejí ve většině případů na užívání substitučního přípravku Subutexu.

Dále je zaznamenána mírně zvýšená poptávka po tzv. tanečních drogách, zejména po extázi. K je-

⁴⁾ Zvyšování počtu rostlin konopí na „políčko“.

jímu zneužívání dochází převážně v průběhu tzv. technopárty. Pořádání těchto akcí v Jihočeském kraji nebylo zdaleka tak masivní, jako v jiných regionech ČR. Extáze je dovážena nejčastěji z Nizozemska, přičemž kurýři se rekrutují z řad mladých lidí. K nelegální přepravě na naše území jsou stále častěji používány hromadné dopravní prostředky, zejména autobusové linky.

Arabské či jiné západoafrické národnosti, Izraelci ani osoby z bývalého SSSR nejsou na území Jihočeského kraje výrazně aktivní v trestné činnosti páchané na úseku OPL. Stále přetrvává zájem cizinců (převážně z Rakouska a SRN) o metamfetamin, avšak jednotlivé odběry se pohybují v řádech gramů, maximálně desítek gramů. Toto obchodování je stejně jako v minulých obdobích často doprovodným jevem při poskytování sexuálních služeb v příhraničí. Celkově přetrvává trend obchodování v malém množství, kdy jednotliví odběratelé jedou k dodavateli častěji a pro menší odběry, čímž snižují negativní dopad při případném zadržení policí. Osoby, které páchají trestnou činnost na úseku drog, jsou čím dál více seznámeny s metodami a prostředky policie a tomu přizpůsobují svou nelegální činnost.

Akce „Veterán“ Počátkem roku 2006 bylo zahájeno trestní stíhání pěti osob, podezřelých z výroby metamfetaminu a jeho následné distribuce na území jihomoravského a jihočeského regionu. Droga byla vyráběna z počátku na území Severomoravského a částečně Severočeského kraje. Na organizaci páchané trestné činnosti se kromě občanů ČR podíleli i občané Ruské federace. Po jejich zadržení přešla výroba v omezeném množství také do Českých Budějovic, kde byly následně osoby, které se této činnosti účastnily, rovněž zadrženy.

Kromě OPL byly u podezřelých v průběhu realizace zadrženy i 2 ks nelegálně držných střelných zbraní. V rámci rozhodnutí o vině a trestu prvoinstanční soud ve svém rozhodnutí odsoudil hlavního pachatele k trestu odnětí svobody v délce trvání 9 let a 6 měsíců.

PLZEŇSKÝ A KARLOVARSKÝ KRAJ

(Expozitura NPC Plzeň)

Byla zaznamenána zvýšená činnost pachatelů, převážně občanů ČR, zejména v oblasti dovozu tablet extáze a marihuany z Nizozemska. K dovozu dochází jednak pomocí soukromých dopravních prostředků, ale také s využitím pravidelných autobusových linek z Nizozemska do ČR. Zejména na teritoriu Plzně byla v roce 2006 zaznamenána zvyšující se aktivita občanů z bývalé Jugoslávie, spočívající jak v místní distribuci, tak v organizování vývozu OPL (především heroinu a metamfetaminu) do SRN. V oblasti organizování nelegálního obchodu s metamfetaminem dochází i k intenzivnější aktivitě Vietnamců. Stále přetrvává trend tzv. drogové turistiky, kdy zejména občané SRN si často sami dojíždí pro drogy do ČR a osobně nebo prostřednictvím svých kurýrů zajišťují vývoz těchto drog do SRN.

Etničtí Albánci se kromě dříve výhradního obchodování s heroinem zabývají také obchodováním s dalšími drogami, převážně s metamfetaminem. Nadále je zaznamenáváno zapojování Albánců do místní distribuce, a to zejména ve spolupráci s osobami romské národnosti. Přetrvávají také kontakty Albánců s osobami vietnamské národnosti. V teritoriu uvedených krajů nejsou zaznamenány aktivity občanů arabských, západoevropských ani ruskojazyčných skupin.

Dochází ke zvýšené aktivitě osob vietnamské národnosti v páchání drogové trestné činnosti. Jednoznačně je potvrzena zejména zvýšená aktivita občanů Vietnamu, žijících na území ČR, spočívající v organizování nelegálního obchodu s OPL (zajišťování distribuce drog tuzemským, ale také zahraničním odběratelům na území ČR, zajišťování vývozu drog do zahraničí, převážně do SRN). Osoby romské národnosti se nadále podílejí na místní distribuci různých druhů OPL, opakovaně je zaznamenán prodej drog odběratelům ze SRN...

Akce „ALFA“ V lednu 2006 byl v objektu hájovny poblíž Bečova nad Teplou na Karlovarsku zadržen občan ČR, který na území Karlovarského kraje dlouhodobě vyráběl metamfetamin a pak jej dále distribuoval rozsáhlé skupině odběratelů. V rámci akce byl také v uvedeném objektu zadržen další občan ČR, po kterém bylo v té době vyhlášeno celostátní pátrání v souvislosti s podezřením z páchání násilné trestné činnosti. V objektu byla rovněž zadržena občanka ČR, proti níž bylo následně v průběhu dalšího vyšetřování zahájeno trestní stíhání pro nedovolené držení marihuany, která u ní byla zajištěna v době akce. V průběhu akce byly zajištěny omamné a psychotropní látky, zejména metamfetamin a marihuana, a to jak v objektu, tak poblíž tohoto objektu. Dále bylo v objektu zajištěno větší množství zčásti funkčních nelegálně držných střelných zbraní, mezi kterými se nacházely i zbraně speciální.

Akce „REX“ Při této akci byla ve spolupráci s příslušníky policie SRN zadokumentována trestná činnost občana Bulharska, dlouhodobě se zdržujícího na území Karlovarského kraje. Tento cizinec se zabýval obstaráváním a další distribucí metamfetaminu občanům ČR i zahraničním odběratelům na území Karlovarského kraje, ale zabýval se také zajišťováním vývozu drogy zahraničním odběratelům do SRN. V červenci 2006 byl při jedné ze svých cest do SRN zadržen německou policií a v rámci společné akce byly následně provedeny procesní úkony jak na území ČR, tak na území SRN. V SRN byly v rámci akce opakovaně zajištěny drogy pocházející od uvedeného pachatele. Celá trestní věc byla z ČR na základě vzájemné dohody předána k dalšímu opatření do SRN.

ÚSTECKÝ A LIBERECKÝ KRAJ **(Expozitura NPC Ústí nad Labem)**

Nejvíce se vyskytujícími drogami na území kraje z hlediska trestné činnosti je metamfamin, dále pak konopné produkty, extáze a kokain. Dochází k mírnému nárůstu distribuce heroinu a tranzitu této drogy do dalších evropských států. Metamfamin je vyráběn převážně z efedrinu, který je do ČR dovážen ze zahraničí, především tzv. Balkánskou trasou. Vlastní laboratoře na výrobu metamfetaminu jsou často mobilní a výroba drogy probíhá v objektech, které si pachatelé této trestné činnosti dokážou někdy velmi profesionálně upravit. Tyto objekty jsou převážně umístěny v místech, které mají plně pod kontrolou. Jedná se například o odlehlejší prostory v chatových osadách, ale také o objekty v městských aglomeracích. Vyrobený metamfamin je určen zčásti pro nelegální trh v České republice, ale zejména pro export do SRN. Tento fakt je způsoben zejména nárůstem konzumentů metamfetaminu v příhraničních oblastech SRN (v SRN je metamfamin označován jako CRYSTAL) a také získanými finančními zisky z prodeje crystalu v SRN. Cena metamfetaminu v ČR se pohybuje dle kvality a odebraného množství v rozmezí 600 Kč až 1200 Kč, zatímco v SRN je cena až 65 € za jeden gram. V rámci „domácích zdrojů“ je pro výrobu metamfetaminu využíván pseudoefedrin, tradičně získávaný z volně dostupných léčiv. Takto vyrobený metamfamin je určen převážně pro domácí trh.

Je zaznamenáno intenzivnější zapojování organizovaných skupin osob z bývalé Jugoslávie, zejména pak albánské komunity do přípravy a výroby metamfetaminu. Tyto skupiny nejsou zapojeny do přímé distribuce, ale stojí v pozadí a starají se o přísun efedrinu a o organizaci samotné výroby metamfetaminu.

Došlo ke zvýšení poptávky po kokainu a v souvislosti s tím vzrostla i nabídka této drogy. V závislosti na kvalitě došlo k mírnému snížení ceny na cca 2000 Kč za gram. Dochází také ke zvýšení počtu osob z řad českých občanů, kteří byli najímáni jako kurýři kokainu s tím, že k páchání trestné činnosti spočívající v přepravě kokainu v tělních dutinách docházelo mimo území ČR.

V prvním pololetí roku 2006 byl zejména v oblasti Litoměřicka zaznamenán nárůst nabídky extáze, jejíž účinnou látku netvořil tradičně MDMA (methylen-dioxy-metamfamin), ale MDEA (methylen-dioxy-ethyl-amfetamin). K největšímu výskytu a distribuci této drogy dochází na techno a house party a na diskotékách.

Heroin byl distribuován v relativně nižším měřítku než v minulých letech. Je to pravděpodobně způsobeno prioritním zaměřením toxikomanů spíše na metamfamin a doprovodnými aspekty užívání heroinu. Pachatelé organizované trestné činnosti reagují na tento stav částečnou změnou zaměření svých nelegálních obchodních aktivit na metamfamin, resp. na dovoz efedrinu do ČR. V oblasti heroinu tyto skupiny spíše zajišťují jeho transport do ostatních států EU.

V rámci krajů byly zaznamenány případy pěstování cannabisových produktů hydroponním způsobem.

Pachatelé organizované kriminality se v souvislosti s trestnou činností na úseku snaží své aktivity provádět maximálně latentně, kromě toho většinou již byli v minulosti trestáni a znají tedy metody a formy práce policie. Disponují značnými finančními prostředky a začínají stále častěji využívat moderní techniku. Trestná činnost s OPL je velmi úzce propojena s další organizovanou trestnou činností, zejména s obchodem se zbraněmi, prostitucí, převáděním osob přes státní hranice a násilnou trestnou činností. Aktivně jsou zapojeny do obchodu s omamnými a psychotropními látkami na teritoriu Ústeckého a Libereckého kraje osoby z rómského etnika, které se podílejí na výrobě a distribuci metamfetaminu a heroinu. Jsou velmi často v blízkém kontaktu s osobami z bývalé Jugoslávie a zajišťují zejména pouliční distribuční síť drog.

Akce „MAZEC“ Expozitura NPC v Ústí nad Labem ve spolupráci s OŘ SKPV Litoměřice prokázala a zadokumentovala trestnou činnost občana Nigérie a občana ČR, kteří se podíleli na nelegálním obchodu s extází (MDMA, MDEA) a marihuanou. Jednalo se o tablety růžové barvy s logem „motýlka“, bílé barvy s logem „ruky se vztyčeným palcem“, „obličej“ a „koruny“. Při akci bylo zajištěno cca 350 ks tablet MDMA a 80 gramů marihuany.

Akce „LÁZNĚ“ Expozitura NPC v Ústí nad Labem ve spolupráci s OŘ SKPV Litoměřice a Teplice prokázala a zadokumentovala trestnou činnost sedmi pachatelů, kteří na teritoriu ústeckého regionu organizovali prodej heroínu a metamfetaminu. Při této akci bylo zajištěno cca 200 gramů metamfetaminu, 120 gramů heroínu, 100 gramů marihuany a větší finanční hotovost. Tyto osoby se dále podílely na další trestné činnosti, a to vloupání do velkoskladu elektroniky, kde škoda přesáhla 1 milion korun a z tohoto důvodu byla realizace osob provedena společně s SKPV Litoměřice.

KRÁLOVÉHRADECKÝ A PARDUBICKÝ KRAJ

(Expozitura NPC Hradec Králové)

Nejvíce vyskytující se drogou z hlediska trestné činnosti je metamfetamin, k jehož výrobě se i nadále jako prekurzor užívá pseudoefedrin, který je získáván zejména z volně prodejného léku Modafen. Na trhu se stále častěji objevuje metamfetamin, který je velmi kvalitní a o který je velký zájem za hranicemi republiky. Jedná se o tzv. „krystaly“. Hlavními odběrateli těchto tzv. „krystalů“ jsou osoby z Německa, které dále ve své zemi tuto drogu distribuují. Prodejní cena v SRN se pohybuje v rozmezí od 30 € do 40 € za 1 gram.

Dále byly zjištěny dovozy tablet extáze z Nizozemska, Polska a Slovenska. Na trhu se objevily tablety s logy „Mitsubishi“, „Armani“, „Versace“, „Cherries“, „Cross“, „MTV“, „Rollex“ apod. Jako účinná látka v těchto tabletách byla zjištěna MDMA, v jednom případě MDEA. Cena tablet je závislá na počtu odebraných kusů, při velkém odběru⁵⁾ se cena pohybuje kolem 50 Kč za 1 kus. Při distribuci jednotlivých kusů koncovým uživatelům se cena pohybuje v rozmezí od 80 Kč do 120 Kč. Jako extáze jsou také prodávány tablety, které obsahují lidocain a piperazin⁶⁾.

V průběhu roku 2006 bylo v regionu zaznamenáno velké množství drobných pěstíren marihuany. Naproti tomu trestná činnost v oblasti heroínu a kokainu nebyla zaznamenána.

Akce „BOUŘE“ Od měsíce září 2005 byla monitorována činnost osoby podezřelé z distribuce efedrinu. Tato osoba disponovala cca 2 kg efedrinu. Ten prodávala společně s další osobou v regionu kraje a v Brně, a to za částky od 100 Kč do 400 Kč za 1 gram. Obě osoby byly zadrženy v měsíci lednu 2006, bylo zajištěno celkem 800 g efedrinu.

Akce „OREL“ Od počátku roku 2006 byla monitorována činnost skupiny osob podezřelých z výroby metamfetaminu a z organizování obchodů s touto drogou, a to na území více států. Při akci bylo zadrženo šest osob ve věku od 22 let do 32 let, z toho čtyři osoby byly polské národnosti, jedna osoba slovenské národnosti a jedna národnosti české. Tato skupina na území České republiky vyráběla metamfetamin a poté organizovala distribuci na území České republiky, Slovenské republiky a Polska. Při akci byly zajištěny dvě výroby metamfetaminu. Při této akci byla navázána spolupráce s Policií Polska ve Wroclavi a cestou Krajského státního zastupitelství Hradec Králové vyžádána právní pomoc na prokuratuře v Polsku v Jelení Hoře.

KRAJE JIHOMORAVSKÝ, ZLÍNSKÝ A VYSOČINA

(Expozitura NPC Brno)

Nejvíce vyskytujícími se drogami jsou metamfetamin a marihuana – skunk. Metamfetamin je ve většině případů vyráběn a distribuován v menším množství. Z důvodu nedostatku samotného efedrinu na nelegálním trhu je výchozí surovinou při této výrobě pseudoefedrin získávaný z volně prodejných léků (lék Modafen, Nurofen Stop Grip apod.). Ve větším množství je metamfetamin do Brna a celého kraje dovážěn převážně z Prahy a Ostravy. Tento metamfetamin vykazuje podstatně vyšší kvalitu a je vy-

⁵⁾ Tisíce kusů tablet extáze.

⁶⁾ Tyto látky nejsou uvedeny v seznamu zakázaných látek zák. č. 167/1998 Sb.

roben z efedrinu. Na rozdíl od minulých let, kdy efedrin pocházel převážně z továrny v Roztokách u Prahy, je v roce 2006 dovážěn z části ze zemí bývalé Jugoslávie, dále ze SRN, Polska a Slovenska. Výrobou a distribucí metamfetaminu se zabývají zejména občané ČR. Jako organizátoři dovozu efedrinu nebo vývozu metamfetaminu do Rakouska či SRN ale vystupují osoby z bývalé Jugoslávie, žijící trvale v ČR.

Nejproblémovějšími cizinci z pohledu bezpečnostní situace jsou osoby z bývalé SFRJ. Tyto osoby pracují v přísně organizovaných skupinách, které tvoří úzký a dlouhodobější, spoluprací prověřený okruh lidí, kde každý člen skupiny plní úkoly na určitém organizačním stupni. Kromě heroinu se projevují u těchto skupin také tendence k organizování dovozu kokainu do ČR. Vzhledem k vysoké ceně kokainu se tyto osoby zaměřují i na organizování výroby a obchod s metamfetaminem, který prodávají ve většině případů prostřednictvím občanů ČR. V důsledku těchto tendencí a zejména zvýšenou poptávkou po kokainu se tato droga v Brně a v regionu kraje začíná objevovat častěji než v minulosti. Ve většině případů byl zaznamenán dovoz kokainu z Nizozemska. Cena této drogy se v Brně pohybuje od 1600 Kč do 2500 Kč za jeden gram. Při dovozu je cena kolem 35 € za jeden gram. Distribuce drog se neomezuje pouze na území kraje, ale probíhá na území celé ČR. Osoby výše postavené v těchto skupinách disponují značně vysokými finančními částkami a nadále se projevuje snaha o jejich investování zejména do nemovitostí.

Distribucí heroinu se zabývají zejména Vietnamci, Romové a osoby z bývalé SFRJ, které stále více přecházejí od heroinu na dovoz efedrinu a následnou výrobu metamfetaminu. Současně organizují vývoz metamfetaminu do dalších zemí, přičemž stále častěji používají jako kurýry občany ČR. Romové zůstávají stejně jako v minulosti na pozicích koncových prodejců heroinu. Potvrzeno je i vzrůstající zapojení Vietnamců do distribuce heroinu, kdy tito pachatelé pracují v poměrně dobře organizovaných skupinách a svou činnost neomezují pouze na území kraje, ale na území celé ČR. Zejména jsou zaznamenány úzké kontakty s osobami vietnamské národnosti na území Severomoravského kraje a v Praze. Dochází k propojení osob vietnamské národnosti s osobami z bývalé SFRJ a s osobami romské národnosti. Velmi nízká čistota heroinu (3 až 10 %) je způsobena tím, že většina pachatelů s cílem zvýšení svého zisku drogu před jejím dalším prodejem ředí. Cena jednoho gramu heroinu se pohybuje od 1000 Kč do 1200 Kč.

Extáze je nejčastěji dovážena z Nizozemska a kurýři stále častěji užívají k dovozu především autobusové linky. V důsledku změny dopravy drogy extáze se její dovoz i prodej diferencuje do více skupin s tím, že kurýři provázejí řádově 5000 kusů tablet. Je zjištěno, že společně s extází dovážejí kurýři i v menším množství jiné drogy, konkrétně kokain a LSD. Vzhledem k tomu, že je extáze oblíbená zejména u mladých lidí, zabývají se i jejím dovozem osoby mladší věkové kategorie, v průměru do 25 let. Starší osoby si již vytvořily vlastní distributorskou síť a z dealerů se vypracovaly na organizátory dovozu.

Velmi rozšířenou drogou mezi mladými lidmi je marihuana – skunk. Stále častěji je pěstována hydroponním způsobem v malém množství, kdy si jednotliví uživatelé sami pěstují v soukromí několik rostlin⁷⁾. V této souvislosti je zaznamenán jak prodej mladých rostlin skunk pro „drobné“ pěstitele, tak i prodej technických zařízení a chemikálií pro hydroponní pěstování skunk.

Akce „Orion“ V březnu 2006 vyvrcholila akce zaměřená na skupinu pět pachatelů české národnosti. Skupina prováděla distribuci MDMA, LSD a hydroponně pěstované marihuany po celém území ČR. Při domovních prohlídkách bylo zadrženo cca 2800 tablet MDMA a 600 LSD a odhalena hydroponní pěstírna geneticky upravené marihuany. Všechny osoby byly (v době psaní této zprávy) nepravomocně odsouzeny Městským soudem v Brně k trestům odnětí svobody pro trestný čin dle § 187/1, 2a) tr. zákona (dva hlavní pachatelé na šest let nepodmíněně, zbytek pachatelů na podmíněné tresty).

Příklad právní pomoci – Francie v květnu 2006 bylo prováděno šetření ke třem podezřelým osobám z Jihomoravského kraje, které se měly dopustit financování a organizování dovozu kokainu z ostrova Guadelupu do Španělska. Tato zásilka byla v množství 343 kg zajištěna v květnu 2005 při lodní přepravě s dvěma osobami. Šetřením bylo zjištěno, že na území ČR se nachází pouze jedna osoba, která byla zadržena na základě Evropského zatýkácího rozkazu. Za přítomnosti francouzských justičních orgánů byly provedeny domovní prohlídky, při kterých byly zajištěny listinné důkazy a finanční hotovost ve výši cca 900 000 Kč. Český občan byl následně vydán k trestnímu stíhání do Francie.

⁷⁾ 5 - 20 rostlin.

OLOMOUCKÝ A MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

(Expozitura NPC Ostrava)

Nejčastěji zpracovávanými kauzami na nelegálním trhu s OPL jsou případy týkající se výroby a distribuce metamfetaminu, který je vyráběn převážně z volně prodejných léčiv obsahujících pseudoefedrin. Výroba je realizovaná převážně v malých nelegálních laboratořích a jedná se o poměrně nekvalitní produkty, kdy čistota takto vyrobeného metamfetaminu kolísá kolem hranice 40 % účinné látky.

Dochází také k výrobě metamfetaminu z efedrinu, který se na území kraje dováží pravděpodobně z oblasti zemí bývalé Jugoslávie a z Maďarska. Stále více se do obchodu s efedrinem zapojují osoby kosovoalbánské, albánské, makedonské a chorvatské národnosti. Výrobci metamfetaminu jsou převážně Češi. Metamfetamin vyrobený z efedrinu se částečně distribuuje na území ČR a větší část se vyváží do zahraničí (Slovensko apod.).

Další drogou vyskytující se na území kraje je heroin. Distribucí heroinu se na území kraje zabývají především občané ze zemí bývalé Jugoslávie. Heroin je dovážen z Prahy nebo z území Severočeského kraje. Distribucí heroinu se na Ostravsku zabývají také občané romského etnika.

Drogou, u které je zaznamenán nárůst spotřeby, je kokain. Kokain se dováží na území kraje z Prahy. Distribuuje se na území města Ostravy (ul. Stodolní) a je vyvážen též do sousedního Polska. Cena 1 g kokainu se pohybuje kolem 1500 Kč. U extáze nejsou zjištěny poznatky k organizované distribuci.

Akce „Dalibor“ V červnu a červenci 2006 byla provedena akce, při níž došlo k zadržení celkem 5,5 kg heroinu, který byl určen k distribuci na Olomoucku a Ostravsku. Při realizaci byla zadržena též organizovaná skupina osob, skládající se ze tří Albánců a čtyř Čechů, kteří jsou trestně stíháni vazebně.

VII. SKUPINA METODIKY A PREVENCE NÁRODNÍ PROTIDROGOVÉ CENTRÁLY

Skupina metodiky a prevence (SMP) reprezentuje a zastupuje NPC v rámci Policie České republiky a na veřejnosti, a to prostřednictvím lektorské, vzdělávací, metodické a publikační činnosti.

Počátkem roku 2006 se SMP začala fakticky podílet na přípravě a organizaci Instrukčně metodických zaměstnání pro policisty zařazené v rámci Policie ČR na úseku odhalování drogové kriminality. Tato činnost souvisela s faktickým přenesením koordinační a metodické činnosti směrem k OŘ a KŘ Policie ČR v oblasti odhalování drogové kriminality z Policejního prezidia na Národní protidrogovou centrálu. K přesunutí této kompetence došlo na základě pokynu náměstka policejního prezidenta pro trestní řízení a NPC se stala v rámci PČR garantem této činnosti.

Pracovníci SMP se v roce 2006 v rámci vzdělávacího systému MV ČR a Policie ČR podíleli na vzdělávání policistů. Jednalo se o výuku v rámci nástupních kurzů ve středních policejních školách Ministerstva vnitra, odborné přednášky pro již sloužící policisty v průběhu specializačních kurzů a přednášky na Policejní akademii České republiky v bakalářském i magisterském studijním programu. V rámci metodické a vzdělávací činnosti byl v roce 2006 ve spolupráci s KÚP Praha vytvořen výukový DVD film na téma Identifikace OPL v terénu. V roce 2006 bylo SMP celkově zajištěno 43 přednášek pro 1025 policistů.

V rámci spolupráce s Policejní akademií České republiky SMP lektorsky zajistila jeden den v rámci dvoudenního semináře v programu celoživotního vzdělávání. Dále byli pracovníci SMP členy autorského kolektivu Doc. Ing. Štablové, CSc. a podíleli se na vytvoření monografie na téma Návykové látky a současnost, která bude pod hlavičkou PA ČR vydána v roce 2007.

Mezi další, prakticky každodenní činnosti SMP patřilo v uplynulém roce zajištění styku NPC s veřejností a sdělovacími prostředky.

SMP také organizačně zajišťovala jednak instruktážně metodická zaměstnání pro příslušníky NPC a také významné dny jednotky.

Mimo rezort Policie České republiky SMP tradičně na základě poptávky participovala na vzdělávacích programech pro odbornou veřejnost, zejména vzděláváním pedagogů – školních metodiků prevence a koordinátorů prevence magistrátů, krajských a městských úřadů. Lektorsky se SMP podílela také na vzdělávání pracovníků městských a obecních policií, příslušníků Vězeňské služby České republiky a Armády České republiky. Pracovníci SMP v této oblasti v roce 2006 lektorsky zajistili 33 přednášek pro 1525 posluchačů.

Pro přibližně 876 žáků základních škol převážně v rámci projektu Malá Policejní akademie bylo

uspořádáno 35 přednášek. SMP dále na základě zásad NPC v drogové oblasti spolupracovala s vládami i nevládními organizacemi a podílela se na realizaci protidrogové politiky České republiky.

Celkem SMP v roce 2006 uskutečnila 111 přednášek pro 3426 posluchačů.

V červnu 2006 byl po 4 letech úspěšně ukončen „poslední“ ročník společného projektu NPC a Preventivně informační skupiny Okresního ředitelství Policie ČR České Budějovice Malá policejní akademie. V projektu se za 4 roky vystřídal kolem 3500 dětí. Výstupem čtyřletého úsilí všech zúčastněných na projektu MPA se stalo výukové DVD, které lze ve školním prostředí využít pro prevenci sociálně nežádoucích jevů. Na závěr roku 2006 SMP ve spolupráci s PIS Policie ČR OR České Budějovice uspořádala pro zájemce z řad školních metodiků prevence základních škol v Jihočeském kraji několik seminářů k realizaci tohoto projektu na ZŠ. Pedagogové, kteří se semináře zúčastnili, získali pro svou práci ve školách jednak výukové DVD s metodickým materiálem a jednak sadu pracovních sešitů.

V oblasti primární prevence se SMP v roce 2006 aktivně účastnila přípravy projektu primární prevence Revolution train. NPC spatřuje v tomto projektu dobrou příležitost, jak v oblasti sociálně nežádoucích jevů oslovit srozumitelnou formou konkrétní cílovou skupinu dětí a mládeže s cílem vybídnout je vhodně nastaveným obsahem na základě emotivního prožitku k diskuzi na dané téma. Nedílnou součástí projektu je přirozeně oblast represe, kterou garantuje v rámci odborné komise právě NPC. Cílem této části je umožnit cílové skupině získat poutavou formou (pomocí příběhu) objektivní a reálné informace ke konkrétním, ve společnosti běžně se vyskytujícím situacím, a tím zvýšit jejich informovanost o tom, která jednání jsou porušením zákona v ČR a která nikoli.

Mezi další výrazné aktivity SMP v roce 2006 již tradičně patřila příprava kalendáře NPC a dále publikační činnost, zejména příprava a vydávání 12. ročníku Bulletinu NPC, odborného čtvrtletníku určeného především pro příslušníky Policie České republiky, justici a odbornou veřejnost. SMP také za NPC garantovala přípravu a realizaci expozice v rámci výstavy ISET 2006.

VIII. NATIONAL FOCAL POINT

Národní protidrogová centrála kontinuálně plnila i v roce 2006 úkoly při realizaci Národního bodu pozorování. Jedná se o společné analytické pracoviště NPC a Generálního ředitelství cel Ministerstva financí (GŘC), které bylo zřízeno dodatkem k prováděcímu protokolu ke smlouvě mezi Policií České republiky a GŘC. V rámci dohody byl pracovník GŘC dislokován na OMPS PP ČR na pracoviště národní jednotky Europolu.

Výsledkem práce tohoto pracoviště jsou zejména kompletní statistická zpracování všech záchytů omamných a psychotropních látek a realizovaných pachatelů v ČR. Tato data jsou v samostatné části VZ NPC za rok 2006.

Získané informace byly také zpracovávány a sloužily jako podklady pro Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti v těchto kategoriích:

- statistika zadržených drog
- statistika pachatelů
- přehled o čistotě zadržených drog
- přehled o cenách drog

IX. SPOLUPRÁCE SE ZAHRANIČÍM

Mezinárodní policejní spolupráce představuje v činnosti NPC jednu z hlavních priorit, zejména pak s ohledem na mimořádný význam mezinárodního prvku v obchodu s drogami. Na základě předchozích zkušeností jsme se zaměřili především na dvoustrannou spolupráci se zahraničními partnerskými policejními sbory. V tomto směru jsme využívali zejména instituci styčných důstojníků, která podle názoru NPC sehrává v mezinárodní policejní spolupráci našeho útvaru stěžejní roli. Tradičně dobrou úroveň si udržely styky s těmi zeměmi, kde dlouhodobě kvalitně fungují styční důstojníci (Německo, Nizozemsko, Belgie, Švýcarsko, USA, Izrael, Rakousko), v případě Španělska se spolupráce výrazně zlepšila poté, co bylo znovu obsazeno jejich místo styčného důstojníka pro střední Evropu. Dobrou ilustrací tohoto zlepšení byla velice operativní a úspěšná spolupráce v operaci „CAMELO“, kde díky

dobré součinnosti došlo ve Španělsku k zadržení dvou českých občanů s téměř 10 kg amfetaminu pocházejícího z Nizozemska.

Naopak u zemí, které zrušily styčné důstojníky s odpovědností za Českou republiku, se to projevilo snížením úrovně spolupráce a poklesem objemu výměny informací i dožádání (Spojené království, severské země, Itálie). Uváděné země se spolehly na to, že instituci styčných důstojníků dostatečně nahradí Europol. Praxe tyto naděje nepotvrdila. Velice výrazně vzrostl počet případů spolupráce s Nizozemskem. V tomto směru se nejspíše odráží skutečnost, že Nizozemsko je pro Českou republiku hlavním zdrojem extáze a stále více také zdrojem kokainu. I když v této spolupráci určité problémy přetrvávají, nelze přehlédnout významnou zásluhu nizozemské styčné důstojnice o zjevné zlepšení stavu. Tradičně velkého objemu dosahovala spolupráce se sousedním Německem, kde se rovněž pozitivně odráží činnost styčného důstojníka. Velmi dobrá je spolupráce se Slovenskem, kde se přímé styky kombinují s velmi dobrou prací styčného důstojníka slovenské policie v Praze. I další styční důstojníci představují pro spolupráci s příslušnými protidrogovými službami svých zemí výrazný přínos. V praxi jde o Belgie, Bulharsko, Francii, Izrael, Rakousko, Rumunsko, Spojené státy a Švýcarsko. Zejména ve spolupráci s Německem se i v roce 2006 projevuje kladně přeshraniční spolupráce na úrovni našich expozitur a příslušných policejních útvarů na straně sousedních spolkových zemí. Podobná spolupráce však neexistuje s Polskem, kde vůbec výměna informací i spolupráce na vyšetřovaných případech až na výjimky vážnou.

V naší praxi využíváme již navázané přímé styky se zahraničními protidrogovými policejními útvary. V roce 2006 jsme se cílevědomě snažili vybudovat nové přímé kontakty prostřednictvím návštěv pracovních delegací ze zemí, které pro nás v boji proti mezinárodnímu obchodu s drogami představují zájmová území, a kde jsme zatím bližší spolupráci do velké míry postrádali (Bulharsko, Maďarsko, Makedonie, Rumunsko, Rusko). U Makedonie a Bulharska styky navázané v roce 2006 v rámci těchto návštěv již přinesly konkrétní výsledky při práci na společných případech. V této praxi tedy hodláme podle možností nadále pokračovat.

Pokud se týče spolupráce na úrovni orgánů Evropské unie, nelze říci, že by v roce 2006 byla spolupráce v oblasti boje proti drogám se členskými zeměmi Evropské unie zásadně lepší nežli se zeměmi ostatními. Možnosti Europolu jako hlavní instituce evropské integrace v policejní oblasti jsme se v roce 2006 snažili využívat. Zejména se tak dělo naší účastí v analytických pracovních souborech (AWF), které se týkají drogové problematiky. Nicméně pro řešení praktických případů zpracovávaných naší součástí mají tyto instituty mezinárodní spolupráce omezený význam. Pro spolupráci na konkrétních případech se nám i nadále jeví spolupráce prostřednictvím Europolu jako zdoluhavá a neoperativní. Pokud se týče analytických materiálů Europolu, zaznamenali jsme v loňském roce první zkušenost s nově nazvaným produktem Europolu zvaným „Vyhodnocení hrozby organizovaného zločinu“ (OCTA), který nahradil dřívější „Zprávu o organizovaném zločinu“. Již v našich připomínkách u příležitosti zaslání podkladů pro další zprávu tohoto druhu jsme vyjádřili pro Europol naše výhrady. Spočívají zejména v tom, že se tato zpráva změnila v poměrně obecnou kriminologickou studii a o stavu boje proti obchodu s drogami a nových trendech v této oblasti v Evropě se v ní nelze dozvědět nic. Proto význam tohoto analytického materiálu Europolu pro naši praxi jasně poklesl.

I v roce 2006 představovaly určitý problém v naší činnosti žádosti o mezinárodní právní pomoc. Na rozdíl od spolupráce policejní, justiční spolupráce stále vážne a trvá dlouho. Vyřizování žádostí trvá příliš dlouhou dobu. Bez nich se ovšem v naší činnosti neobejdeme a přes veškeré úsilí zatím vyřizování těchto žádostí, a to i v některých státech Evropské unie, není dostatečně rychlé a efektivní. Hlavní příčina spočívá pravděpodobně ve skutečnosti, že se do spolupráce policejních sborů zapojuje justiční prvek. Ten není zpravidla připraven jednat dostatečně operativně a rychle. Nezdá se, že by existence další evropské specializované struktury, Eurojustu, byla schopna tuto situaci účinně změnit k lepšímu. Kladnou úlohu při urychlení vyřízení žádosti o právní pomoc sehrávají hlavně styční důstojníci. Díky svým osobním kontaktům dokáží věci poměrně výrazně posunout vpřed. Ukazuje se to zejména na zkušenostech ve styku s Nizozemskem, Německem nebo Belgií. Přitom NPC ve vztahu k žádostem od zahraničních partnerů vychází plně z toho, že mezinárodní spolupráce představuje prioritu, a věnuje jim proto odpovídající péči a pozornost.

Statistické údaje jsou na webových stránkách Národní protidrogové centrály SKPV.

ZDROJ: NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA SKPV PČR

PROBLÉM DROG V AFGHÁNISTÁNU

Heroin – název drogy žel velice dobře známé i v České republice. Je to slovo označující jeden z nejvážnějších problémů současného světa. Nejen pro devastující následky užívání, ale zejména z důvodů související organizované kriminality, násilí, korupce. Heroin je v produkčních oblastech zdrojem obživy a nadějí v lepší budoucnost lidí, kterým dává každodenní chleba. Je ale také synonymem zla, synonymem bídy, utrpení těch, kteří ho užívají. A podle některých názorů se stal i synonymem terorismu.

Jsme zvyklí vnímat problém heroinu očima Středoevropana. Máme tendenci jeho problém téměř bagatelizovat. Proč také ne, když počet uživatelů vykazuje v naší zemi spíše klesající tendenci.

Nahlédneme-li na heroin z většího odstupů, a to ještě očima těch, kteří se hodnocením globální heroinové situace zabývají, nevydržíme dlouho hledět na tento obraz růžovými brýlemi.

A obraz ještě významně ztmavne (nebo zrudne???), dostaneme-li možnost nahlédnout na problémy, které s sebou nese pěstování jeho zdrojové suroviny, které s sebou nese jeho užívání v místě produkce, jeho vývoz a s tím vším spojená korupce a násilí.

Problém vzrůstající produkce opia a z toho plynoucí hrozba růstu počtu osob závislých na opiátech, zejména pak heroinu, s sebou nese nedozírné následky. Celosvětově.

Právě z důvodu umožnění co nejpodrobnějšího zhodnocení stávající situace v oblasti dovozu a užívání heroinu byly ve dnech 23. až 26. října ve Vídni uspořádány dvě konference. První konference – workshop – se věnovala problematice sdílení nejlepší praxe v oblasti přeshraniční spolupráce, druhá pak potírání hrozby nelegálních drog v regionu OBSE. Obě konference byly uspořádány Organizací pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) ve spolupráci s UNODC (United Nation Office on Drugs and Crime – Úřad OSN pro drogy a kriminalitu). Ač ani jedna z konferencí ve svém názvu nenesla slovo heroin, obě se v konečném důsledku na heroin soustředily.

Z příspěvků dvou zástupců Afghánistánu (jeden z ministerstva zahraničí a druhý z ministerstva pro problematiku drog) a z Výroční celosvětové zprávy o drogové situaci zpracované UNODC a přednesené Dr. Pietschmanem byl zástupcem ředitele Policie České republiky Národní protidrogové centrály služby kriminální policie a vyšetřování plk. Ing. Gabrielem Berzsim zpracován tento článek. Za ČR se konference zúčastnili ještě pracovníci stále mise ČR při OBSE, OSN a dalších mezinárodních organizací ve Vídni.

1. seminář, nazvaný „Zkušenosti podporující mezinárodní spolupráci v oblasti OBSE“ byl rozdělen do 6-ti tématických celků:

- mezinárodní spolupráce v oblasti postihování pašování drog a zbraní a v boji proti obchodu s lidmi
- mezinárodní spolupráce v oblasti boje proti terorismu a mezinárodnímu organizovanému zločinu
- mezinárodní spolupráce v oblasti migrace a otázkách azylu
- mezinárodní spolupráce v oblasti podpory ekonomiky a ochrany životního prostředí
- programy/projekty mezinárodní pomoci v oblasti podpory mezinárodní spolupráce v jihovýchodní Evropě
- programy/projekty mezinárodní pomoci v oblasti podpory mezinárodní spolupráce ve východní Evropě, na Kavkazu a Střední Asii.

Pro zástupce NPC bylo nejdůležitější 1. plenární zasedání věnované problematice mezinárodního obchodu OPL, pašování drog a zbraní, obchodu s lidmi.

Klíčovou přednášku měl pan Ketil OTTERSEN z UNODC, původem norský celník s 25letou praxí.

Podle něj je největší hrozbou pro prostor OBSE v současné době Afghánistán a tamější vývoj produkce heroinu.

Za klíčové důvody tohoto stavu v Afghánistánu označil:

- volné nekontrolované hranice

- neexistující bezpečnostní strategii
- neexistující mezipřesortní spolupráci
- neexistující mezinárodní spolupráci
- nedostatek technického vybavení
- nedostatek vyškoleného a vycvičeného personálu
- nedostatečnou analytickou práci
- neexistující legislativní prostředí a mechanismy mezinárodní justiční spolupráce
- neexistující vědecké a forenzní kapacity

On sám v současné době pracuje jako zástupce vedoucího a současně vedoucí operací projektu (Central Asian Regional Information and Coordination Centre – Regionální informační a koordinační středisko pro Střední Asii).

CARICC je financován z prostředků UNODC a na jeho činnosti se podílí zejména 4 mezinárodní subjekty: EUROPOL, INTERPOL, WCO a SECI. CARICC plní následující úkoly:

- kontaktní bod represivních složek
- mezinárodní spolupráce a koordinace
- meziagenturní spolupráce
- síť styčných důstojníků
- regionální informační databáze
- strategické hodnocení a taktické a operativní informace
- středisko specializovaných služeb

Je třeba dodat, že CARICC nemá výkonné pravomoci, vypomáhá místním orgánům na všech úrovních formou poradenství, školení a přímé pracovní podpory při každodenní práci policistů a celníků.

V oblasti koordinace pomoci velice důležitou roli sehrává ADAM – Automated Donor Assistance Mechanism – počítačový informační systém o poskytovatelích pomoci, který provozuje UNODC a který čerpá informace i z obdobného systému OBSE nazvaný POLICE. Dohoda o společném postupu byla učiněna v září letošního roku.

ADAM v současné době obsahuje informace o 860 projektech podporovaných finančně ze strany cca 70 zemí, mimo jiné i ze strany ČR.

Dalším projektem, který je mimo jiné realizován za účasti expertů CARICC, je Container Control Programme vypracovaný ve spolupráci UNODC – WCO (World Customs Organization – Světová celní organizace).

Vera GRATCHEVA – zástupkyně Ruské Federace v OBSE, pracovnice Office of the Special Representatives for Combating Trafficking in Human Beings –

- neexistuje žádná spolehlivá statistika obchodu s lidmi
- často souvisí s nelegálním obchodem s drogami, zbraněmi, na rozdíl od těchto komodit se však člověk v průběhu operace stává předmětem obchodu opakovaně, je prodáván organizátory, aniž je znám konečný cíl jeho cesty
- pro region SNS (Společenství nezávislých států) je obchod s lidmi i drogami velký problém, kromě ekonomických vlivů zde hraje snad ještě důležitější roli politická situace

Zástupce SNS:

- pro Ruskou federaci problémem č. 1 současnosti je heroin a tím pádem oblast Afghánistánu
- populace Ruska cca 132 milionů, z toho cca 340 000 registrovaných uživatelů drog, z nichž asi 300 000 je závislých na opiátech
- snižuje se rozdíl mezi podílem uživatelů muži/ženy
- Rusko je obrovským drogovým trhem i pro syntetické drogy
- působí zde množství organizovaných zločineckých skupin, domácích, smíšených i vysloveně mezinárodních
- vítají proto iniciativu koordinace pomoci, ADAM je dobrá myšlenka, bude důležité ale začít

sledovat i dopady jednotlivých projektů, zatím se je často nedaří dokončovat nebo nepřináší předpokládané výsledky

- dobrá zkušenost s Mezinárodní koordinační skupinou pro boj s organizovaným zločinem, sídlí v Dušanbe a členy jsou Ruská federace, Bělorusko, Arménie, Kazachstán, Kyrgyzstán a Tádžikistán

Zástupce Afghánistánu:

- vláda spravuje zcela rozvrácenou zemi
- nefunguje žádný ze základních pilířů státní moci
- na Afghánistán je zvykem hledět jako na zdroj problémů, opomíjí se ale, že největší problémy s terorizmem má Afghánistán sám
- Afghánistán je zemí snad nejvíce postiženou terorizmem
- pěstování máku a produkce opiátů slouží k pokrytí jednak životních potřeb Afghánců, ale i k pokrytí potřeb souvisejících s teroristickými akcemi
- bojuje každý s každým a navíc všichni proti vládě
- největší problémy s fundamentalistickými fanatiky
- islámské školy – tzv. madrasy – by měly sloužit výchově k pokoře, snášenlivosti a pracovitosti, místo toho to jsou střediska vychovávající teroristy bojující mezi jednotlivými školami navzájem
- druhou největší problémovou oblastí je korupce – všudypřítomná a vše pokrývající

Jen pro dokreslení – zástupce ministerstva zahraničí Afghánistánu ve věku cca 50 let přednášel plynulou a bezchybnou ruštinou.

II. Mezinárodní seminář: Boj proti hrozbě nelegálního obchodu drogami v regionu OBSE

Hlavní referát přednesl pan Thomas Pietschman, výzkumný pracovník UNODC ze sekce výzkumu a analýz

Odhady situace produkce opia v Afghánistánu v roce 2006:

- výsev máku v roce 2006 – 165 000 ha, meziroční nárůst 59 %
- meziroční nárůst v jižních provinciích 121 %, v severních 74 %, ve středních provinciích pokles o 20 %
- produkce opia v roce 2006 6100 tun, meziroční nárůst 49 %
- nejvyšší nárůst produkce v jižních provinciích – 112 %
- celkový podíl Afghánistánu v roce 2006 na světové produkci opia cca 92%
- globální světová produkce opia v roce 2006 cca 6600 tun, v roce 2005 to bylo 4620 tun, z toho Afghánistán 4100 tun (89 %)
- další velký producent Barma, pak Laos a zbytek světa

Výroba morfinu a heroinu v Afghánistánu v roce 2006 – odhad

- celková produkce opia 6100 tun, minimální záchyt 90 tun, vlastní spotřeba minimálně 156 tun, na export a zpracování zbývá 5854 tun opia
- z toho 66,3 % (3882 tun) zpracováno doma
- celková odhadovaná produkce morfinu/heroinu je cca 555 tun (rozsah odhadů 500 až 610 tun)
- k tomu je zapotřebí cca 10 000 tun chemikálií, včetně 1110 tun (rozsah odhadů 500 až 1300 tun) acethydridu

Důsledky produkce opia v Afghánistánu:

- globální nárůst organizovaného zločinu – posilování narkokartelů, nárůst korupce
- drogová závislost – nárůst počtu uživatelů podél všech přepravních tras
- doprava – zvýšená přeprava drog, zbraní, osob
- HIV-AIDS – riziko epidemie
- terorismus – financování z drogových zdrojů

Hlavní trasy vývozu opiátů:

- cca 15 % produkce (kolem 118 tun heroinu, 34 tun opia) přes střední Asii
- cca 33 % 265 tun morfinu/heroinu, 56 tun opia) přes Pákistán
- cca 53 % (172 tun morfia/heroinu, 1880 tun opia) přes Irán
- celkový meziroční nárůst vývozu 42 % (celkem cca 555 tun morfia/heroinu, 1970 tun opia)

Podíl záchytů opiátů směřujících do Evropy v letech 2003/2004 v %

- Pákistán 45/32
- Irán 21/23
- Balkánské státy 10/20
- Společenství nezávislých států 13/13
- EU-25 10/12

Celkový odhad počtu problémových uživatelů opiátů činí 3,7 milionu osob v roce 2004.

Odhad počtu osob závislých na opiátech/z toho na heroinu v roce 2004 v Evropě (populace 15 – 64 let)

- východní Evropa 2,3 milionu/1,7 milionu
- západní a střední Evropa 1,6 milionu/1,4 milionu
- jihovýchodní Evropa 0,2 milionu/0,2 milionu
- Evropa celkem 4 miliony (0,7% celkové populace/3,3 miliony – 0,6% celkové populace)

Další vystoupení – pan Bryan Taylor, UNODC, Anti-trafficking Section

Zkušenosti a poučení UNODC z boje proti nelegálnímu obchodování OPL

- poukázal na aspekty organizovaného zločinu a na možné výzvy k řešení problémů
- nejzávažnější projevy organizovaného zločinu jsou: obchod s drogami, obchodování s lidmi, nelegální migrace, pašování kontrabandů, nelegální obchod se zbraněmi, krádeže motorových vozidel, únosy, praní špinavých peněz a korupce
- pramení z: vysoké úrovně korupce, omezených pravomocí státu, děravých hranic, nedostatečné hraniční kontroly, rozšířené chudoby, nedostatku ekonomických možností, nedostatečných právních struktur, nedostatku spolupráce mezi represivními orgány a OČTŘ
- organizovaný zločin ohrožuje bezpečnost a stabilitu
- funguje zde začarovaný kruh, kdy nedostatek ekonomických příležitostí, vysoká nezaměstnanost a ekonomická nesourodost mají za následek vysokou kriminalitu, drogové závislosti a šíření infekčních nemocí, které se pak část společnosti snaží řešit korupcí, násilnými konflikty a podkopáváním stability systému atd.
- důsledkem jsou pak brzdění ekonomického rozvoje, negativní dopady na osobní bezpečnost, nedostatečnost veřejných institucí a veřejné správy, která vyvolává nelegitimitu státu
- výše uvedené okolnosti, projevy a podmínky jsou naprosto jasně vyzorovatelné ve stávající situaci v Afghánistánu
- Problémové oblasti nedostatečné kapacity represivních složek v Afghánistánu
- nedostatečný informační a zpravodajský systém
- chudá meziagenturní spolupráce
- nedostatek efektivní přeshraniční a mezinárodní spolupráce
- nedostatek vycvičeného personálu, nedostatek expertů schopných využívat moderních metod práce i mezinárodní spolupráce (sledované zásilky)
- neúčinná pohraniční kontrola
- nedostatek vybavení/forenzní podpory
- nedostatek strategických a operačních cílů
- CARICC a GCCI
- CARICC – Central Asian Regional Information and Coordination Centre
- GCCI (Gulf Countries Coordination Initiative)

- V obou případech se jedná o snahu pomoci při odstranění výše uvedených nedostatků, kdy světové společenství napomáhá:
 - Vytvoření kontaktního bodu pro represivní složky
 - Zlepšení mezinárodní spolupráce a koordinace
 - Zlepšení meziagenturní spolupráce
 - Budování a umístění sítě styčných důstojníků
 - Vybudování a provozování regionální informační databáze
 - Provádění taktických/operativních zpráv – strategických vyhodnocení
 - Poskytování specializovaných služeb

Poučení z fungování CARICC:

- Potřeba silné politické podpory na nejvyšší úrovni
- Vyvarovat se vynalézání kola – nezkoumat co by mohlo fungovat ale přebírat nejlepší zkušenosti od druhých
- Vlastnění účastníky je rozhodující – dokumenty, výstupy projektového týmu, analýzy, výsledky, úspěchy
- Partnerství jako základ – koordinace s ostatními – Europol, Interpol, WCO, SECI
- Nutnost realistických očekávání dosažitelného – pragmatičnost v plánování projektu a jasné vymezení milníků

Container Control Programme (CCP) za účasti UNODC a WCO

- Uzavření dohod o spolupráci mezi zainteresovanými subjekty
- Založení společných přístavních kontrolních skupin složených z policistů a celníků (point Port Control Units – JPCU)
- Výcvik manažerů a pracovníků JPCU
- Uspořádání studijních cest a kolegiálních programů
- Posílení kooperace – posílení profilace rizik – posílení získávání informací
- Zřízení postů expertních poradců v místě

Strategie snižování poptávky ve střední Asii

- zvyšování veřejného povědomí a obhajování projektů
- usnadnění porozumění problému drogové závislosti souvisejících potřeb a priorit
- vývoj a prosazování rozličných způsobů intervence v rozdílných oblastech snižování poptávky, např. protidrogové prevence, léčby a resocializace, zpracovávání protidrogové politiky a strategií, sběr dat, zvyšování obecného povědomí
- zajištění odpovídající koordinace snižování poptávky a prevence proti HIV – AIDS

Snižování poptávky ve střední Asii :

1. program globálního hodnocení drogové závislosti (GAP)
2. efektivní prevence HIV/AIDS a péče o ohroženou populaci
3. rozšiřování programů prevence HIV a sítě podpory pro uživatele drog mezi injekčními i dalšími uživateli
4. snižování poptávky po drogách a prevence HIV/AIDS a poradenství v oblasti pečovatelských služeb vlády střední Asie
5. prevence drogových závislostí a prevence HIV/AIDS prostřednictvím masmédií, NGO a občanské společnosti

Khalilullah Hamid, Protidrogové ministerstvo Afghánistánu

Nejzásadnější momenty:

- v Afghánistánu cca 1 milion osob závislých na opiátech
- pěstování máku a produkce opia – primární zdroj financí pro terorismus

- drogoví bossové jsou hlavním problémem nestability a vysoké míry narušování vnitřní bezpečnosti
- byla vypracována národní protidrogová strategie
- 4 hlavní cíle:
 - Narušování obchodu s drogami
 - Postupná změna životního stylu venkovanů
 - Snižování poptávky
 - Posilování institucí
- byl vypracován nový protidrogový zákon účinný od prosince 2005
- dobudováno vězení pro zvlášť nebezpečné zločince v Kábulu, bude otevřeno koncem září 2006
- významný nárůst aktivit v oblasti postihování obchodu – za posledních 18 měsíců zajištěn ekvivalent 118 tun opiátů
- zahájeno 17 000 komunitárních projektů, zúčastněno cca 8,5 milionů venkovanů
- 187 mil USD vynaloženo na cca 7000 komunálních rozvojových rad
- V rámci projektu „pracuj za hotové“ proplaceno cca 12 milionů pracovních dnů a postaveno cca 8000 km venkovských silnic
- JE ZAPOTŘEBÍ DALŠÍCH FINANČNÍCH ZDROJŮ

Farkhudin JONMAHMADOV – Tádžikistán

- za posledních 5 let zadrženo 29 tun heroinu
- výsledek rozhodného postupu vlády proti obchodování s heroinem
- vytvoření a prosazování centrální protidrogové strategie
- otevření se mezinárodní spolupráci
- odhalování desítek laboratoří na výrobu heroinu na vlastním území
- hlásí se ke svým povinnostem vyplývajícím z mezinárodních závazků
- napomáhají při výcviku Afghánských bezpečnostních složek, provádějí společné operace
- sami potřebují pomoc, zejména v oblasti řízení hranic, zvýšení funkčnosti celní kontroly, sběru a analýzy dat, disponují informacemi, ale mají problémy se zpracováním a sdílením
- potřebují pomoc v oblasti zpřístupnění a aplikace poznatků z oblasti pěstování máku
- potřebují pomoc v oblasti snižování poptávky – významně roste počet uživatelů

Další příspěvek zástupce Afghánistánu byl přednesen jako odpověď na dotazy, proč je situace v Afghánistánu tak špatná, proč se vládě nedaří prosazovat účinná opatření, kam mizí obrovské finanční dotace:

- nová vláda nemůže používat stejných metod a mechanismů jako Taliban
- vláda řeší vnitřní problémy komplexně, a ne pouze otázky víry jako Taliban
- nepřátelé režimu využívají všech dostupných prostředků k maření účinnosti vládních opatření
- opium a heroin jsou hlavním zdrojem pro financování protivládních aktivit
- Taliban neřešil problémy demokratickou cestou, nebojoval proti terorizmu a hlavně nestaral se o důsledky zákazu, tedy byl mu lhostejný osud zemědělců
- jednalo se o krátkodobý proces – snížení produkce v jediném roce, který se v podstatě nedal opakovat, historický vývoj však nedovolil potvrdit neúspěšnost této cesty

Další dotaz na zástupce Afghánistánu směřoval k problematice dovozu prekurzorů, odpověď byla následující:

- prekurzory se dováží samozřejmě ne v originálním balení, s pozměněnými dokumenty a vydávají se za jiné zboží
- těžko postihovat praní peněz v prostředí, kde se vše platí hotově nebo existuje výměnný obchod
- neexistuje alternativa máku pro zemědělce – všechny ostatní plodiny jsou nevhodné klimaticky,

z důvodu ošetřování, zálivky, ale i z důvodu zhodnocení sklizně – neexistuje zpracovatelský průmysl a možnost přepravy např. brambor, kukuřice apod.

Výňatky z prezentace pana Hamita (věk cca 35 let a na rozdíl od svého staršího kolegy mluvil perfektní angličtinou).

Co pro Afghánistán znamená pěstování máku:

- Hlavní příčina špatné bezpečnostní situace, nízké autority vlády a nedostatku prosazování práva
- Primární zdroj financování terorizmu a extrémismu
- 165 000 hektarů vysetého máku v roce 2006, tedy 90 % celosvětové produkce máku
- Odhadovaná produkce opia v roce 2006 byla 6100 tun
- Přibližně 1 milion závislých osob
- 52 % hrubého domácího produktu Afghánistánu

Vládní politika

„Zajištění soustavného snižování pěstování, produkce, obchodování a zneužívání nelegálních drog s cílem úplného a trvalého odstranění“

K dosažení tohoto cíle byla vytvořena komplexní **Národní strategie kontroly drog, zaměřená do čtyř hlavních oblastí:**

Přerušení nelegálního obchodu OPL

Posílení a zpestření živobytí venkova

Účinné snižování poptávky a posílení péče o závislé osoby

Současný stav plnění těchto priorit lze charakterizovat následovně:

Priorita 1 – Přerušení nelegálního obchodu s OPL

- Přijetí nového protidrogového zákona v prosinci 2005
- **697 zatčení a 283 obvinění provedených do konce roku 2006 protidrogovými represivními složkami**
- Dobudování a otevření vězení s vysokým stupněm zabezpečení v Kábulu
- Významné posílení represivních aktivit – za posledních 18 měsíců zajištěno 115 tun ekvivalentů opia

Priorita 2 – Posílení a zpestření živobytí venkova

- 17 000 dokončených komunitárních projektů, zapojeno téměř 8.5 milionu venkovanů
- 7000 zřízených Rad rozvoje komunit, přiděleno 187 milionů USD ke grantové podpoře
- Vyplaceno 70 milionů USD v rámci mikropůjček
- Od roku 2003 v rámci projektu „pracuj za hotové“ proplaceno 12 milionů pracovních dnů a postaveno 8000 km prашných silnic

Stále existuje naléhavá potřeba významných investic do ekonomiky

Priorita 3 – Účinné snižování poptávky a posílení péče o závislé osoby

- Ve spolupráci s UNODC dokončen přehled drogové závislosti
- Postavena zdravotnická zařízení s kapacitou 95 lůžek pro léčbu závislých uživatelů v provinciích
- V provincii Ghazni dokončeno léčebné středisko a denní stacionář
- Založena komunitární léčebná centra (obdoba NNO)
- V provincii Balkh, okres Shore Tepa zřízeno léčebné zařízení pro uživatele drog

Trvá potřeba daleko vyšších zdrojů pro tento sektor.

Priorita 4 – Rozvoj vládních institucí na centrální i regionální úrovni

Byly zřízeny významné protidrogové instituce:

- ☐ Protidrogové ministerstvo
- ☐ Taktická skupina Ministerstva spravedlnosti
- ☐ Protidrogová policie
- ☐ Protidrogové výcvikové středisko

Všechny instituce jsou mezinárodně podporovány, a to jak technicky, tak finančně.

Na nejvyšší úrovni byl zřízen „Protidrogový nadační fond“, který má za sebou následující úspěchy:

- Zřízen projekt s protidrogovým zaměřením
- 83,6 milionu USD přislíbeno – 38 mil. přijato, 15,5 mil. rozděleno
- Byly schváleny následující projekty:
 - Malé vodní elektrárny
 - Pěstírny hub
 - Komunitární léčebná střediska
 - Terénní programy péče
 - Chráněné zemědělství („zelené domy“)
 - Opravy cest a zavlažovacích kanálů

Protidrogový nadační fond potřebuje další významné dotace**Jak sama afghánská vláda vidí nejkritičtější oblasti vyžadující podporu:**

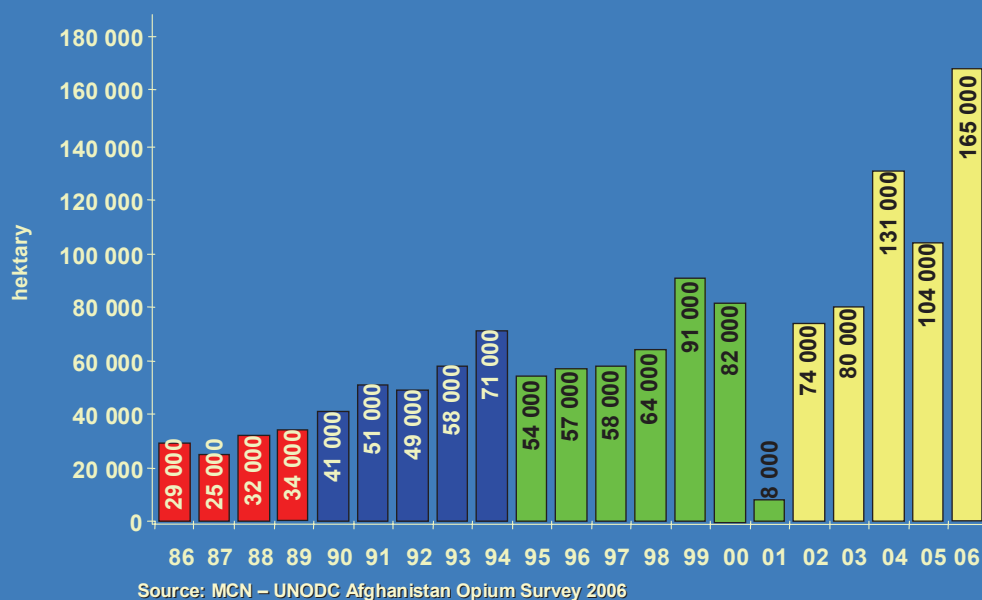
1. Trvalá a dostatečná mezinárodní pomoc
2. Bezpečnost jako předpoklad dalšího rozvoje
3. Dobrá státní a lokální správa
4. Zapojení provinčních místních subjektů
5. Trvalá součinnost ministerstev a dárců
6. Vytrvalá kampaň a realistické harmonogramy

Některé údaje ze zprávy UNODC o globální drogové situaci v roce 2006



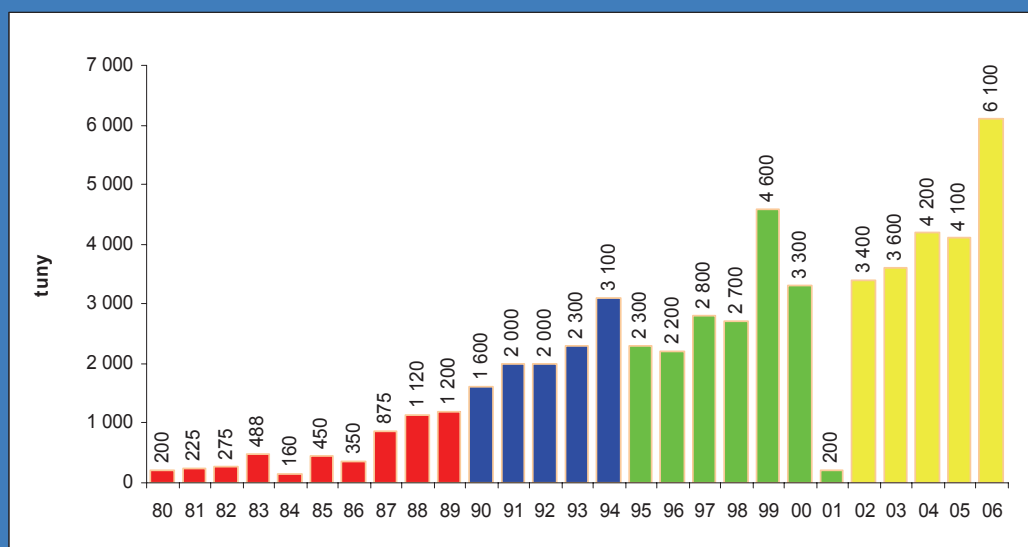
UNITED NATIONS
Office on Drugs and Crime

Rozloha pěstování máku v Afghánistánu v letech 1986 - 2006



UNITED NATIONS
Office on Drugs and Crime

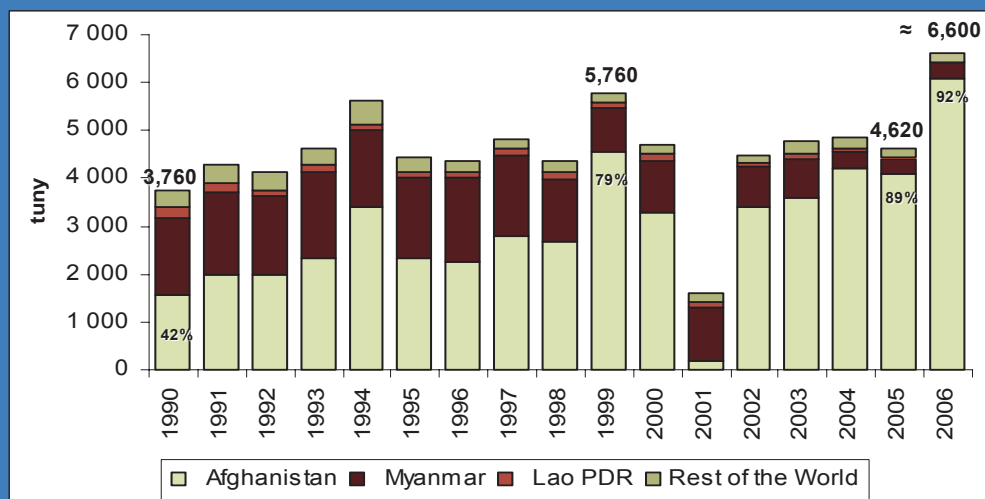
Produkce opia v Afghánistánu, 1980-2006





UNITED NATIONS
Office on Drugs and Crime

Globální produkce opia, 1990 - 2006



Source: MCN – UNODC Afghanistan Opium Survey 2006 and UNODC estimates for 2006

Celkové závěry, září 2006

Výsledné změny v pěstování opiového máku:

Mák zaregistrován ve 28 z celkových 34 provincií (26 v 2005)

Nárůst: 14 provincií

Stabilní: 12 provincií

Snížení: 8 provincií

Výsev: 165 000 ha (+59 % oproti 104 000 ha v roce 2005)

Výnos na hektar: 37 kg/ha (pokles z 39,3 kg/ha)

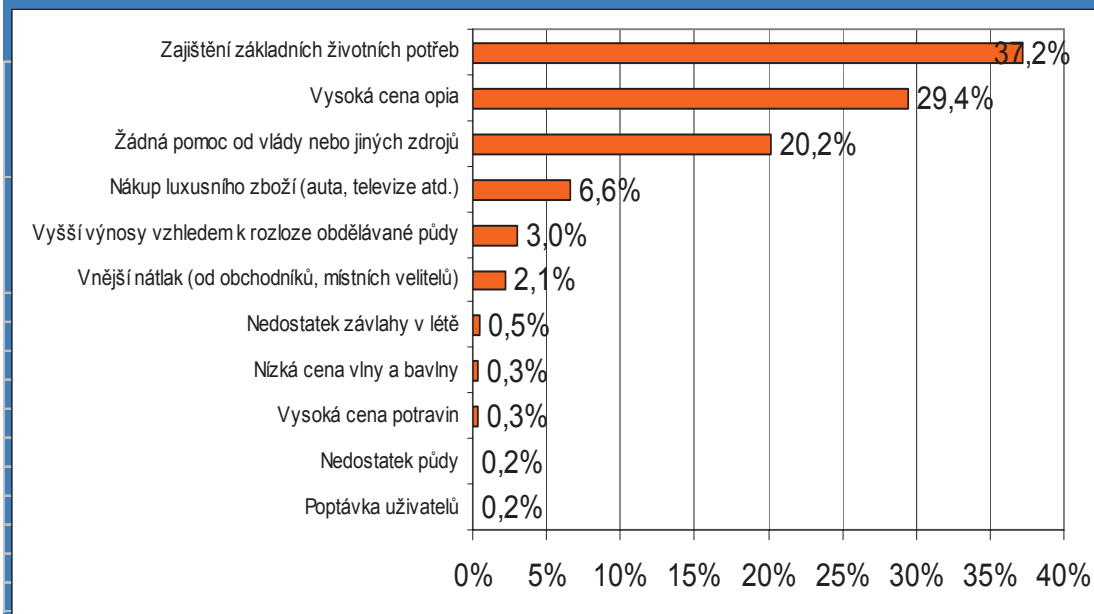
Produkce: 6100 tons (+49 % oproti 4100 tons)

Odhadovaná hodnota sklizně: 755 milionů USD (+35 % oproti 560 milionům USD)



UNITED NATIONS
Office on Drugs and Crime

Hlavní důvody zvýšení pěstování máku v roce 2006 (doba výsevu)

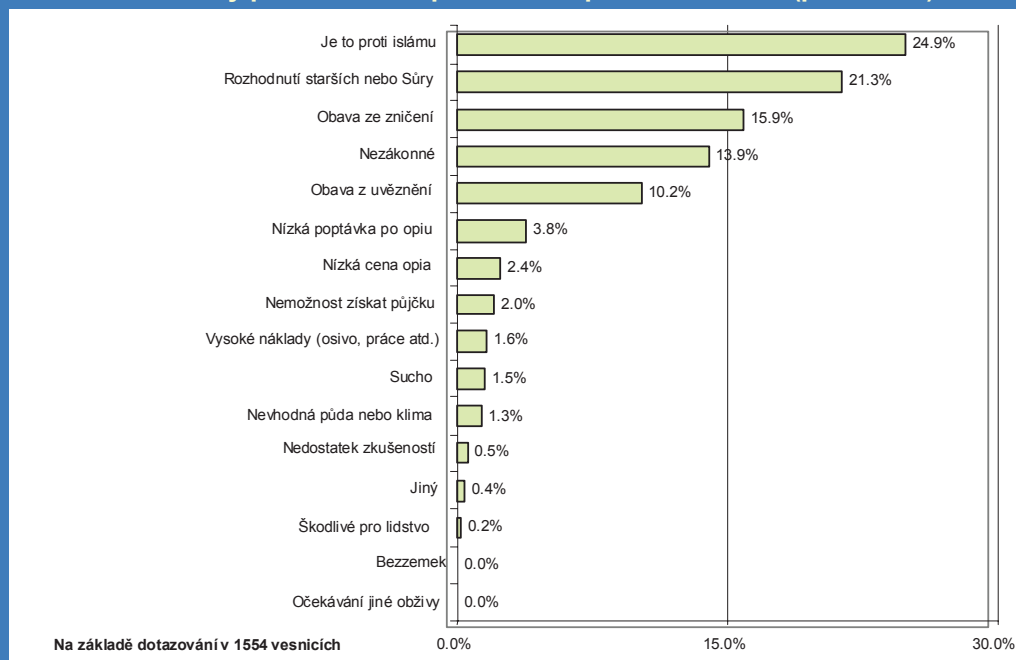


Source: UNODC, Rapid Assessment, December/January 2006.



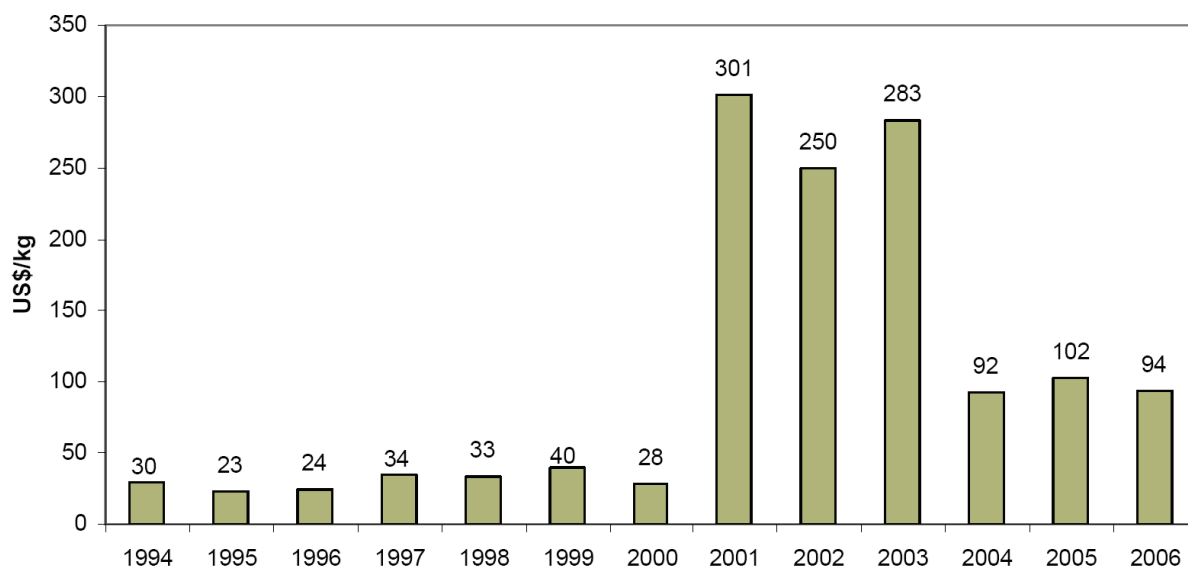
UNITED NATIONS
Office on Drugs and Crime

Důvody pro ukončení pěstování opia v roce 2006 (po sklizni)



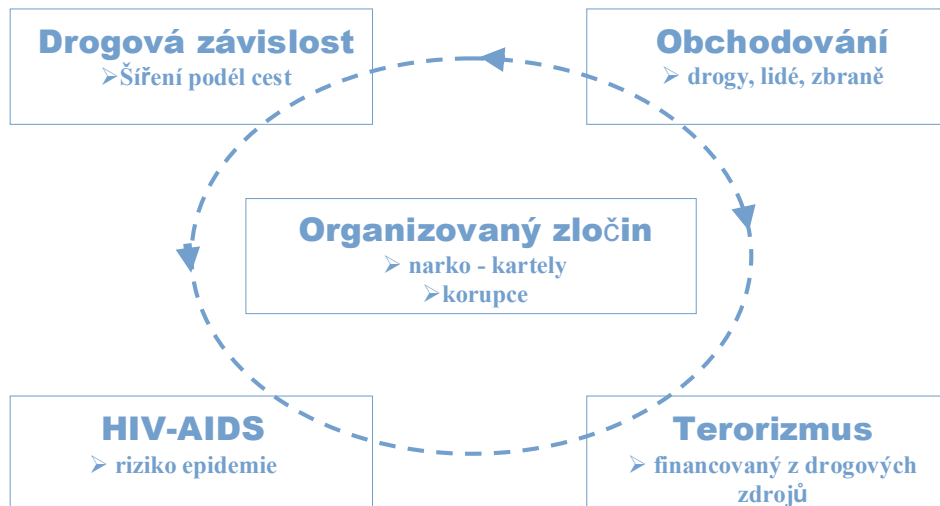
Source: MCN – UNODC 2006 Afghanistan Eradication Survey 2006

Cena čerstvého opia při výkupu od pěstitelů, 1994–2006



UNITED NATIONS
Office on Drugs and Crime

Dopady afghánské produkce opia



Obchodování s drogami, organizovaný zločin a praní peněz

- Existují známky o počínající koncentraci dosud vysoce roztříštěného opiového průmyslu s „vertikální integrací“ se vzrůstajícím vlivem organizovaného zločinu. Drobný drogový obchod nepřestává existovat, ale probíhá proces soustřeďování se zapojením 25–35 velkých drogových zločineckých skupin.
- Kontrola obchodu s drogami se soustřeďuje na jihu Afghánistánu, kde působí kolem 15 velkých skupin.

- Organizované zločinecké skupiny se často zapojují i do dalších trestných činů, včetně únosů lidí a obchodu s nimi.
- Policejní struktury na všech úrovních jsou cílem klíčových zločineckých skupin, existují úzké vazby na policii a policejní ochrana zločineckých aktivit.
- Specializované finanční služby ('hawala systém') napomáhají zločineckým operacím, operations; hlavní obchodní centra jsou v Dubaji a v pákistánských městech (Peshawar, Quetta, Karachi).

Jak funguje systém financování „HAWALA“:

Klient/odesílatel kontaktuje v zemi A zástupce Hawaladar a požádá ho o doručení sumy peněz v zahraniční měně určené osobě v zemi B. Klient předá peníze (např. 20 000 USD) v hotovosti a obdrží číselný kód. Hawaladar vydělá na výnosném kurzu při přepočtu na cizí měnu.

Výše částky, příjemce a číselný kód je sdělen Hawaladaru v zemi B.

Příjemce (nebo odesílatel) sdělí v zemi B Hawaladaru číselný kód. Příjemci je v zemi B vyplacen ekvivalent zaplacené sumy v zemi A v (20 000 USD) z hotovostní rezervy Hawaladaru.

Hawaladar v zemi A dluží svému protějšku v zemi B 20 000 USD (nebo jeho ekvivalent, na kterém se domluví předem). Dluh je srovnán buď příští finanční transakcí v opačném směru, nebo legálním převodem financí na účtech, nebo je uhrazen zbožím v odpovídající hodnotě.

- Afghánský trh je často svázán s Paštunskou diasporou v Íránu, Pákistánu, Saúdské Arábii nebo Spojených Arabských Emirátech, nebo se použije odpovídající Pákistánské síť
- Dubaj slouží jako centrální banka, centrální bod pro hrazení dluhů, ne často, ale zato vysoké obnosy pocházejí také z Londýna nebo New Yorku.

Tímto popsáním způsobem se v letech 2004/2005 odehrály v Afghánistánu obchody s opiem v hodnotě 2,7 mld. USD, další obchody na černém trhu v hodnotě cca 1,1 mld USD, celkově zobchodované finance (investice do místní diaspory, úplatky, dotace nevládním organizacím) se odhadují na 4,8 mld. USD.

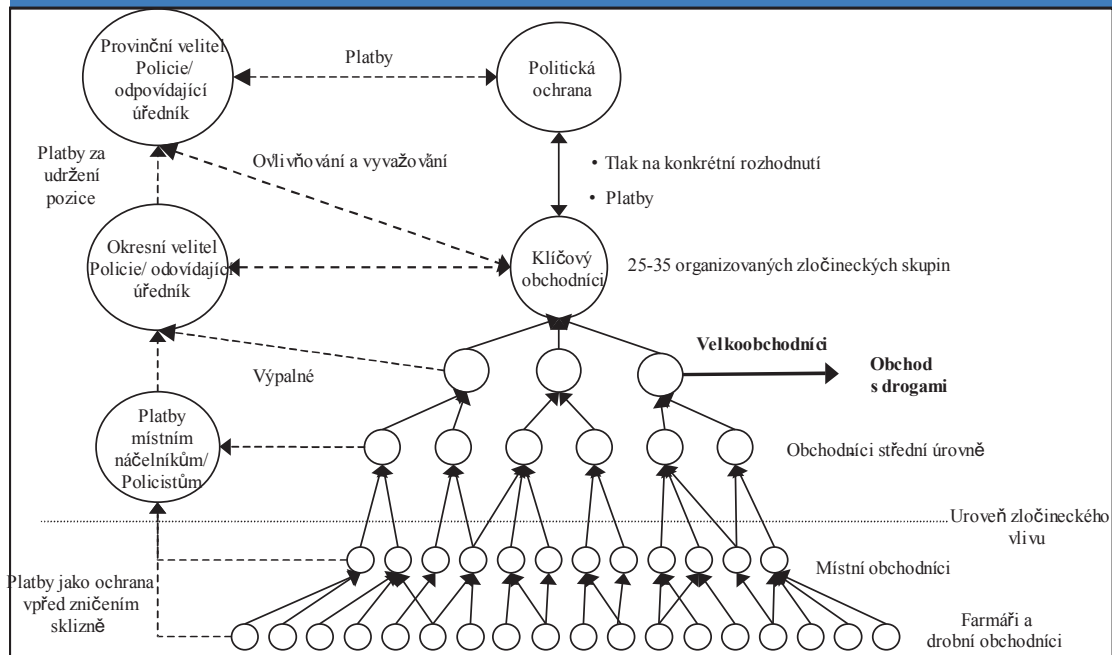
Poměrně významná část výdělků všech obchodníků, ať již s opiáty, nebo s čímkoliv jiným jsou vynaloženy na zajištění bezpečnosti, na jakési „pojištění sklizně“, na udržení si výnosného místa ve státní nebo lokální správě a podobně. Existuje zde velice propracovaný systém poskytování a přijímání úplatků, jehož schéma je znázorněno na dalším obrázku.

plk. Ing. Gabriel BERZSI, NPC



UNITED NATIONS
Office on Drugs and Crime

Vývojová pyramida ochrany a patronátství



UNITED NATIONS
Office on Drugs and Crime

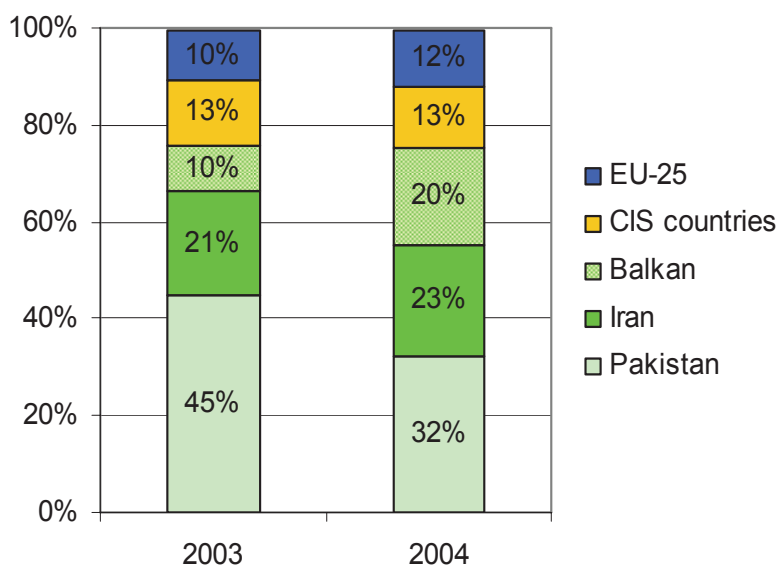
Trasy drog z Afghánistánu





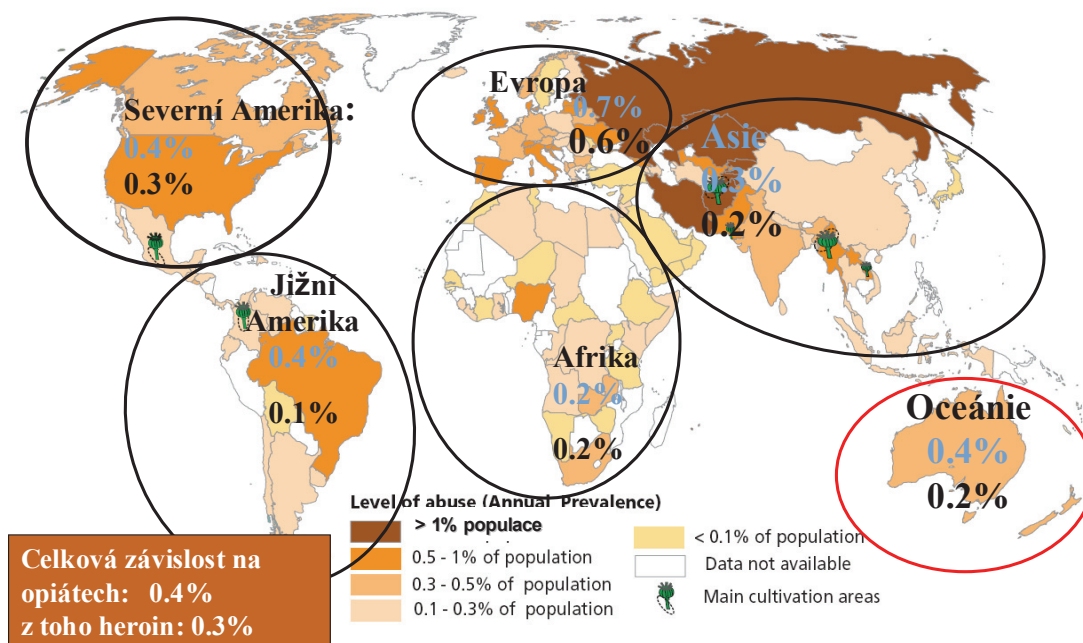
UNITED NATIONS
Office on Drugs and Crime

Záchyty heroínu a morfinu v Evropě, střední Asii, Íránu a Pákistánu, 2003 a 2004



UNITED NATIONS
Office on Drugs and Crime

Závislost na opiátech (včetně heroínu), 2004 (věk 15-64)



Source: UNODC, 2006 World Drug Report.

VÝROČNÍ ZPRÁVA INCB 2006

MEZINÁRODNÍ VÝBOR PRO KONTROLU DROG (INCB)

Funkce a pravomoci.

Přijetím řady mezinárodních úmluv se za posledních osmdesát let postupně rozvinul celosvětový systém kontroly omamných látek. V současné době jsou v platnosti tyto multilaterální úmluvy: Jednotná úmluva o omamných látkách z roku 1961 v podobě změněné dodatečným Protokolem z roku 1972; Úmluva o psychotropních látkách z roku 1971; Úmluva OSN o zákazu ilegálního obchodu s omamnými a psychotropními látkami z roku 1988. Základním cílem úmluv o mezinárodní kontrole drog je omezit používání narkotických a psychotropních látek výhradně k lékařským a vědeckým účelům.

INCB

Mezinárodní výbor pro kontrolu drog (INCB) byl ustaven v roce 1968 podle Jednotné úmluvy o omamných látkách z roku 1961. Je nezávislým a kvazisoudním kontrolním orgánem, jehož úkolem je dohlížet na dodržování mezinárodních drogových úmluv OSN.

Výbor je nezávislý na vládách států i na Organizaci spojených národů. Má třináct členů, kteří jsou vybíráni na základě osobních a odborných schopností. O jmenování členů INCB rozhoduje Ekonomická a sociální rada OSN (ECOSOC). Tři členové jsou voleni ze seznamu kandidátů Světové zdravotnické organizace (WHO), zbylých deset ze seznamu kandidátů, které nominují vlády států. Činnost INCB je financována OSN.

Mandát

Úkolem INCB je podpora vlád států v plnění ustanovení úmluv o omamných látkách. Mandát je podrobně definován v jednotlivých úmluvách. Stručně řečeno, INCB se zabývá dvěma aspekty kontroly drog: V oblasti legální výroby, obchodu a prodeje drog usiluje o zajištění dostatečných dodávek pro lékařské a vědecké účely a snaží se bránit únikům drog z legálních zdrojů na ilegální trhy.

Za tímto účelem byl ustaven systém předběžných odhadů množství omamných látek na trhu a dobrovolný systém pro vyhodnocování situace na trhu s psychotropními látkami. S pomocí statistického systému monitoruje INCB dění v mezinárodním obchodu s drogami. Dohlíží na to, aby vlády států vytvářely podmínky, které brání zneužívání chemických prekurzorů k ilegální výrobě drog a pomáhá bránit únikům těchto látek na ilegální trh.

V oblasti ilegální výroby a obchodu s drogami usiluje INCB o odstraňování nedostatků systému kontroly na státní i mezinárodní úrovni. Výbor zodpovídá za identifikaci chemikálií používaných při ilegální výrobě drog a jejich zařazování na seznam látek podléhajících mezinárodní kontrole.

VÝROČNÍ ZPRÁVA MEZINÁRODNÍHO VÝBORU PRO KONTROLU DROG (INCB) ZA ROK 2006

Drogy:

Evropě vévodí konopné drogy a stimulanty, Česká republika je jedním z hlavních zdrojů metamfetaminu (pervitin).

PRAHA, 1. března 2007 (Informační centrum OSN) – Výroční zpráva Mezinárodního výboru pro kontrolu drog (INCB) za rok 2006 přináší kromě jiného také přehled dodržování mezinárodních drogových úmluv v jednotlivých regionech světa.

V Evropě jsou nadále nejčastěji zneužívanými drogami konopné látky. Podle odhadů Evropského monitorovacího střediska pro drogy a drogové závislosti (EMCDDA) vyzkoušelo marihuanu či jiné konopné produkty alespoň jednou v životě přibližně šest procent dospělé populace v členských státech

EU, na Islandu, v Lichtenštejnsku, Norsku a Švýcarsku. Setrvale vysoká je četnost zneužívání konopných drog mezi mladými lidmi ve věku 15 až 34 let.

Některé evropské země přijaly nové zákony, jež mají pomoci identifikovat a odstraňovat regulatorní překážky omezující užívání narkotických a psychotropních látek na tláčení bolesti. V řadě zemí došlo k úpravě drogových zákonů ve vztahu k výši trestů za držení omamných látek a jejich překupnictví. Podle EMCDDA lze v celé Evropě pozorovat tendenci ke snižování sankcí za osobní užívání drog a naopak posilování administrativních sankcí a vězeňských trestů za pašování drog.

Místa pro aplikaci drog jsou v rozporu s mezinárodními smlouvami

INCB se znepokojením poukazuje na to, že i přes pokračující dialog s dotýčenými vládami států, fungují nadále v řadě evropských zemí místa/střediska pro aplikaci drog, včetně injekčních (*tzv. šlehárný – pozn. IC OSN*). Jejich provozování je ovšem v rozporu s mezinárodními smlouvami o kontrole drog. Výbor proto vyzývá všechny vlády, aby přijaly náležitá opatření proti zneužívání drog a šíření HIV/AIDS v souladu s mezinárodními smlouvami o kontrole drog. Vlády těch zemí, kde stále fungují střediska pro aplikaci drog, INCB vyzývá, aby se v souladu s mezinárodními smlouvami snažily zajistit dostupnost adekvátních služeb těm, kteří potřebují léčbu, rehabilitaci a společenskou integraci. Nemají však umožnit, aby v činnosti pokračovala střediska pro aplikaci drog.

Kokain

Evropa se stala druhým největším nelegálním kokainovým trhem na světě. Celkový objem kokainu zadrženého v Evropě a počet osob na této droze závislých se ve srovnání s předchozím rokem zvýšil. Uživatelé kokainu tvoří asi deset procent všech narkomanů přijatých na léčení v zemích EU. Nejvýznamněji se v Evropě na zneužívání kokainu podílí Španělsko a Velká Británie.

Stimulanty

Evropa zůstává jedním z hlavních světových ilegálních trhů se stimulanty. Pouze konopné drogy jsou užívány častěji než MDMA (extáze). Hlavním zdrojem nelegálně vyráběných amfetaminových stimulantů jsou Nizozemsko, dále Polsko, Belgie, Litva a Estonsko. Ilegální výroba amfetaminů se šíří napříč celým kontinentem.

Zprávy o zneužívání metamfetaminu nadále přicházejí z úřadů v České republice, Estonsku, Lotyšsku a na Slovensku. Rozsah ilegální výroby metamfetaminu je sice relativně malý, ale zvyšuje se. Hlavními zdrojovými zeměmi jsou Česká republika, Litva, Moldavsko a Slovensko.

Heroin

Zneužívání heroínu se drží na stabilní úrovni, v západní a střední Evropě dokonce pokleslo. Úroveň zneužívání opiátů se zvyšuje ve východní Evropě, zejména v zemích bývalého Sovětského svazu a v zemích jihovýchodní Evropy podél balkánské pašerácké trasy. Několik zemí ve východní Evropě rovněž hlásí nárůst zneužívání a pašování nelegálně vyráběného fentanylu a 3-metylfentanylu. Jedná se o narkotické látky vysoce přesahující potenci heroínu.

Drogová situace v Afghánistánu se prudce zhoršuje

Ilegální pěstování opiových makovic v Afghánistánu dosáhlo v roce 2006 rekordní úrovně a vzbuzuje vážné znepokojení INCB. Třetina afghánské ekonomiky je nadále závislá na nelegálním pěstování opia. Vláda musí tuto situaci řešit neodkladně a s pomocí mezinárodního společenství. Podle INCB je zejména zapotřebí podniknout urychlené kroky na řešení problému korupce. Jinak budou snahy vlády o kontrolu drog neúčinné. V důsledku bude bržděn politický, ekonomický i společenský rozvoj země.

Zprávy ze světových regionů

Výroční zpráva INCB se zabývá také hlavními trendy zneužívání a pašování drog v jednotlivých regionech světa. V Afghánistánu se v roce 2006 zvýšilo ilegální pěstování opiových makovic o 59 procent a úroveň výroby stoupla téměř o polovinu na rekordních 6 100 tun. Panují obavy, že pašování

afghánského opia má destabilizující vliv na sousední země, středoasijské republiky i Ruskou federaci. Organizovaný zločin, korupce i vysoká poptávka po opiátech na nelegálních trzích je v těchto zemích na výrazném vzestupu.

Evropa se podle INCB stala druhým největším ilegálním světovým trhem kokainu. Kontinent nadále zůstává jedním z hlavních ilegálních trhů pro stimulanty.

V Severní Americe nejrychleji roste zneužívání metamfetaminu. To přináší řadu problémů souvisejících se zdravím a kriminalitou. Výbor je také velmi znepokojen vysokou a stále rostoucí úrovní zneužívání léků na předpis v tomto regionu.

Trhy v řadě zemí světa zaplavují falešné léky, které mohou mít pro spotřebitele smrtelné následky. Tak zní varování Mezinárodního výboru pro kontrolu drog (INCB) v jeho výroční zprávě, která byla dnes zveřejněna ve Vídni a dalších městech světa.

Nebezpečí falešných léků je reálné a rozsáhlé. Podle odhadů Světové zdravotnické organizace (WHO) je pravděpodobně podvrhem celá čtvrtina až polovina léků užívaných v rozvojových zemích. Problém dále zhoršuje fakt, že výroba padělaných léků je snadná a balení i popis výsledného produktu se natolik podobá lékům pravým, že je těžké takový podvrh běžně rozeznat.

„Pro spotřebitele je důležité vědět, že „zlevněné“ léky zakoupené na neregulovaném trhu mohou být podvrh, který může mít i smrtelné následky. Užívat by měli pouze originální výrobky doporučené lékařem. Namísto léčivých účinků mohou falešné přípravky zabíjet,“ říká dr. Philip O. Emafo, předseda INCB.

Výbor je zejména znepokojen existencí neregulovaných trhů, kde se nekvalitní a v mnohých případech i smrtící léky prodávají nic netušícím zákazníkům. Neregulované trhy jsou často zásobovány ukradenými či zabavenými léky, nezákonně vyrobenými léčivy i farmaky z nelegálního prodeje přes internet. Existují rovněž důkazy, že stále větší počet jednotlivců a firem s legální licencí porušuje zákon a prodává volně bez předpisu léčiva podléhající kontrole.

„Problém s falešnými léky a zneužíváním bez předpisu zakoupených léčiv, jež obsahují kontrolované látky, existuje již nějakou dobu. Prudký rozmach neregulovaných trhů však situaci dramaticky zhoršuje,“ vysvětluje dr. Emafo.

Výbor INCB proto vyzývá členské státy OSN ke zpřísnění zákonů, jež mají znemožnit ilegální výrobu narkotických drog a psychotropních látek a jejich únik nelegálními distribučními kanály na neregulované trhy.

Zneužívání léků na předpis překonává zneužívání drog

Zneužívání a pašování léků na předpis začíná podle INCB převažovat nad zneužíváním drog. V mnoha případech se již léčiva obsahující narkotické a psychotropní látky stávají hlavní zneužívanou drogou a nejsou již užívány jen jako náhražka. Poptávka po těchto léčích je tak vysoká, že vzniká nový problém – tím je výroba falešných léků. Zneužívání léků na předpis může mít fatální účinky a počet souvisejících úmrtí stále stoupá. Podle předsedy INCB dr. Emafa jsou některé syntetické narkotické drogy, které jsou dostupné na lékařský předpis, natolik silné, že „ve skutečnosti představují vyšší riziko předávkování než zneužívání klasických nezákonných drog“.

Léky stojí i za touhou po štíhlé linii

Výbor INCB dále varuje, že i přes riziko možných smrtelných následků stoupá zneužívání léků potlačujících chuť k jídlu (tzv. anorektik). Anorektika užívaná proti obezitě, na léčení chorobné spavosti (narkolepsie) i syndromu poruchy soustředění se mají správně podávat pouze na předpis a pod lékařským dohledem. Vzhledem k jejich schopnosti potlačovat pocit hladu je však alarmující počet lidí užívá v naději, že se jim podaří zhubnout. Vlády a odpovědné orgány by měly podniknout náležité kroky a zajistit, aby se anorektika užívala pouze pro lékařské účely.

NÁZORY A POSTOJE K UŽÍVÁNÍ NELEGÁLNÍCH PSYCHOAKTIVNÍCH LÁTEK

Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky vydal v říjnu 2006 publikaci: **VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ O ZDRAVOTNÍM STAVU A ŽIVOTNÍM STYLU OBYVATEL ČESKÉ REPUBLIKY ZAMĚŘENÉ NA ZNEUŽÍVÁNÍ DROG**

Publikace přináší výsledky dotazníkové studie z roku 2004, která se jmenuje Výběrové šetření o zdravotním stavu a životním stylu obyvatel České republiky zaměřené na zneužívání drog. Průzkum prováděl ÚZIS ČR ve spolupráci se společností INRES – SONES, v. o. s. na celostátním vzorku 3526 respondentů ve věku od 18 do 64 let. Šetření bylo realizováno na základě Evropského modelového dotazníku EMCDDA, který byl upraven a doplněn dle připomínek pracovní skupiny NMS. Otázky se týkaly jednak sociálně patologických jevů, tedy negativních jevů životního stylu, jako je zneužívání nelegálních drog, pití alkoholu a kouření, ale i celkového zdravotního stavu, tělesného i duševního zdraví. Výsledky jsou uvedeny ve formě textů doplněných tabulkami a grafy.

Publikaci zpracoval Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR,
Palackého náměstí 4, P. O. BOX 60, 128 01 Praha 2, www.uzis.cz

Řešitel: Mgr. Jana Brožová

© ÚZIS ČR, 2006

© Translation ÚZIS ČR

ISBN 80-7280-636-X

Z uvedené publikace jsem vybral následující informace.

Jednou z oblastí, na níž Výběrové šetření o zdravotním stavu a životním stylu obyvatel České republiky zaměřené na zneužívání drog soustředilo svou pozornost, byly postoje a názory populace na jeden z ožehavých problémů současné společnosti, kterým bezesporu je drogová problematika, respektive zneužívání nelegálních i legálních návykových látek (postoje k užívání legálních látek jsou součástí kapitol Kouření a Alkohol).

V uplynulých letech se drogy a drogové závislosti staly tématem každodenního života naší společnosti a nepřestávají být jejím reálným problémem, i když někteří jejich hrozbu zveličují a jiní bagatelizují nebo před ní zavírají oči. Jistě, drogovou závislost je dnes možné léčit a odbornými postupy snižovat rizika těch, kteří drogy užívají, stále však platí výrok, že prevence je lepší než jakákoli léčebná terapie. Všechny vyspělé státy, i naše země, kladou stále větší důraz na primární prevenci, jejímž cílem je, aby si člověk v klíčovém období života – tedy v dospívání – uměl vybrat a vybral životní styl bez drog.

K tomu však nepomáhá zastrasování a odrazování, ale získávání poznatků, formulování názorů a vytváření postojů, a také možnost poznatky, názory a postoje sdílet s někým ve svém okolí.

Postojová oblast byla v šetření zjišťována pěti otázkami s navrženou škálou odpovědí (jednalo se tedy o uzavřené otázky). Jednou z několika otázek testujících postoj respondentů k tomuto společensky poměrně často diskutovanému tématu byl dotaz: „Jak vnímáte drogově závislého člověka?“ Respondenti mohli volit, kromě možnosti „nevím“, ze čtyř nabízených odpovědí.

Více než třetina respondentů nemá zcela vyhraněný názor a vnímá drogově závislé jako osoby nemocné a zároveň překračující zákon. Necelá třetina osob se domnívá, že se jedná o pacienty, kteří by se měli léčit. Jako osoby jednající v rozporu se zákonem vidí narkomany 17 % respondentů. Mezi muži i ženami výběrového souboru byl nejrozšířenější ne zcela vymezený názor, že se jedná o osoby

nemocné i v rozporu se zákonem; ženy se k tomuto názoru přikláněly o něco častěji. Největší rozdíl byl zjištěn v nejmladší věkové skupině, kde tuto odpověď zvolilo 31 % žen, což je o 12 procentních bodů více než u mužů stejného věku. Na druhém místě byl postoj chápající narkomany jako nemocné.

Rozdíly mezi muži a ženami ve volbě jednotlivých odpovědí byly potvrzeny jako statisticky významné.

S věkem se zvyšuje podíl osob, které mají na danou problematiku vyprofilovaný názor (snižuje se podíl odpovědí „nevím“) a lidí, kteří abúzus nelegálních drog dávají do spojitosti s právním řádem ať už samostatně, nebo v souvislosti s onemocněním. V této otázce se zdá, že přísnější postoj zaujímají muži, u nichž s postupujícím věkem vzrostl podíl osob chápajících drogově závislé jako „delikventy“ na více než dvojnásobek. U žen nebyl výchozí podíl ani zjištěný nárůst tak velký.

Struktura výběrového souboru podle toho, jak respondenti vnímají drogově závislé

Drogově závislého vnímám jako osobu					
věková skupina	v konfliktu se zákonem	nemocnou	ani nemocnou, ani překračující zákon	nemocnou a zároveň překračující zákon	nevím
	Muži				
18–24	13,1	27,9	16,4	18,5	24,2
25–34	13,3	29,9	12,4	24,3	20,1
35–44	18,2	30,4	6,5	26,8	18,2
45–54	25,8	21,7	7,1	31,1	14,4
55–64	28,6	18,5	3,3	35,1	14,5
Celkem	19,6	25,9	9,2	27,1	18,2
	Ženy				
18–24	10,1	30,2	10,8	30,9	18,1
25–34	12,5	36,3	8,9	30,5	11,8
35–44	16,7	29,4	5,8	36,4	11,7
45–54	17,5	24,4	6,4	39,3	12,3
55–64	15,1	27,1	3,4	43,6	10,7
Celkem	14,5	29,7	7,1	36,0	12,7

Také se vzrůstající úrovní dosaženého vzdělání roste zastoupení respondentů, kteří volili jinou odpověď než „nevím“ a mají tedy na danou otázku jasný názor. Zároveň se zvyšuje podíl osob, které si myslí, že narkomani jsou pacienti, kteří však jednají v rozporu se zákonem.

V dalších dvou otázkách nás zajímalo, jaký mají respondenti názor na legalizaci marihuany nebo hašiše a dovození užívat heroin. Respondenti volili odpověď ze škály možností: „rozhodně souhlasím“, „spíše souhlasím“, „nemohu se s výrokem ani ztotožnit ani ho nemohu odmítnout“, „spíše nesouhlasím“ a „rozhodně nesouhlasím“.

Zhruba dvě třetiny respondentů nesouhlasí s povolením užívat marihuanu (přesně 63,6 %), z toho téměř 40 % s tímto návrhem rozhodně nesouhlasí. Pro legalizaci marihuany, popřípadě hašiše se vyjádřilo 16,5 % dotazovaných osob. Větší míru tolerance vůči legalizaci tzv. měkkých drog projevovali muži, mezi nimiž s legalizací souhlasilo 20,4 % respondentů; u žen tento podíl činil 12,6 %. Proti tomuto návrhu (tedy odpověď nesouhlasím a rozhodně nesouhlasím) se vyjádřila více než polovina mužů a dvě třetiny žen (tj. 58,7 %, resp. 68,5 %). Patrné jsou také rozdíly v názorech na legalizaci marihuany a hašiše podle věku. Z analýzy výsledků šetření pomocí logistické regrese (všechny sledované proměnné byly kontrolovány podle věku) vyplývá, že se tolerantnost respondentů vůči legalizaci marihuany a hašiše s rostoucím věkem snižovala, přičemž rozdíly mezi jednotlivými věkovými skupinami byly výraznější u mužů než u žen. Muži ve věku od 55 do 64 let nesouhlasili s povolením užívat marihuanu 7,1krát častěji než ti z nejmladší věkové skupiny. U žen byl tento poměr nižší (4,5).

Postoje dotazovaných k povolení užívat heroin byly, oproti názorům na legalizaci měkkých drog, daleko méně vstřícné. Téměř tři čtvrtiny respondentů (přesně 72 %) s jeho beztréstným užíváním rozhodně nesouhlasí a dalších 17,3 % spíše nesouhlasí. Rozhodně nebo spíše souhlasilo 2,5 % respondentů. Jako tolerantnější se i v této oblasti projeví muži. Zjištěné rozdíly podle věku a pohlaví byly potvrzeny jako statisticky významné.

Také v otázce povolení užívání heroinu se s rostoucím věkem postoj respondentů zpříšňoval. Nejstarší osoby, zahrnuté do šetření, nesouhlasily s povolením užívat heroin 3krát častěji než osoby nejmladší; u mužů byl tento poměr o něco větší než u žen (3,2 resp. 2,6krát častěji).

Z porovnání respondentů podle základních socioekonomických charakteristik vyplynulo, že se vzrůstajícím vzděláním se osoby častěji vyjadřují proti povolení užívat legálně heroin. Vysokoškoláci a absolventi VOŠ volili odpověď „spíše nesouhlasím“ nebo „rozhodně nesouhlasím“ 2,4krát častěji než osoby se základním vzděláním. Mezi muži vysokoškoláky byl zjištěný poměr 2,1; vysokoškolačky se takto vyjadřovaly 2,8krát častěji než ženy se základním vzděláním.

Struktura výběrového souboru podle stanoviska k uvedeným výrokům

stanovisko	Lidem by mělo být povoleno užívat			
	marihuany a hašiš		heroin	
	Počet	%	Počet	%
	Muži			
Rozhodně souhlasím	104	5,9	26	1,5
Spíše souhlasím	257	14,6	29	1,6
Nemohu se s výrokem ztotožnit ani ho odmítnout	369	20,9	184	10,4
Spíše nesouhlasím	440	24,9	343	19,4
Rozhodně nesouhlasím	596	33,7	1184	67,0
	Ženy			
Rozhodně souhlasím	44	2,5	16	0,9
Spíše souhlasím	178	10,1	17	1,0
Nemohu se s výrokem ztotožnit ani ho odmítnout	333	18,9	106	6,0
Spíše nesouhlasím	443	25,2	266	15,1
Rozhodně nesouhlasím	762	43,3	1355	77,

V dalších dvou otázkách jsme věnovali pozornost tomu, jakou měrou lidé schvalují nebo odsuzují jednání ostatních. Konkrétně nás zajímalo jejich stanovisko k těmto aktivitám: „vyzkoušet extázi jednou nebo dvakrát“ a „vyzkoušet heroin jednou nebo dvakrát“. U těchto otázek mohli respondenti vybírat z nabízených odpovědí: „neodsuzuji“, „odsuzuji“, „rozhodně odsuzuji“ a „nevím“.

Obecně lze říci, že postoj společnosti k beztréstnému užívání heroinu je méně příznivý než v případě extáze, a to ve všech věkových skupinách. Zatímco vyzkoušení extáze nepovažuje za problém, tedy neodsuzuje jej zhruba třetina respondentů, u heroinu byl zjištěný podíl nižší (přesně 33,3 % oproti 12,3 %). Za pozornost jistě stojí, že ačkoliv byl podíl respondentů, kteří kategoricky odsuzují vyzkoušení heroinu, významně vyšší než v případě extáze, zastoupení respondentů, kteří pokusy s nelegálními drogami odsoudili, se lišilo jen mírně. I zde se projevila větší tolerance mužů vůči této problematice, zjištěné rozdíly však nebyly signifikantní. Také u dotazu týkajícího se vyzkoušení extáze bylo potvrzeno, že postoje respondentů jsou se vzrůstajícím věkem méně liberální.

Z celkového počtu osob, které se vyjádřily tak, že vyzkoušení extáze nepovažují za nic odsouzeníhodného, jich zhruba 20 % mělo s touto drogou osobní zkušenost; 3,3 % pak v posledních 30 dnech. V případě heroinu uvedlo užití této látky 2,5 % respondentů, většina před více než rokem.

Struktura výběrového souboru podle názoru k uvedeným aktivitám

	Názory na uvedené chování							
	neodsuzují	odsuzují	rozhodně odsuzují	nevím	neodsuzují	odsuzují	rozhodně odsuzují	nevím
	Počet				%			
	Vyzkoušet extázi jednou nebo dvakrát							
muži	661	513	422	170	37,4	29,0	23,9	9,6
ženy	514	542	542	162	29,2	30,8	30,8	9,2
	Vyzkoušet heroin jednou nebo dvakrát							
muži	275	597	747	147	15,6	33,8	42,3	8,3
ženy	158	595	901	106	9,0	33,8	51,2	6,0
	Příležitostně kouřit marihuanu nebo hašiš							
muži	612	579	395	480	34,7	32,8	22,4	10,2
ženy	406	593	582	179	23,1	33,7	33,1	10,2

Příležitostné kouření marihuany a hašiše odsuzuje 60,9 % dotazovaných, přičemž 27,7 % svůj odmítavý postoj vyjádřilo volbou „rozhodně odsuzují“. Více než polovina respondentů, podle nichž není příležitostné kouření marihuany nebo hašiše jednáním, které by odsuzovali, tyto látky osobně vyzkoušelo; 15,9 % pak v posledním měsíci. Ve věku od 18 do 34 let užilo někdy marihuanu více než 70 % mužů, kteří uvedené jednání neodsuzují. Zastoupení žen, které měly osobní zkušenost s marihuanou nebo hašišem, bylo v jednotlivých věkových skupinách nižší než u mužů. U tzv. „mladých dospělých“ ve věku od 18 do 34 let, měl osobní zkušenost s marihuanou nadpoloviční podíl žen, které uvedené chování neodsuzují. Příležitostné kouření marihuany a hašiše odsuzuje 60,9 % dotazovaných, přičemž 27,7 % svůj odmítavý postoj vyjádřilo volbou „rozhodně odsuzují“. Více než polovina respondentů, podle nichž není příležitostné kouření marihuany nebo hašiše jednáním, které by odsuzovali, tyto látky osobně vyzkoušelo; 15,9 % pak v posledním měsíci. Ve věku od 18 do 34 let užilo někdy marihuanu více než 70 % mužů, kteří uvedené jednání neodsuzují. Zastoupení žen, které měly osobní zkušenost s marihuanou nebo hašišem, bylo v jednotlivých věkových skupinách nižší než u mužů. U tzv. „mladých dospělých“ ve věku od 18 do 34 let, měl osobní zkušenost s marihuanou nadpoloviční podíl žen, které uvedené chování neodsuzují.

Poslední otázkou, jíž jsme zjišťovali názory a postoje lidí k drogové problematice, byl dotaz „Jaké je podle Vás riziko, že si lidé uškodí, když dělají následující věci?“. Dotazovaní si mohli zvolit jednu z následujících odpovědí: „žádné“, „malé“, „středně velké“, „velké“ a „nevím“.

První z navozených situací byla: „pravidelně kouřit marihuanu nebo hašiš“. Za velké riziko považuje pravidelné užívání marihuany 63 % respondentů, přičemž postoj mužů byl opět o něco benevolentnější. Posuzování míry rizika se také u této otázky mění s věkem.

Zatímco ve věku od 18 do 24 let nevnímá toto chování jako rizikové 2,6 % respondentů a za velké riziko jej označila méně než polovina osob; ve věku 55-64 let si žádné riziko nepřipouštělo 0,5 % osob, velké riziko pak více než tři čtvrtiny respondentů.

Z respondentů, kteří vnímali kouření marihuany jako nerizikové nebo jen málo rizikové (což bylo 1 %, resp. 8,9 % respondentů), jich dvě třetiny mělo vlastní zkušenost s marihuanou nebo hašišem, téměř polovina z nich ji užila v posledním měsíci. Nejvyšší zastoupení měli uživatelé marihuany, ať již příležitostné nebo pravidelné, v nejmladší oslovené věkové skupině, kde marihuanu vyzkoušelo někdy v životě 81,3 % a v posledních 30 dnech 45,8 % dotazovaných, kteří uvedené chování neposuzují jako výrazně rizikové.

Ptali jsme se také, jaké riziko vidí respondenti v tom, když někdo „jednou nebo dvakrát vyzkouší extázi nebo kokain“. Nezajímalo nás tedy zhodnocení rizika pravidelného užívání, ale spíše pokusů uživatelů a vnímání nebezpečí při experimentování a snaze zjistit, jak daná látka působí, jak ovlivňuje vnímání, myšlení a motorické funkce člověka.

Z dotazovaných respondentů jich 44,2 % považuje experimentování s extází za velké riziko; 24,2 % je nepovažuje za rizikové nebo jen málo rizikové. U stejné otázky týkající se kokainu byly zjištěné podíly: 62,9 % velké riziko a 10,6 % žádné nebo malé riziko. Z osob, které se domnívají, že vyzkoušení uvedených látek je nerizikové nebo jen málo rizikové chování, užilo někdy extázi 20,4 % respondentů (z nich 3 % v posledním měsíci), v případě kokainu to bylo 5,9 % (všichni déle než před měsícem).

Struktura výběrového souboru podle názoru na míru rizika, kterému se lidé vystavují

	Riziko									
	žádné	malé	středně velké	velké	nevím	žádné	malé	středně velké	velké	nevím
	Počet					%				
	Vyzkoušet extázi jednou, dvakrát									
Muži	113	349	380	711	213	6,40	19,76	21,52	40,26	12,06
Ženy	51	341	341	846	181	2,90	19,38	19,38	48,07	10,28
	Vyzkoušet kokain jednou dvakrát									
Muži	52	160	313	1038	203	2,94	9,06	17,72	58,78	11,49
Ženy	21	142	255	1180	162	1,19	8,07	14,49	67,05	9,20
	Pravidelně kouřit marihuanu nebo hašiš									
Muži	26	210	401	996	131	1,47	11,90	22,73	56,46	7,43
Ženy	8	102	319	1223	108	0,45	5,80	18,13	69,49	6,14

Zároveň je nutné si uvědomit, že celkový postoj společnosti k uvedeným návykovým látkám může být ovlivněn několika faktory. Marihuana je řazena mezi tzv. „měkké drogy“ a je obvykle médií i některými odborníky prezentována jako látka, jejíž vliv na zdravotní stav organismu nepředstavuje velké riziko, což může ovlivňovat i názor populace. Extáze je stále více spojována s životním stylem vyhraněných skupin mladých lidí vyznávajících určitý životní styl a specifické volnočasové aktivity. Protože její konzumenti se rekrutují z naprosto odlišných skupin obyvatelstva než „klasičtí“ uživatelé omamných a psychotropních látek, je také povědomí trestnosti a nebezpečnosti užívání této látky poněkud odlišné. Kokain není v České republice příliš rozšířen. Pokud bude šetření opakováno, stálo by jistě za úvahu zařadit do něj postojové otázky týkající se látek, které jsou v České republice více rozšířené a představují pro naši společnost potenciálně větší riziko.

Z porovnání postojů respondentů k užívání všech zjišťovaných návykových látek je patrné, že užívání marihuany chápou lidé jako nejméně nebezpečné. Braní extáze v porovnání s marihuanou a kokainem je i při srovnání názorů respondentů stejného věku chápáno jako menší hazard. Se vzrůstajícím věkem respondentů stoupá míra uvědomění si nebezpečí a stále více lidí se přiklání k názoru, že riziko zde je a je poměrně velké a tato teze platí i v případě marihuany.

Vybral:

Miloš VANĚČEK,

Národní protidrogová centrála

SET A SETTING S DMT (KLINICKÉ TESTOVÁNÍ)

SET A SETTING

Jsou to staré zaužívané názvy. Dají se přeložit jako osobnost a prostředí. Působení všech dále popisovaných psychoaktivních látek bude ovlivňováno těmito faktory.

OSOBNOST – duševní rozpoložení před užitím psychoaktivní látky se jejím působením posílí.

PROSTŘEDÍ – okolí intoxikované osoby velmi silně ovlivňuje průběh stavu a jeho hodnotu či výsledek.

Set a setting s DMT popsány v knize Ricka Strassmana – DMT: MOLEKULA DUŠE. Rick Strassman jej sám připravil a vedl.

Souhlas k výzkumu látky DMT jsem získal na sklonku roku 1990 a díky mým lidským pokusným morčatům Philipovi a Nilsovi se mi brzy podařilo určit, jaká dávka a jaký způsob podávání by byly nejvhodnější. Bylo načas začít hledat dobrovolníky. Ačkoli jsem jich mnoho našel mezi svými dlouholetými přáteli, potřeboval jsem rozšířit skupinu experimentátorů za hranice svých známých.

Když jsem přemýšlel, že bych pro projekt získal studenty z univerzity, vybavil jsem si obtíže, na jaké narazil Leary se svými kolegy na Harvardu, když do svého programu zařadil právě studenty. Jestliže bych měl agitovat na univerzitě, museli by se stát mými dobrovolníky lidé již vystudovaní, a nikoli ti mladší a méně vyzrálí. Také jsem nechtěl do studie zahrnout více než jednoho zástupce z každé fakulty.

Learyho výzkum na Harvardu skončil tak, že se při jeho studii vytvořily skupinky studentů, kteří začali užívat návykové látky. Jejich mottem se stalo „my proti nim“, což jen vyostřilo konflikty na jednotlivých katedrách mezi těmi, kteří se psychedelického výzkumu účastnili, a kteří nikoli. Takže závist a chorobná soutěživost na Harvardu se posléze staly významným faktorem, kvůli němuž byl Leary a jeho výzkumná skupina z univerzity vyloučeni. Mezi mými dobrovolníky byli moji známí a patřili buď do mého soukromého, nebo profesionálního života. Dva z nich byli kolegové – akademičtí psychiatři z univerzity, jeden byl přítelem mé ženy a sedm patřilo k mým dlouholetým známým. Asi třicet dobrovolníků jsem získal díky tomu, že známí o studii někomu pověděli, případně šlo o přátele mých prvních dobrovolníků či o lidi, kteří si přečetli článek o výzkumu v Albuquerque.

Kvůli diskretnosti si vymyslím hypotetického dobrovolníka jménem Alex, dvaatřicetiletého muže, který je ženatý a pracuje jako programátor kousek od Santa Fe. Protože většina našich experimentátorů byli muži, předpokládám, že se nikdo neurazí, když zvolím pro tohoto hypotetického dobrovolníka mužské pohlaví.

Alexovým prvním krokem bylo, že mi zavolal do kanceláře, kde seděla sekretářka psychiatrického oddělení, a poté zodpověděl několik otázek jednoho z členů výzkumného týmu. Po krátkém rozhovoru o věku, předchozích zkušenostech s psychedeliky a fyzickém a psychickém zdraví jsme se s Alexem sešli v mé kanceláři.

Než se setkání uskutečnilo, zaslal jsem mu balík písemností, včetně kopie dokumentu souhlasu účastníka studie, několik vědecko-populárních článků o DMT a článek DMT a vědomí, který jsem napsal o epifýze o několik let dříve. Později, když se projekt již rozběhl, jsem k těmto dokumentům připojoval i texty s výsledky naší práce.

První schůzka trvala minimálně hodinu. Musel jsem se toho o Alexovi spoustu dozvědět, abych ho mohl do studie zařadit. Stejně tak i Alex potřeboval vědět, jestli mi může věřit a jestli na něj budu dávat dobrý pozor, až bude tonout v psychedelických hlubinách pod vlivem DMT.

Důležitým kritériem bylo, do jaké míry je život dobrovolníka stabilní. Jestliže se zdálo, že tomu tak není, odmítl jsem ho do studie zařadit. Báł jsem se, že pokud by žil v jakémsi životním provizoriu, mohl by od experimentu třeba v polovině odstoupit. Pokud by měl problémy s navazováním a udržováním vztahů, pak by nemusel dokázat čelit vysoce destabilizujícím účinkům DMT. Právě v nemocnici, pod

vlivem naší látky, by v nás mohl ztratit důvěru nebo by ji třeba nenašel ve svém okolí; podporu mezi jednotlivými sezeními bude hodně potřebovat, až bude otřesen příliš silným zážitkem.

Pokud Alex užíval drogy nebo alkohol, musel svůj návyk omezit nebo s ním přestat. Zejména pokud byl příznivcem kokainu nebo psychedelik, protože ty mohly jeho reakci na DMT ovlivnit.

Informace o předchozích zkušenostech s psychoaktivními látkami a jejich pravidelném užívání byly tedy nezbytné. Nebyl ani tolik důležitý počet takovýchto zážitků, jako informace, zda byl psychedelický prožitek dostatečně hluboký. Až by totiž Alex dostal vysokou dávku DMT, bylo by pravděpodobné, že by se mohl dostat v psychedelickém prostoru mnohem hlouběji než kdykoli předtím, a tak jsem si chtěl být rozhodně jistý tím, že se Alex v této oblasti alespoň trochu vyzná.

„Co bylo vaší nejhlubší zkušeností, když jste byl pod vlivem psychedelika?“ zeptal jsem se Alexe. „Domníval jste se, že jste zemřel? Ztratil jste spojení se svým tělem a vnějším světem?“

Stejně těžké bylo zjistit, jak je Alex pod vlivem látky emočně stabilní. Proto mě nejvíce zajímaly jeho „špatné tripy“, protože jsem věděl, že naše dávky mohou navodit i poměrně nepříjemné a náročné okamžiky; ty hezké mě tolik nezajímaly.

Výzkum psychedelik by měl mít v ideálním případě povahu dobré spolupráce. Takže Alex měl přirozeně právo vědět, jak se bude cítit, až mu DMT podáme – ale zároveň bylo nutné, aby si uvědomil zodpovědnost sám za sebe. Alex se mě vyptával, proč se do výzkumu pouštím, ptal se na mou motivaci, na to, čeho se chci dobat, a také jak na něj budeme při experimentech dohlížet. Podivil se, že mám za sebou jisté náboženské období a zajímala ho moje osobní zkušenost s psychedeliky. Způsob, jak jsem mu odpovídal a jak jsem se ho ptal, mu měl zajistit dostatek informací, a to i emocionálního charakteru.

O týden později jsme se sešli v „pěťce východní“ – ve výzkumném křídle nemocnice Univerzity Nové Mexiko – kvůli lékařským vyšetřením a testům. Odebrali jsme mu krev a udělali EKG, abychom se ujistili, že má zdravé srdce.

Byli jsme tam všichni a pozorovali Alexe, jak mu nabíhají žíly, když mu sestřička omotávala ruku nad loktem gumovým pásem. „Dobré“ žíly byly velmi důležité pro úspěšnou účast dobrovolníka, protože krev se odebírala často. Pokud by se Alexovy žíly rychle poškodily nebo by se mu dělaly krevní sraženiny, nevěstilo by to nic dobrého.

Prošel jsem si detailně jeho chorobopis a navrhl různá vyšetření. Výsledky těchto testů byly důležité, ale stejně důležité před podáním jakékoli dávky bylo, aby se mezi námi vytvořil úzký osobní vztah. Rozhovory o důvěrných zdravotních problémech, přátelské doteky a vůbec celá spolupráce na této elementární fyzické a zdravotní úrovni mezi námi pomáhala vytvořit základ důvěry a já doufal, že bude dostatečně silná, aby nás přenesla i přes nepříjemné, dezorientující a potenciálně nebezpečné sese s DMT.

Alexovy laboratorní výsledky a EKG byly normální, takže jsme přistoupili k psychiatrickému vyšetření. Následoval normální rozhovor s psychiatrem a po něm vyplňování devítistránkového dotazníku, což mohlo zabrat dohromady několik hodin. Laura, naše sestřička, při všech těchto vyšetřeních pomáhala; byla to první příležitost, kdy se mohla s dobrovolníky seznámit. Poté Alexe potrápila s dalšími dotazníky a tabulkami.

Když přišel Alex příště, dostal první vyšetřovací dávku DMT: nízkou – 0,05 mg/kg a pak druhý den vysokou – 0,4 mg/kg. Alexovi a dalším mužům jsme mohli DMT podat kdykoli po ukončení všech předchozích vyšetření. S ženami to bylo jiné – museli jsme zohlednit jejich menstruační cyklus. Dohodli jsme se, že první dvě dávky i všechny následující dostanou během prvních deseti dní po ukončení menstruace.

V den, kdy měl dostat svou dávku, zaparkoval Alex na velkém parkovišti u jižní strany nemocnice. Řekl strážnému, že se účastní experimentálního vyšetření, a dostal příslušnou kartičku. Přešel po můstku do přijímací kanceláře nemocnice, kde personál ověřil, že jde o DMT-22. Pak šel Alex nahoru do pátého patra výzkumného centra. Prošel klinikou a několika dvoukřídlými dveřmi, až se dostal do příslušné pokojové části.

Ohlásil se na sesterně a jedna z přítomných zdravotnic ho přivítala.

„Ahoj, DMT-22,“ řekla. „Jak se máte?“

„Dobře, jen mi trochu vadí, že mi říkáte DMT-22.“

„Nezlobte se, to je tu obvyklé. Musím vám dát identifikační pásku.“

A pak mu na zápěstí přilepila identifikaci a dovedla Alexe do pokoje 531.

Zpočátku jsme používali jakýkoli pokoj, který byl momentálně ve výzkumném centru volný. Ale nejlepší bylo, když byl pokoj tichý – trochu dál od sesterny a kuchyně, a ne příliš blízko hlavních dveří vedoucích do pětiky východní.

Někdy nebylo moc z čeho vybírat a pak byl setting nepříjemný. Například se stalo, že jsme dostali olovem obložený pokoj úplně na konci chodby, který byl určen pro pacienty s rakovinou po radioaktivním ozařování.

Jindy jsme museli být na JIP, kde obvykle leželi pacienti, kteří utrpěli mnohočetná traumata a měli polámané kosti. „Klec“ nad postelí byla plná přístrojů a lékařských vymožeností, jako třeba závaží, lan a kabelů, které sloužily k zavěšování či natahování polámaných údů. Několik dobrovolníků doznalo, že by jim klec snad ani tolik nevadila, ale že se přece jen cítí poněkud nesví. Po několika sezeních, kdy jsme museli okolo aparátů složitě manévrovat, jsem se rozhodl, že celou konstrukci musíme před začátkem experimentu odmontovat.

Další pokoj na stejném konci oddělení sloužil k transplantaci kostní dřeně. Byl maximálně sterilní, na stropě spousta vysoce účinných větráků a dvojce dveře oddělující pokoj od předpokoje, prostředí absolutně bez bacilů, naprosto bezpečné pro pacienty, jejichž život by mohla ohrozit jakákoli infekce. Naštěstí tu byly vypínače, kterými šlo větráky vypnout.

My jsme ale pro naše experimenty potřebovali klidnější a příjemnější prostředí. Poprosil jsem, aby nám přidělili pokoj, který bychom si mohli zařídit po svém a který bychom mohli používat pokaždé. Peníze z mého grantu od Národního institutu proti zneužívání drog stačily naštěstí i na pokrytí renovace pokoje. Vybrali jsme pokoj číslo 531.

Pokoj byl čtvercový, každá strana měla asi 4,5 m, a byl poměrně klidný, protože se nacházel na konci severní chodby. Úplně na konci chodby byly dveře k nouzovému schodišti a naproti, blíže schodišti, byl onen olovem obložený pokoj. Přímo naproti našemu pokoji 531 byl vchod do pokoje pro transplantaci kostní dřeně, ale od našich dveří tam nebylo vidět.

Sešli jsme se s oddělením technických služeb nemocnice a dohodli se na několika změnách. Truhlář vyrobil kryt na trubky a hadice vystupující z panelu za postelí a malý přístěnek pod umyvadlem, kterým zakryl odpad. Nové těsnění na vršku a spodku dveří nás mělo účinněji chránit před zvuky z chodby. A po jednom obzvláště nepříjemném experimentu, kdy nás opakovaně vyrušoval veřejný rozhlas u stropu, nám elektrikář namontoval vypínač ovládaný ze sesterny, kterým jsme mohli reproduktor v pokoji vypnout.

S postelí jsme toho mohli udělat pramálo, protože musela zůstat nastavitelná – vždyť byla konstruovaná speciálně pro nemocniční potřeby a byla velmi drahá. Dřevěné čelo u hlavy a v nohách ji však dokázalo alespoň trochu zútulnit. Ale zbývající zařízení veškerou ponurost prostředí vyrovnalo: dostal jsem hezkou lenošku s podstavcem pod nohy, pak tu bylo ohromné hezké křeslo pro Lauru nebo jinou sestru a dvě pohodlné židle pro návštěvníky.

Moje žena, která dělala umělecké tapisérie, mi pomohla vybrat z množství vzorníků takový materiál na polstrování židlí, který by vyhovoval našim potřebám. Vzor musel být relativně uklidňující, ale ne hloupý a únavný, aby se naši experimentátoři nedostali do deprese, až otevřou oči. Polstrování muselo rovněž korespondovat s vizuálními účinky DMT, ale nesmělo stimulovat natolik, aby dobrovolníci propadli zmatku, až se ve stavu změněného vědomí podívají na nábytek. Nejlepší volbou se ukázala být příjemná modrá barva protkaná spoustou dalších barev, s různými tečkami, skvrnami a mřížkami. Světle modrý koberec a bleděmodrá barva na původně bílých zdech byla mistrovským kouskem našeho estetického úsilí.

Změny v pokoji 531 s sebou však přinesly několik drobných, ale nezanedbatelných problémů. Protože byl nyní pokoj takřka zvukotěsně oddělen od chodby, zdál se větrák na stropě mnohem hlučnější než dřív. Rada dobrovolníků si s tím hlavu nelámala, ale některé to značně rozrušovalo. Navíc koupelna měla společnou stěnu se sprchou ve vedlejším pokoji. Každého, kdo šel do sprchy, jsme slyšeli. A co se týkalo samotných pacientů, slyšeli jsme přes zeď veškeré kašlání, vzdechy a úpění.

Dalším rušivým faktorem byl hluk z venku – jednak vytížené albuquerqueské letiště a jednak základna americké armády, a sice jen pět mil jižně od nemocnice. Ačkolí letadla létala většinou jižním směrem, směrem od města a od nemocnice, občas nám přelétl tryskáč přímo nad hlavou. Hluk, přestože tlumený dvojitými okny, býval otřesný. Také zvuky velkého drtiče na odpadky, který byl přímo pod oknem pokoje 531, byly poněkud rušivé.

Když se Alex usadil v pokoji 531, zkontrolovala mu sestra, jež ho sem uvedla, tlak, tep, váhu

a teplotu. Pak se Alexe zeptal někdo z kuchyně pro výzkumný tým, co by si dal k jídlu, až experiment skončí: svačinku, pozdní snídani nebo raději předčasný oběd, vegetariánský nebo s masem, a co k pití. Málokdo si na jídlo stěžoval!

Sestřička Laura pracovala s naším výzkumným týmem každý den. Vstoupila do pokoje a začala připravovat nízkou dávku. Pod Alexovu ruku natáhla modrou látku s vrstvou plastu na rubu, asi 35x35 cm. Ta měla chránit povlečení postele před dezinfekčním roztokem jódu a také zachycovala krev, pokud ukápla z kanyly, než jsme ji stačili uzavřít. Začala mu dezinfekčním prostředkem natírat kůži předloktí nad žílou, do které chtěla zavést kanylu. Na druhou ruku natáhla rukáv pro měření tlaku a znovu změřila tlak a tep.

Onoho prvního experimentálního dne s neslepými vzorky jsme krev neodebírali. Takže jsme pro podání DMT potřebovali jen jednoduchou tenkou jehlu. Ale když jsme potřebovali vzorek krve, využila Laura poměrně komplikovaný aparát připevněný k druhé ruce, který sestával z několika kousků plastových trubiček, jimiž šlo nabírat krev do stříkaček, zatímco byl do žíly současně přiváděn solný roztok. Po odběru krve Laura vstříkla do kanyly trošku heparinu proti srážlivosti, což mělo snížit tvorbu chuchvalců a ucpávání. Ucpání této jehly by nám mohlo totiž připravit pěkně perný den, neboť jsme byli naprosto závislí na měření hladin různých látek v krvi.

Po odebrání krve jsme museli všechny vzorky chladit, a proto jsme měli vedle postele nádobu s ledovou tříští. Sem jsme umísťovali zkumavky se vzorky, dokud jsme je neodnesli do laboratoře. Tyto vakuované zkumavky jsme otevírali ještě před začátkem experimentu, protože jinak jejich víčka z podtlaku během sezení vydávala hlasité a rozptylující „blop,,.

Nakonec jsme měřili teplotu v konečníku. Chtěli jsme měřit teplotu několikrát – před, během a po aplikaci DMT. Nejlepší by bylo umístit teploměr na správné místo během Alexova prožitku, než po něm chtít, aby při této nepříjemné proceduře aktivně spolupracoval. Nej přesněji lze totiž teplotu naměřit právě jen v konečníku. Museli jsme tedy přistoupit k měření rektální sondou. Laura ji zavedla půl hodiny před experimentem a tam také zůstala, dokud jsme ji nevyndali. Sonda měla průměr asi 3 mm, byla potažená gumou a poměrně pružná. Ven vykukovala asi 10 až 15 cm a nepůsobila nijak rušivě, pokud ovšem někdo netrpěl hemoroidy. Ale přestože jsme ji zvenčí přilepili, někdy vyklouzla – pokud byl dobrovolník během své „cesty“ obzvláště neklidný. Jediný Nils konečníkovou sondu odmítl.

Teploměr jsme připojili k mému notebooku, který zaznamenával teplotu každou minutu. Notebook jsme připevnili k pultíku u postele, a když bylo sezení u konce, data jsme přehráli rovnou do počítače výzkumného centra.

S přípravami jsme byli obvykle hotovi ani ne za 20 minut od chvíle, kdy Alex vstoupil do pokoje, s výjimkou dnů, kdy se krev odebírala dvakrát. Snažili jsme se postupovat co nejefektivněji.

Já jsem obvykle přišel asi 30 až 40 minut před tím, než měla proběhnout samotná aplikace DMT. Zeptal jsem se sestry u příjmu, jak na ni Alex působil, abych si udělal představu, jak bude asi dnešní ráno probíhat. Pak jsme si v pokoji 531 vyměnili s Alexem několik komplimentů a já vyrazil pro vzorek DMT.

Lékárník, který měl látky potřebné k výzkumu na starosti, odemkl místnost s narkotiky, prošel dveřmi a odemkl malou mrazicí skříňku, v níž byla naše látka. Injekce s předpřipravenou dávkou DMT si naplnil už předešlý večer. Na stříkačce bylo víčko, protože nosit stříkačku i s jehlou by mohlo být nebezpečné – někdo by si mohl DMT aplikovat sám. Roztok v injekci byl zmrazený, a já si jej tedy dal do své náprsní kapsy, aby roztál, a pak jsem podepsal příslušné formuláře.

Vrátil jsem se na naše oddělení, na sesterně jsem oznámil, že aplikace proběhne za 15 minut. To proto, abych trochu uklidnil náladu na jinak velmi rušném oddělení. Někdy totiž museli na sesterně vyslechnout z experimentální místnosti poměrně podivné promluvy dobrovolníků, a někdy dokonce křik a pláč, takže bylo jasné, že se děje něco vážného. Poté sestry v místnosti 531 vypnuly knoflík veřejného rozhlasu a na hodinu se se mnou rozloučily. Já přešel do přípravné a připravil si injekci se sterilním fyziologickým roztokem, která měla následovat po dávce DMT. Nasadil jsem jehlu na stříkačku obsahující DMT. Nakonec jsem si strčil do kapsy několik tamponů nasáklých alkoholem, kterými otru koneček kanyly, na niž budu nasazovat injekci s DMT pro Alexe.

Vešel jsem znovu do Alexova pokoje a dal na dveře zvenčí cedulku s nápisem „Nerušit, probíhá experiment“. Někdy nefungovalo ani to. Jednou nebo dvakrát nás uklízečky, které byly zvyklé, že mohou vcházet do pokojů, kdy chtějí, uprostřed sezení nepříjemně vyrušily. Rušily nás i nečekané telefonáty. Vždy jsem se proto ujistil, že telefon na zdi je vyvěšený, pak jsem obešel Alexovu postel a posadil se.

„Tady to je,“ řekl jsem, vytáhl z kapsy injekci a položil ji na postel vedle Alexovy nohy. Pak jsme si několik minut během přípravy povídali o všem možném. Já jsem při tom otevřel zásuvku nočního stolku vedle postele a vytáhl další lahvičku sterilního fyziologického roztoku. Víčko lahvičky jsem propíchl jehlou a natáhl solný roztok do injekce obsahující DMT. Pokud bylo v injekci roztoku více, bylo snazší kontrolovat, jakou část dávky jsem již vstříkl. Sestry mě požádaly, abych lahvičky s fyziologickým roztokem uchovával odděleně od těch, které používaly ony. Bály se, že kdyby se do jejich lahvičky dostala jedna nebo dvě kapky DMT, mohlo by to způsobit nepříjemný a nečekávaný zážitek některému z jejich normálních pacientů.

Zatímco jsme si s Alexem povídali, začal jsem se svým vlastním rituálem – připevnil jsem si svůj žlutý záznamník k deskám a napsal si Alexovo číslo, datum, číslo protokolu a dávku. Na levém okraji jsem si udělal sloupeček s jednotlivými minutami, ve kterých jsme chtěli měřit tlak a tep: -30, -1, 2, 5, 10, 15, 30.

Pak jsem se zeptal: „Zdálo se vám něco minulou noc?“

Dobrovolníkovy sny z předchozí noci nám mohly pomoci zorientovat se v obavách, nadějích a přáních, která se objeví během experimentu, stejně tak jsme vycházeli i z prožitků z minulého sezení. Alex si obvykle žádný sen nevybavil.

Vytáhl jsem z kapsy tamponky napuštěné alkoholem a injekci s fyziologickým roztokem a vše položil na postel vedle roztoku DMT.

„Vzal jste si dnes ráno nebo včera večer nějaký lék?“

„Ne.“

„Co budete dělat dnes po experimentu?“

„Budu muset ještě několik hodin pracovat. Ale ne moc. Budu odpočívat a přemýšlet o dnešku. Večer půjdu asi spát.“

Někdy měla tahle malá vizita před aplikací podobu krátké porady či terapie.

Problémy ve vztazích, s prací či studiem, duchovní či náboženská témata – bylo důležité, aby měl dobrovolník pocit naší psychické účasti a aby ventiloval pokud možno všechno, než se vydal na dalekou cestu hluboko do říše DMT.

Začal jsem Alexovi vysvětlovat, co ho s největší pravděpodobností čeká.

„Dnešní dávka DMT je malá. Možná to ani moc nepocítíte. Ale nebudte moc zklamaný. Je lepší být dobře připraven, než aby se vám všechno vymklo z ruky. Až dostanete DMT, nebudeme vás rušit, budeme klidně sedět a dávat pozor, bdít nad vámi, budeme tady a budeme na vás myslet. Kdybyste potřeboval nějaký fyzický kontakt, jednoduše zvedněte ruku. Pokud nad sebou ztratíte kontrolu, pomůžeme vám. Jinak – budou to vaše zážitky, ne naše. A bude hezké, až se nám zase vrátíte.“

Během první série experimentů jsem dobrovolníkům doporučoval, aby zavřeli oči, až látka začne účinkovat, a zase je otevřeli, až budou její účinky slábnout. Jenže velmi často šok v 1. nebo 2. minutě způsobil reflexní otevření očí, aby tělo znovu nabylo orientace. To většinou všechno ještě zhoršilo. Pokoj se stal odporným, mohl změnit barvy a ani sestra ani já jsme nemohli vypadat příliš mile, s podivně zkřivenými a proměněnými tvářemi. Proto jsme později v těchto kritických minutách nasazovali všem dobrovolníkům na oči černé stínítko. Bylo z jemného saténu, takové, jaké se používá v letadle nebo když se člověk potřebuje vyspat za denního světla. Nebylo snadné je sehnat.

Jakmile jsem na tato orientační rizika upozornil, řekl jsem: „Zůstaňte ležet tak dlouho, jak potřebujete, než řeknete, že jste připraven. Pomáhá, když se zkusíte soustředit na svůj dech a na pocity svého těla. Skutečně to při rozjezdu pomáhá.“

„Až budete připraven, stačí říct. Já vám řeknu, až bude do aplikace injekce chybět asi 5 až 10 vteřin. Obvykle začínám injekci pomalu stlačovat, když je vteřinová ručička na mých hodinkách na nějaké pozici, která se dobře odečítá.“

„Vyčistím konec kanyly polštářkem s alkoholem, takovýmhle. Alkohol se rychle vypařuje, takže jeho pach nebude rušit dlouho. Nasazuji jehlu na kanylu, ale DMT ještě nevstříknu. Jen je pro mě jednodušší, když mám jehlu na místě předem. Nerad zmatkuji, když se má začít.“

„Řeknu vám, až začnu. Mohl byste cítit chlad nebo brnění. Možná to bude trochu pálit nebo vám bude šumět v uších; několik lidí takovéto příznaky popisovalo. DMT budu vstříkovat asi 30 vteřin. Jakmile budete mít v těle celou dávku, řeknu vám. Protože v příštích 15 vteřinách dostanete do kanyly dávku fyziologického roztoku, aby bylo jisté, že se všechno DMT dostane do oběhu a nezůstane třeba

v kanyle. Řeknu vám; až budu začínat s touto druhou infuzí a také až s ní budu končit. Chcete se na něco zeptat?“

„Bylo řečeno všechno, a hezky zpříma.“

V pokoji bylo přímo cítit, jak opadlo napětí, když jsme se dostali až do této fáze, vždycky mě to fascinovalo. Jen jeden z mých mnoha dobrovolníků užíval rekreačně psychedelikum nitrožilně, nikdo jiný si do žíly psychedelikum nepíchal.

Náš způsob podání byl natolik nový, že nás dokázal znervózit víc než obvykle.

Když jsem Alexovi popsal celou proceduru a připravil si malou dávku, začal jsem obvykle přemýšlet o tom, jak asi připravit Alexe na ztřešší vysokou dávku. Samozřejmě neexistovala záruka, že i tato malá dávka nebude mít nějaké velké účinky. Několik lidí odstoupilo hned po prvním sezení. Jiným jsme se museli omluvit my, protože jejich tlak překročil námi stanovenou hodnotu.

Pokračoval jsem: „Alexi, působí to rychle. Možná to začne působit dříve, než vyprázdním celou stříkačku. Může to být i nepříjemné. Nejlepší bude, když zůstaneš bdělý, ale uvolněný, v rovnováze, ne pasivní. Účinky budou vrcholit za několik minut. Pak se uvolní a počkej, než se rozhodneš, že začneš mluvit. Člověk toho může být plný a může se mu chtít mluvit hned, ale pak se může stát, že přijdeš o některé subtilnější projevy, až bude účinek opadat, pokud nepočkáš alespoň deset nebo patnáct minut. Tak, mohli bychom začít. Jsi připraven?“

Alex odpověděl: „Jistě, jsem připraven.“

Aby se naši dobrovolníci zrelaxovali a poté se mohli hluboce ponořit do světa plného účinku DMT, bylo nejlepší, když si před podáním injekce lehli. Jinak jsme později museli poněkud zmatečně s jejich tělem manévrovat do pohodlnější pozice. Normální vědomí a vnímání svého těla ztratili tak rychle, jak rychle se dostavily prudké účinky psychedelické látky.

Připravili jsme postel – někdo chtěl mít hlavu trochu výše, někdo měl zase raději výše kolena, takže jsme ji buď zvýšili polštářem, nebo jsme zvedli její příslušnou část. Ujistili jsme se, že stínítko na očích netlačí, ale dobře kryje.

Pak se Alex několikrát hluboce nadechl a vydechl, chvílku si urovnával přikrývky, hledal správnou polohu pro ruce a nohy a pak obvykle řekl: „Můžete začít.“

„Dobrá. Ještě pět vteřin... Tak, začínáme...“

Jemně jsem stiskl injekci a doufal, že aplikace proběhne hladce, že nenastanou komplikace způsobené sraženinou nebo že jehla neprojde žílou ven.

Stříkačku jsem vyprázdnil během 30 vteřin. Pak jsem ji vytáhl. „DMT je tam.“

Poté jsem zuby sundal víčko, jež krylo jehlu stříkačky s fyziologickým roztokem. Nasadil jsem jehlu na kanylu a řekl: „A tady je posila.“

O 15 vteřin později jsem vytáhl i tuto jehlu: „V pořádku, už je tam všechno.“

Kromě toho, že jsme Alexe seznamovali se způsobem aplikace DMT až v den jeho první nízké dávky – tedy den před vysokou dávkou, rovněž jsme jej instruovali, jak vyplňovat dotazník. Trvalo nám asi hodinu, než jsme ho prošli celý, vysvětlili všechny zvláštní termíny a význam jednotlivých obrátů a otázek. Po několika dalších poradách dokázal Alex vyplnit dotazník během deseti minut.

Než jsme náš vstupní pohovor uzavřeli, řekl jsem mu: „Dnes večer moc nejezte ani nepijte. A pořádně se vyspěte. Nesnídejte. Pokud si musíte dát kávu, tak minimálně dvě hodiny před tím, než sem přijdete.“

Tak znělo obvyklé poučení. Pokud by totiž DMT vyvolalo intenzivní nevolnost, bylo lepší mít prázdný žaludek. Nemělo ovšem smysl trápit naše dobrovolníky bolestí hlavy z nedostatku kofeinu.

Zapsal jsem datum do jedné z kolonek tabulky DMT-22 a udělal poznámku: „Nízká dávka přijata a tolerována – bez obtíží. Pacient poslán domů, aby přespal mimo nemocnici. Vráť se zítra ráno a dostane vysokou dávku.“

Alex přišel druhý den ráno. Následovala stejná rutina jako předešlý den a pak přišel čas na injekci. Pohlédl jsem na Lauru na druhé straně postele, zda má pro všechny případy připravenou misku na zvratky. Vyhodil jsem dezinfekční tampony do koše a začal jsem: „Nástup bude stejně rychlý, ale tentokrát o hodně silnější. Může tě to vyděsit. Nebraň se tomu, zřejmě by se ti to stejně nepodařilo.“

„OK.“ Alex se slabě, ale přesvědčivě usmál.

„Co obvykle děláš, pokud zjistíš, že je zážitek silně psychedelický?“

„Obvykle se snažím zhluboka a pomalu dýchat. To jsem se naučil za léta svých meditací. Nebo se držím tohotohle,“ řekl a ukázal na tibetské modlitební korálky, které měl okolo krku.

Dobrovolníci si velmi často přinášeli nějaký talisman, fetiš, třeba kus kamene nebo dřeva. Někteří si pískali, zpívali nebo si pobrukovali. Jiní se pokoušeli představit si obraz svého učitele, přítele, někoho milovaného. Ti, kteří měli zkušenosti s meditačními technikami, začali meditovat ještě před podáním injekce a snažili se udržet si mentální rovnováhu po celou dobu sezení.

Řekl jsem: „Někdy mají lidé pocit, že zemřeli, že umírají nebo si myslí, že jsme je předávkovali. Tak daleko bychom nikdy nezašli – nikomu se nic nestane. Fyzicky je tato dávka bezpečná, ovšem krevní tlak a srdeční tep se při ní obvykle poněkud zvýší. Ale to dokážeme zvládnout.“

Pokud si myslíte, že jste zemřel, obvykle lidem doporučuji zareagovat dvěma způsoby. Buď: „Sakra, umírám, musím křičet, kopat, poprat se s tím, zastavit to, nebo, uť, když už tedy umírám, aspoň uvidím, jak to vypadá, může to být zajímavé. Snáze se to říká, než dělá, samozřejmě.“

„Vím, jak to myslíte.“

„V prvních dvou minutách pravděpodobně ani nezaznamenáte snižování tlaku. A v páté minutě určitě budete tak hluboko, že nebudete vědět vůbec o ničem, co budeme dělat.“

Poznamenal jsem si do tabulky DMT-22 datum, číslo protokolu, dávku, tlak a srdeční tep. Když bylo všechno řečeno a připraveno, podívali jsme se všichni tři – Alex, Laura a já – jeden na druhého. Pokud venku hlučelo letadlo, počkali jsme, až odletí. Když se přiblížila doba pro podání injekce, v pokoji zavládlo mírné napětí. V takové chvíli se toho už moc říct nedalo.

Alex si nasadil stínítko na oči a my se nad ním sklonili s připravenými stříkačkami a přisunuli si židle. Laura si třela ruce, aby je měla teplé, kdyby se Alex potřeboval někoho dotknout.

„Jsi připravený?“ zeptal jsem se. „Ano,“ ozvalo se téměř neslyšně.

Laura řekla: „Hodně štěstí, počkáme tu na tebe.“

Pozoroval jsem vteřinovou ručičku na svých hodinkách, a když se přiblížila k devítce, řekl jsem: „Začneme za pět až deset vteřin.“

Když byla ručička u dvanáctky, klidně jsem pokračoval: „Právě začínám stlačovat injekci...“

Pak jsem necelou půlminutu vpravoval obsah injekce do Alexovy žíly. Moje pocity byly v tom okamžiku vždy velmi intenzivní a protichůdné: záviděl jsem mu, protože měl za okamžik vstoupit do říše fantazie, ale byl jsem i nervózní, protože jsem mu mohl způsobit bolest a nepříjemné zážitky; kromě toho mi hlavou běžely pochyby, jestli jsem udělal dobře, když jsem se rozhodl do něčeho takového pustit.

„Je to tam.“

Čas se zrychlil i zpomalil zároveň. Zdálo se mi, že mám zrychlené pohyby, ale byl to jen klam. Je s Alexem všechno v pořádku? Zvládne tuhle cestu? Cítil jsem, jak mi bije srdce. Zvládneme jeho cestu my? Nic už se nedalo vrátit.

„Teď fyziologický roztok...“

Než jsem stačil větu dokončit, Alex zamumlal:

„Už to přichází...“

Hned poté se velmi hluboce nadechl a pak hlasitě vydechl, právě když jsem dokončoval větu „Teď fyziologický roztok.“

Věděl jsem, že konec mé věty asi neslyšel. I to, že si na svůj hlasitý výdech asi nebude pamatovat.

Opřel jsem se o židli, povzdechl také, ovšem potichu, a podíval se na svou kolegyni sestřičku upřeně pozorující Alexe, který byl v té chvíli úplně nehybný. 1 minuta 90 vteřin. Už přicházel čas první kontroly tlaku. Alex bude v tu chvíli na vrcholu a naše měření přitom nebude cítit.

Jeho slova mi rezonovala v hlavě a srdci. *Už to přichází...*

Miloš VANĚČEK, NPC

Literatura:

Rick Strassman: DMT: MOLEKULA DUŠE, nakladatelství Dybbuk, Jan Šavřda, Sekaninova 12, 128 00 Praha 2, Praha 2005, ISBN: 80-86862-10-0

20. LET LETECKÉ ZÁCHRANNÉ SLUŽBY V PRAZE

Dne 1. dubna 2007 uplynulo již dvacet let od zahájení provozu střediska Letecké záchranné služby v Praze, na níž se podíleli i pracovníci Letecké správy Federálního ministerstva vnitra, kteří z letiště Praha-Ruzyně zabezpečovali její provoz zejména na území hlavního města Prahy a Středočeského kraje. V současné době zajišťují nepřetržitý provoz na stanovišti s označením „Kryštof 1“ letečtí odborníci Policie České republiky letecké služby a tým odborníků zdravotnických záchranářů Zdravotnické záchranné služby hlavního města Prahy.

Historie policejního letectva při záchranné činnosti sahá až do doby četnických leteckých hlídek, tedy do třicátých let, kdy úkolem četnických hlídek bylo ve smyslu výnosu MV č. 45. 886/13-1935, aby ve svěřeném obvodu mimo jiné „*konaly službu pomocnou a záchrannou, např. poskytování pomoci při živelních pohromách, při leteckých nehodách, při šetření o příčinách leteckých katastrof, pokud by nešlo o letadla vojenská*“. V této době se spíše jednalo o sporadické lety s pacienty nebo lékaři.

Zpráva o záchraně života nemocného dítěte uveřejněná v č. 26/1950 v časopise Letectví.

Letadlo SNB zachráncem života. Rolníku Pilařovi z obce vzdálené daleko od Prahy těžce onemocnělo dítě. Mohlo zde jen pomoci rychlé klinické ošetření. Pilař požádal telefonicky nejbližší velitelství SNB, aby povolilo převoz dítěte svým letadlem do pražské nemocnice. SNB případ rychle prošetřil, obstaral povolení k přeletu, zajišťil dopravu dítěte na letiště a po přeletu do Prahy obstaral i přepravu z letiště do nemocnice svým motorovým vozidlem. Za tři hodiny po telefonické žádosti Pilařově bylo dítě již na klinice a rychlým zákrokem SNB byl jeho život skutečně zachráněn.

službě a vícekrát zasahoval při záchranných akcích. V roce 1976 byla zřízena odloučená skupina Leteckého oddílu Federálního ministerstva vnitra na letišti v Popradu, a v součinnosti s Horskou službou zajišťovala pátrání po pohřešovaných turistech a záchranné práce na jejich záchranu. Po letecké katastrofě vrtulníku typu MI-8, B-8021 v roce 1979 byla tato služba přerušena a byla prováděna jenom příležitostně.

V následujících letech byly u Leteckého oddílu s přispěním pracovníku Federálního ministerstva dopravy shromážděny informace o leteckých záchranných službách v ostatních zemích, např. v Anglii byla letecká policie převážně službou záchrannou. Důležitým mezníkem byl 2. mezinárodní kongres záchranných služeb AIRMED 85, kde byla i československá delegace. V roce 1985 vznikl právě tým specialistů při Federálním ministerstvu dopravy. Na vzniku pražské základny Letecké záchranné

Zlom nastal s rozvojem vrtulníkové techniky. Možnost přistání a vzletu v těžce nepřístupném terénu nebo visu nad zvoleným místem zásahu předurčilo tuto techniku k provádění záchranných činností. V šedesátých letech se začaly využívat vrtulníky pro záchranné akce ve Vysokých Tatrách a malá dopravní letadla pro rychlou přepravu pacientů na větší vzdálenosti. V červnu 1965 byly použity záchranné vrtulníky při povodních. Nad zatopenými oblastmi se navigovalo pomocí stopek a kompasu. První akce s přistáním ve Vysokých Tatrách se uskutečnila 23. 9. 1965, kdy byla jugoslávská horolezkyně zachráněna v oblasti Doliny Zlomísk. Akci provedl policejní vrtulník typu MI-4, OK-BYN s piloty mjr. Červíčkem a kpt. Fléglem. V roce 1972 začal Letecký oddíl Federálního ministerstva vnitra provozovat vrtulník MI-2. V létě roku 1974 vrtulník MI-2 vypomáhal Horské



Vrtulník MI-4, OK-BYM
ve Vysokých Tatrách

služby se podíleli vedle leteckých odborníků z Leteckého oddílu a Federálního ministerstva dopravy i pracovníci Záchrané služby v Praze a České státní pojišťovny. Vznikla tak koordinační skupina, kam byli přizváni i zástupci Státní letové inspekce, Ministerstva zdravotnictví a Horské služby.

Započaly se provádět první ověřovací lety, kdy na palubě vrtulníku byl lékař a záchranář s potřebným vybavením. K této činnosti patřil i výměr vhodných míst pro přistání u nemocnic. Teprve později začaly vznikat u nemocnic heliporty. V průběhu příprav byla vyvinuta a vyrobena zdravotnická zástavba do vrtulníku MI-2 včetně umístění lékařských přístrojů a léků. Samostatným řešením bylo přizpůsobení a konstrukce nosítek, která byla podle tehdejších předpisů uznána jako průmyslový vzor. Tento systém byl později převzat i ostatními provozovateli letecké záchrané služby a dokonce i výrobce upravil sanitní verzi vybavení vrtulníků.



Zdravotnická zástavba
vrtulníku MI-2



Zásah LZS
s vrtulníkem MI-2 na dálnici

Byly vyřešeny požadavky ve spojení jak po zdravotnické, tak i po bezpečnostní síti včetně zástavby radiostanic. Rovněž bylo připraveno zázemí pro ověřovací lety, zkušební provoz a později pro pohotovostní každodenní činnost na základně Letecké záchrané služby v Praze Ruzyni.

V souvislosti s nárůstem dopravních nehod a s tím souvisejících úrazů a díky kvalitě celkové detailní přípravy na provoz Letecké záchrané služby došlo k vyhodnocení situace na úrovni vlády a v březnu 1987 byla uzavřena dohoda mezi tehdejšími Federálními ministerstvy vnitra, dopravy a zdravotnictví o zřízení zkušebního provozu na středisku Letecké záchrané služby v Praze s pomocí vrtulníků typu MI-2 Leteckého oddílu Federálního ministerstva vnitra. V dubnu 1987 byl pak zahájen vlastní zkušební provoz. Velkým přínosem byl i přístup České státní pojišťovny, která z fondu prevence škod vyčlenila na zkušební provoz tři miliony korun.



V průběhu zkušebního provozu byl z důvodů krácení doby k provedení vzletů záchraných vrtulníků projednán odlišný způsob plánování a provádění letů, což byl v dané době velmi těžko řešitelný problém. Díky pochopení pracovníků řízení letového provozu bylo již tehdy dosaženo značných zjednodušení pro lety Letecké záchrané služby, včetně letů do pohraničního pásma.

Poněkud složitější bylo řešení nočních letů, neboť civilní předpisy tehdy takové lety neumožňovaly. V noci létaly pouze vojenské vrtulníky. Letecký oddíl prováděl takové lety na základě jednorázových výjimek udělovaných Federálním ministerstvem dopravy pro jednotlivé konkrétní akce a nebo s využitím vojenského plánování a řízení letů. Na

základě svých zkušeností se Letecký oddíl Federálního ministerstva vnitra zasadil o kvalitativní a vývojový skok.



Pohled do pilotní kabiny vrtulníku MI-2

Díky spolupráci s pracovníky řízení letového provozu bylo dosaženo toho, že bylo možno bez jakéhokoliv dispečerského problému dokončit akci po západu slunce do konce soumraku.

Letecký oddíl Federálního ministerstva vnitra poté získal výjimku Federálního ministerstva dopravy s roční platností pro provádění letů VFR (pravidla pro let podle viditelnosti) v noci, kterou opakovaně získal i v dalších dvou letech. Teprve na základě rozboru, který provedla Policie České republiky letecká služba jako nástupkyně Leteckého oddílu, bylo dosaženo schválení směrnice pro lety VFR v noci. Tuto směrnici pak vydalo Ministerstvo dopravy a spojů jako letecký oběžník AIC C 23/94 v úpravě platné i pro ostatní provozovatele leteckých záchranných služeb.



Vrtulníky LZS MI-2 na základně MV v Praze

Středisko Letecké záchranné služby v Praze se nachází na mezinárodním letišti Praha-Ruzyně u základny Policie České republiky letecké služby, což je vhodné vzhledem k zajištění maximálního technického zabezpečení včetně kvalifikovaného leteckého personálu. Velmi významnou roli zde hraje i dobrá spolupráce s dispečery řízení letového provozu, kteří se svou prací podílejí na úspěšnosti provozu Letecké záchranné služby v Praze.



Letecká základna LZS v Praze-Ruzyni

Prvního dubna 1987 bylo dosaženo velkého úspěchu, neboť se konečně podařilo proměnit plány na vybudování Letecké záchranné služby ve skutečnost a současně byl učiněn první krok při budování celoplošné, státem garantované sítě leteckých záchranných služeb v tehdejším Československu.

Střediska leteckých záchranných služeb se postupně rozšiřovala. Již 9. prosince 1987 byl zahájen zkušební provoz v Popradě a 15. listopadu 1988 zkušební provoz v Banské Bystrici. Zkušenosti získané

z provozu prvních středisek Letecké záchranné služby pomáhaly při vzniku dalších a vznikem posledního v Liberci před patnácti lety došlo k dokončení stávajícího systému pokrytí republiky.

V současné době je systém Letecké záchranné služby tvořen deseti středisky a svým celoplošným pokrytím, kvalitou a výsledky se řadí mezi první místa v Evropě.

Letecká část zabezpečení Letecké záchranné služby je obdobně jako v jiných evropských zemích zabezpečována systémem státních i nestátních leteckých provozovatelů. Zásadním rozdílem je způsob jejich financování. Veškeré letové výkony jsou hrazeny ze státního rozpočtu především Ministerstva zdravotnictví.

Ministerstvo vnitra – Policie České republiky letecká služba v současné době zabezpečuje tři střediska Letecké záchranné služby, a to v Praze, Hradci Králové a v Brně.

Na žádost Ministerstva zdravotnictví zabezpečovala Policie České republiky letecká služba dočasně v roce 1997 a 1998 letecký provoz na středisku Letecké záchranné služby v Plzni.



Sanitní vybavení vrtulníku BELL- 412 HP

kým zařízením a technickými prostředky určenými jak pro pilotáž vrtulníku, tak pro poskytování pomoci pacientům uvnitř vrtulníku či mimo něj při vlastním zásahu. Prostorná konstrukce draku vrtulníku umožnila přesunout část vybavení mimo vlastní prostor kabiny, a tím zvětšit užitnou plochu pro větší komfort posádky, zejména lékaři a záchranáři. Kabina je velmi dobře přístupná vzhledem k posuvným dveřím na obou stranách trupu. Základní konfigurace vrtulníku pojme jednoho ležícího pacienta, lékaře, záchranáře a dva piloty.



Policejní letové posádky jsou speciálně cvičeny pro provádění nočních letových úkolů. Při těch využívají speciální doplňkové vybavení, např. brýle pro noční vidění. Posádky mají letecké kvalifikace



Vrtulník BELL-412 na stanovišti v Praze

Velkým a revolučním skokem bylo zavedení na všechna stanoviště Letecké záchranné služby, které provozuje Policie ČR letecká služba, nový moderní vrtulník Eurocopter EC-135T2, který nahradil vrtulník BELL-412 v Praze a na stanovišti v Hradci Králové vrtulník BO-105.

Letové výkony a vlastnosti tohoto vrtulníku umožnily zkrátit dobu od přijetí výzvy k akci až do poskytnutí pomoci postiženým. Taktéž umožnil rozšíření operačních možností, zejména přistání a vzletů z dříve nepřístupných míst, o lety za noci a při ztížených meteorologických podmínkách. Jeho konstrukce a vnitřní uspořádání umožnilo vybavit jej nejmodernějším zdravotnic-

Vrtulníky typu EC-123 splňují podmínky vyžadované JAR-OPS-3 pro provoz na středisku Letecké záchranné služby. Mají schválené přístrojové vybavení pro denní i noční provoz za podmínek VFR a IFR. Z důvodů bezpečnosti jsou zajišťovány lety dvoučlennou posádkou.

Na stanovišti „Kryštof 1“ je zajišťován 24hodinový provoz s možností zásahu po celém území České republiky. Noční provoz byl zahájen jako zkušební v roce 1997 ve dvou etapách a po jeho vyhodnocení bylo středisko Letecké záchranné služby v Praze přeorganizováno na nepřetržitý provoz.

pro provádění letů za podmínek IFR (lety podle přístrojů). Kvalitě posádek odpovídá i potřebná výbava používaných vrtulníků.

Možnost provádění noční přepravy pacienta je podmíněna přístupem letové posádky ke zdroji aktuálních a přesných meteorologických informací o vývoji počasí. K tomuto účelu Policie ČR letecká služba využívá aktuální počítačovou simulaci mraků a systém počasí meteostanic na území České republiky, které je aktualizováno po 30–60 minutách včetně meteorologických výstrah. Dalším omezujícím faktorem je rozmístění a počet míst umožňujících noční vzlety a přistání.



služby. Odborně, jazykově a psychicky zdatný personál Policie ČR letecké služby je připravován na obsluhu vrtulníků přímo u jeho výrobce a každoročně přezkušován. Všechny letový personál splňuje z hlediska kvalifikací požadavky jednotných evropských letových předpisů JAR-OPS-3 a vlastní civilní, mezinárodně platné letecké licence pro vnitrostátní i mezinárodní lety. Posádky jsou vycvičeny pro plnění velmi složitých policejních úkolů a pro řešení mimořádných situací. Odborná příprava personálu Policie ČR letecké služby je zárukou vysoké odbornosti, spolehlivosti a bezpečnosti v provozu vrtulníků.



Vrtulník BO 105 CBS LZS Hradec Králové

vání nebezpečného pachatele mají ve své přípravě a realizaci společné prvky: pohotovostní rychlý vzlet, profesionální provedení, záchrana života, ochrana zdraví a bezpečnosti občanů nebo ochrana životního prostředí.



Velkou výhodou je umístění střediska Letecké záchranné služby v Praze přímo na Hlavní letecké základně Ministerstva vnitra na letišti Praha-Ruzyně, kde dochází k souběžnému zabezpečení pohotovosti dalších vrtulníků pro zásahy policejních složek a záchranných týmů v rámci Integrovaného záchranného systému ČR. Na základě této skutečnosti jsou dlouhé přepravní lety (s inkubátory, transplantační program) zabezpečovány dalším vrtulníkem bez výluky vrtulníku Letecké záchranné služby.

Moderní a výkonná technika, kvalitní, odborně plně připravený personál je garantem maximálních výkonů a výsledků Letecké záchranné

služby. Policie ČR letecká služba je pohotovostním útvarům policie a leteckým provozovatelem Ministerstva vnitra. Má odborníky leteckých i technických profesí. K dispozici má špičkovou vrtulníkovou techniku, zejména nové vrtulníky typu EC 135T2, které patří k nejlepším v Evropě. Vedle plnění policejních úkolů se podílí na záchranných akcích se všemi složkami Integrovaného záchranného systému v ČR. Provádí i mezinárodní humanitární pomoc zejména při hašení velkých požárů (Slovensko, Makedonie).

Letové úkoly Policie ČR letecké služby, ať jde o let k pacientovi, jeho šetrný a rychlý převoz nebo o pátrání po ztraceném dítěti či pronásledo-

Je třeba ocenit práci a poděkovat všem, kteří v období příprav či zmíněného dvacetiletého provozu se aktivně podíleli na činnosti střediska Letecké záchranné služby v Praze a přispěli k vybudování stávajícího funkčního systému a zasloužili se o propagaci dosažených výsledků na mezinárodním poli. Díky pražskému stanovišti Letecké záchranné služby a postupnému zřízení dalších se podařilo vrátit zdraví desítkám tisíc



Sanitní vybavení vrtulníku BELL-412 HP



Vrtulník BELL-412 HP LZS Praha

zraněných a nemocných. Zrod Letecké záchranné služby, u něž byli vedle dalších i pracovníci pražské zdravotnické záchranné služby, piloti a technici vrtulníků se sférickým červeno-modro-bílým trojúhelníkem ve znaku je šťastným datem pro mnoho našich spoluobčanů a jejich blízkých.

Jan VYKOUKAL, Letecká služba PČR

Nálety na středisku Letecké záchranné služby v Praze

Rok	MI-2	BO-105	BELL	EC-135	Ostatní	Celkem
1987*	113					113
1988	143					143
1989	366					366
1990	730				46	776
1991	590	11			7	608
1992	318	7			243	568
1993	231	30	27		188	476
1994	27	10	516		4	557
1995	8	1	632		9	650
1996		10	630		3	643
1997			594		19	613
1998			709		12	721
1999		3	644		11	658
2000			583		5	588
2001			478		3	481
2002			436		7	443
2003		1	454		4	459
2004			430			430
2005			390	12		402
2006			27	348		375
Celkem	2526	73	6550	360	561	10 070

*) Údaje za období duben až prosinec 1987.

KNIHOVNIČKA

„HUMORESKY VÁŽNĚ“

V pondělí 26. února 2007 v podvečerních hodinách proběhl v budově Muzea Policie ČR křest knihy autora Michala Dlouhého pod názvem „Humoresky vážně“. Jde již o jeho sedmou knihu o četnících. Autor knihy je duchovním otcem a odborným poradcem úspěšného televizního seriálu „Četnické humoresky“.

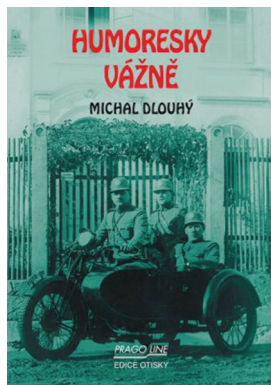
Úvodního slova se ujal nakladatel Jindřich Kraus a poté se moderování zhostil sám autor, který humorem sobě vlastním přiblížil, jak vznikala myšlenka filmového zpracování případů řešených četníky na našem území. Dále se zmínil o reáliích ze života četnického sboru, z nichž vycházeli scénáristé při tvorbě seriálu, a o skutečných kriminálních případech, které byly filmově zpracovány.

Nová kniha měla hned několik kmotrů, mezi nimiž nechyběla zvučná jména lidí, kteří se nějakým způsobem podíleli na filmovém zpracování „Četnických humoresek“, a to dcera režiséra Antonína Moskalyky, režisérka a scénáristka Pavlína Moskalyková Solo, dále scénárista a dramaturg Miloš Fedaš či představitel vrchního strážmistra Karla Arazíma, herec a senátor Tomáš Töpfer. Úspěch a hodně nových čtenářů dali knize do „vínku“ také další z kmotrů, vrchní státní rada plk. Mgr. Oldřich Martinů, PhDr. Marcela Machutová, Ing. Tomáš Zrzavecký a synové dvou skutečných postav četnických strážmistrů Vladislav Jarý a RNDr. Vladimír Šebestík, Csc.

Zhruba hodinový program skrýval několik překvapení nejen v podobě pěkných písní Jindřicha Krause. Hostům byla plk. Mgr. Miroslavem Hanzalem představena, ve své předpremiéře, nová policejní hymna, která sklídila značný obdiv.

Autor knihy plk. JUDr. Michal Dlouhý je dlouholetým pracovníkem Policejního prezidia ČR a psaní příběhů o četnících je jeho téměř dvacetiletým koníčkem.

kpt. Mgr. Petra Srnková
tiskové oddělení Policejního prezidia ČR



HUMORESKY VÁŽNĚ

Duchovní otec televizních Četnických humoresek popisuje formou literatury faktu kriminální případy spáchané doslova od Aše až po Jasinu a řešené československým četnictvem, které se staly základem námětu úspěšného televizního seriálu. Kniha zároveň obsahuje řadu reálií o četnickém sboru a jím vykonávané pátrací službě, z nichž bylo při zpracování námětu vycházeno, a je doplněna řadou dobových obrazových příloh.

Počet stran: 112

Vazba: brožovaná

Cena: 119,- Kč

ISBN: 80-86546-58-6

V nakladatelství Jindřich Kraus – PRAGOLINE v edici OTISKY vyšlo:

Michal Dlouhý

TRILOGIE Z PÁTRACÍ SLUŽBY

Trilogie z pátrací služby je soubor publikací, které spojuje jedno společné téma. Jedná se o soubory kriminálních případů, které řešili příslušníci četnictva na území našeho státu v letech 1918–1939. Jde o případy, které se udály ve všech částech státu: v Čechách, na Moravě, ve Slezsku, na Slovensku a na Podkarpatské Rusi a nebyly novodobě literárně zpracovány. V krátkých povídkách jsou rovněž popsány metody práce četnictva při objasňování trestných činů v rámci takzvané pátrací služby.

PŘÍPADY Z PÁTRACÍ SLUŽBY

Prvních třicet povídek pojednává o způsobu výkonu četnické pátrací služby a o speciálních metodách a prostředcích používaných četnictvem: kynologie, daktyloskopie, mechanoskopie, dopravní prostředky včetně letadel a vysílání bezpečnostního rozhlasu.

VESELÉ PŘÍHODY Z PÁTRACÍ SLUŽBY

Druhých třicet povídek, pro které je společné, že ačkoliv se jedná o různorodé trestné činy, od zločinu vraždy po přešůpek krádeže, mají humorný ráz vyplývající z povahy jednotlivých činů a způsobu jejich objasnění, jakož i z charakteru jejich pachatelů.

ZÁHADNÉ PŘÍBĚHY Z PÁTRACÍ SLUŽBY

Třetích třicet povídek charakterizuje záhada spojená se spácháním či vyšetřováním trestného činu, která se někdy dotýká tajemna, až nadpřirozena. Jsou zde mimo jiné případy podkarpatskoruských čarodějnic a potulných cikánek, které věští.

Záměrem zpracování Trilogie z pátrací služby bylo zábavnou a lehkou formou literatury faktu přiblížit čtenářům historii československého četnického sboru, která je pro mladou generaci velkou neznámou a napomoci tak společenské rehabilitaci četnictva. V neposlední řadě je třeba připomenout, že více než sto četníků během dvaceti let existence samostatného československého státu položilo svůj život při boji se zločinem.

Michal Dlouhý

KUTNOHORSKÁ PÁTRAČKA NA STOPĚ

Historie četnické pátrací stanice v Kutné Hoře je ilustrována padesáti povídkami o kriminálních případech z let 1928–1942. Knížka je připomenutím osudů padesátky četníků a čtyř služebních psů, kteří během patnáctileté existence kutnohorské pátračky neúnavně bojovali jak se zločinci velkého formátu a vrahy, tak s drobnými zloději a podvodníky.

Michal Dlouhý

ČETNICKÉ ČTYŘLÍSTKY

Tematicky spojené povídky tvořící pomyslné čtyřlístky pojednávají z pohledu několika generací příslušníků četnictva o služební činnosti sboru, ale i o soukromých záležitostech jednotlivých četníků, a to ve světle pragmatických dobových předpisů. Publikace, která i přes svůj humorný ráz obsahuje řadu reálií a obrazových příloh, náleží do literatury faktu.

Michal Dlouhý

Četnické trampoty

Publikace přinášející doslova celou kopu povídek ze života četníka Karla Macharta, který se vypracoval z řadového četníka na zkoušku až na velitele četnické pátrací stanice. Jednotlivé povídky věnované převážně výkonu pátrací služby jsou psány formou literatury faktu, s využitím citací z dobových předpisů a jsou doplněné řadou obrazových příloh.

Nakladatelství Jindřich Kraus – PRAGOLINE v edici OTISKY připravuje:

Michal Dlouhý

Páté přikázání

Další kniha věnovaná četnickému sboru se zabývá výhradně nejtěžšími ze zločinů – vraždami. Novodobě jsou popsány zapomenuté případy vražd, které vyšetřovali jak četníci zařazení na jednotlivých četnických stanicích, tak i specialisté z četnických pátracích stanic. Kniha popisující pátrání po pachatelích vražd, ať se jednalo o muže, tak i o ženy, je rovněž psána formou literatury faktu a doplněna obrazovými přílohami.

Michal Dlouhý

Ve jménu zákona

Slov: „*ve jménu zákona*“ v jazyce v místě obvyklém užíval četník, kdykoliv ve službě proti někomu zakročoval. O pronásledování pachatelů dnes již zapomenutých zločinů, přečinů, ale i přestupků příslušníky československého četnického sboru při výkonu takzvané pátrací služby, jakož i o platných předpisech a používaných metodách práce pojednává stejnojmenná kniha odborníka na historii četnictva.

Michal Dlouhý

ZA CÍSAŘE PÁNA

Kniha věnovaná pátrací službě vykonávané na našem území četnickým sborem se tentokrát vrací do ranného období existence četnictva, do doby monarchie. Přináší pojednání o zločinech, k jejichž objasnění byly mimo jiné používány právě se rodící metody a prostředky, které jsou dnes běžně využívány v kriminalistice. Kniha je psána formou literatury faktu a doplněna obrazovými přílohami.

ČESKOSLOVENSKÉ PISTOLE 1918–1950

Mladá fronta, a. s. a Muzeum Policie ČR představily 14. března 2007 encyklopedii ČESKOSLOVENSKÉ PISTOLE 1918–1950 za účasti autorů Jana Skramoušského a Davida Pazdery a kmotrů, ředitelky muzea PhDr. Marcely Machutové a Jana Kůrky, zlatého olympijského medailisty z Letních olympijských her v Mexiku.

ČESKOSLOVENSKÉ PISTOLE 1918–1950, Jan Skramoušský, David Pazdera

Publikace obsahuje rozsáhlou řadu dosud nepublikovaných informací a umožňuje tak vytvoření reálné představy o charakteru zbrojní výroby, jež byla budována již od prvních let vzniku samostatného Československa. Informace jsou výsledkem mnohaletého studia archivních pramenů, dochovaných exemplářů a spolupráce se špičkovými institucemi, v jejichž fondech jsou vedle jiných produktů zbrojní výroby čs. pistole také zastoupeny. Koncepce knihy je strukturována tak, aby poskytla informace nejen o historii a slavných výrobcích našich zbrojních závodů v Praze, Brně, Plzni, Kdyni, Opočně, Strakonici i jinde, ale také o technickém řešení jednotlivých konstrukcí, jejich patentové problematice, o zkušebních a přejímacích značkách, jež byly používány na čs. pistolích, či o pistolových pouzdrech. Publikace tohoto charakteru je kromě široké vrstvy milovníků vojenské historie i nezbytnou pomůckou badatelů, muzejních pracovníků či policistů na specializovaných pracovištích.

Encyklopedie, 469,- Kč, vázaná, 312+88 stran fotografické přílohy

ISBN 80-204-1550-5, EAN 978-80-204-1550-9

Více informací naleznete na www.mf.cz

ČERNÝ PÁTEK SEDMNÁCTÉHO LISTOPADU. LEIKERT Jozef

Dnes je 17. listopad spojován především s politickým převratem roku 1989. Málokdo si však vzpomene, že ona osudová demonstrace se konala jako vzpomínka na tragické události, které se staly před 60 lety, kdy byl brutálně rozeznán průvod vysokoškoláků doprovázející na poslední cestu zastřeleného Jana Opletala. Autor zpracoval řadu dokumentů, aby vystihl atmosféru celé doby, situaci, v níž se nacházeli Češi v Protektorátu, ale i celá Evropa.

Praha: Univerzita Karlova, 2001. 386 s.

ISBN 80-238-7632-5

Cena: 330,- Kč

CHLÉB POESIE. ČÍTANKA Z ORANIENBURGU

Výbor z poesie českých i cizích básníků chce být ilustrací duchovního života českých studentů v koncentračním táboře Sachsenhausen – Oranienburg. Výbor je povahou svého vzniku osobitým případem v dějinách básnických antologií. Jeho původcem je kolektiv mnoha desítek studentů, kteří si vzpomněli na určité básně, které kdysi četli nebo jimž se naučili a jež jim zůstaly v paměti, básně, které pak jeden od druhého opisovali, které si recitovali, četli a přeříkávali.

Praha: Univerzita Karlova v Praze, Ústav dějin a Archiv UK, 2006. 137 s.

ISBN 80-239-7987-6

Cena: 160,- Kč

ÚTĚK DO ANGLIE: MACHÁČEK, Karel

Tato kniha vyšla v Anglii o padesátém výročí mnichovské dohody pod titulem *Escape to England*, aby čtenáře upozornila na osud jednoho z československých studentů, postižených politickými událostmi let 1938–1939. Byla psána s ohledem na anglickou veřejnost. Vylíčením svého osudu jsem chtěl upozornit na katastrofální důsledky mnichovské dohody a na křivdu tehdy spáchanou na našem národě.

Escape to England byla psána v letech 1984–1986, tedy za politických poměrů podstatně jiných oproti těm, které panují dnes. To vysvětluje mou trpkost vůči komunistickému režimu, který tehdy u nás panoval. Nikdy jsem však neztratil víru v charakter českého národa, který jsem vždy obdivoval a ke kterému se hrdě hlásím.

Karel A. Macháček, Canvey Island, květen 2003

Praha: Univerzita Karlova, 2003. 279 s.

ISBN 80-239-0740-9

Cena: 270,- Kč

Připravuje Miloš VANĚČEK, NPC

Křest knihy autora Michala Dlouhého pod názvem „Humoresky vážně“





Nášivky protidrogových jednotek USA - DEA - část 4



1. USA – Texas



2. USA - Virginia



3. USA – New York



4. USA - Arizona



5 USA - Texas



6. USA – Philadelphia



7. USA - Arizona



8. USA – Texas



9. USA – Missouri



10. USA – New Jersey



11. USA - Indiana

ČERVENEC

P	2	9	16	23	30
Ú	3	10	17	24	31
S	4	11	18	25	
Č	5	12	19	26	
P	6	13	20	27	
S	7	14	21	28	
N	1	8	15	22	29

SRPEN

P	6	13	20	27
Ú	7	14	21	28
S	1	8	15	22
Č	2	9	16	23
P	3	10	17	24
S	4	11	18	25
N	5	12	19	26

ZÁŘÍ

P	3	10	17	24
Ú	4	11	18	25
S	5	12	19	26
Č	6	13	20	27
P	7	14	21	28
S	1	8	15	22
N	2	9	16	23